

TUUSULAN YLEISKAAVA 2040 –EHDOTUS**LAUSUNNOT TUUSULAN YLEISKAAVA 2040 LUONNOKSESTA, nähtävillä
11.8. – 30.9.2014**

1.	Uudenmaan liitto	2
2.	Tuusula-Seura	6
3.	Keravan kaupunki	7
4.	Järvenpään kaupunki.....	8
5.	Vantaan kaupunki	14
6.	Nurmijärven kunta	15
7.	Nuorisolautakunta.....	16
8.	Liikuntalautakunta	16
9.	Uudenmaan ELY-keskus.....	18
10.	Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymä	21
11.	Museovirasto	22
12.	Rakennuslautakunta.....	23
13.	Tekninen lautakunta.....	25
14.	Keski-Uudenmaan Maakuntamuseo	27
15.	Kellokosken kehittämistoimikunta	27
16.	Fingrid.....	28
17.	Nurmijärven Sähköverkko Oy	28
18.	Keski-Uudenmaan Ympäristölautakunta	29
19.	Ikäihmisten neuvosto	32
20.	Vammaisneuvosto.....	33
21.	Jokelan kehittämistoimikunta	33
22.	Tuusulan Rantatieyhdistys	35
23.	Kulttuurilautakunta	36
24.	Kasvatus- ja koulutuslautakunta.....	36
25.	Caruna Oy	37
26.	Tuusulan Seudun Maataloustuottajain yhdistys.....	37
27.	Tuusulan Itäinen Omakotiyhdistys.....	43
28.	Kauppakamari	45
29.	Metsähallitus	48
30.	Metla.....	49
31.	Mattilan alueen asukkaat /30 allekirjoitusta.....	50
32.	Tuusulan Ympäristöyhdistys ry	50
33.	Gasum.....	51
34.	Mattilan alueen asukasyhdistys ry	52
35.	Tukes	53
36.	HSL.....	53

1. Uudenmaan liitto

Tuusulan kunta pyytää lausuntoa Yleiskaava 2040 -luonnoksesta sekä kulttuurimaisema ja rakennuskanta -selvityksen ja viheraluestrategian luonnoksesta. Yleiskaava laaditaan strategiseksi ja oikeusvaikutteiseksi koko kunnan alueelle. Alueella olevat oikeusvaikutteiset kaavat jäävät edelleen voimaan. Ennen yleiskaavaluonnosta on laadittu rakennemallit, joissa tutkittiin erilaisia yhdyskuntarakenteen ja mitoituksen vaihtoehtoja. Rakennemalleista laadittujen vaikutusten arviointien ja vuorovaikutuksen kautta Tuusulan yleiskaavatyön pohjaksi valittiin malli A2, joka tukee olevien taajamien kehitystä suunnaten kasvua Keravan suuntaan.

Kulttuurimaisema ja rakennuskanta -selvitys käsittelee koko kunnan säilyttämisen arvoisia rakennuksia ja kulttuuriympäristöjä. Viheraluestrategialla halutaan luoda pitkän aikavälin suunnitelma viher- ja virkistysalueiden suunnittelulle ja kehittämiselle.

Esittelijän ehdotus lausunnoksi:

Aikaisemmin annettu lausunto yleiskaavan rakennemalleista ja sen huomioiminen

Uudenmaan liitto on antanut lausunnon yleiskaavan rakennemalleista 25.11.2011, jonka mukaan Tuusulan rakennemallien keskeiset tavoitteet olivat hyviä. Lausunnon mukaan yleiskaavoituksessa tulee kuitenkin kiinnittää huomiota yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen ja siihen, että olemassa olevat taajamat kaavoitetaan ja rakennetaan riittävän tiiviisti. Uudenmaan liitto kiinnitti huomiota siihen, että Tuusulan kunnan väestönkasvu rakennemalleissa oli miltei kaksinkertainen verrattuna siihen, mihin Uudenmaan liitto on varautunut maakuntakaavoituksessa. Tämän vuoksi Uudenmaan liitto lausui, että yleiskaavoituksessa olisi varauduttava pidempään aikajänteeseen ja vaiheittaiseen toteuttamiseen. Lisäksi painotettiin, että Ristikydön kehittämismahdollisuuksia pitkällä aikavälillä ei tulisi sulkea pois ja että Tuomalan työpaikka-alueen kehittäminen tulee kytkeä osaksi Ristikydön kehittämistä. Ruotsinkylä - Myllykylän aluetta ei tulisi suunnitella varsinaiseksi työpaikka-alueeksi. Lopuksi Uudenmaan liitto lausui, että hajarakentamisen suuntaaminen taajamiin tai kyläkeskuksiin on oikea periaate, mutta periaate hajarakentamisen suuntaamisesta taajamien välittömään läheisyyteen tulee poistaa.

Yleiskaavaluonnoksen valmistelussa on huomioitu pääosin Uudenmaan liiton rakennemalleista antama lausunto. Yleiskaava painottaa nykyiseen rakenteeseen tukeutuvaa rakentamista. Luonnoksessa on varauduttu vaiheittaiseen toteutukseen mm. osoittamalla osa uusista alueista erityisesti taajamien reunoilla reservialueiksi. Yleiskaava perustuu edelleen rakennemallien lähtökohtana olleeseen merkittävästi suurempaan väestönkasvuun kuin mitä maakuntakaavassa on arvioitu. Ruotsinkylä - Myllykylän aluetta ei ole suunniteltu työpaikka-alueeksi. Ristikytkö on osoitettu asumisen reservialueeksi, jotta sen kehittämismahdollisuuksia pitkällä aikavälillä ei suljeta pois. Tuomalan työpaikka-alueen kehittämistä ei ole kytketty osaksi Ristikydön kehittämistä, mitä Uudenmaan liitto esitti rakennemalleista antamassaan lausunnossa. Hajarakentamisen suuntaamista taajamien välittömään läheisyyteen ei osakaavaluonnoksessa ole esitetty, mutta ei myöskään ole kaavamääräyksiin kielletty, koska kaavan valkoisille alueille ei ole annettu määräyksiä.

Asuminen, elinkeinot ja palvelut

Yleiskaavaluonnoksen periaate tukeutua olemassa olevaan taajamarakenteeseen on maakuntakaavojen tavoitteiden mukaista. Kytkeytyminen seudun aluerakenteeseen, erityisesti raideverkkoon on huomioitu hyvin. Yleiskaavaluonnoksessa on suurin osa kasvusta osoitettu Hyrylään painottaen Keravan suuntaa. Jokelaa kehitetään toimivana pääradan asemanseutuna ja Kellokoskea bussiliikenteeseen tukeutuvana taajamana. Maakuntakaavaan kohde-merkinnällä osoitettujen kyläalueiden ulottuvuus on täsmennetty yleiskaavaluonnoksessa. Yleiskaavaluonnoksesta ei ilmene, miten yleiskaavalla ohjataan hajarakentamista kyläalueita lukuun ottamatta. Uudenmaan liitto lausuu, että toimet, joilla tuetaan taajama-alueiden sekä varsinaisen kyläkeskuksen kehittymistä ja joilla epäedullisille alueille suuntautuvaa hajarakentamista saataisiin pienemmäksi, ovat maakuntakaavan näkökulmasta oleellisia myös strategisen yleiskaavan laatimisessa. Yleiskaavoituksella on huomioitava Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan valkoisia alueita koskeva suunnittelumääräys, jonka mukaan alueelle suuntautuvaa asuin- ja työpaikkarakentamista on ohjattava taajamatoimintojen alueille ja kyliin.

Ristikytö on osoitettu yleiskaavaluonnoksessa uudeksi asemanseutuun tukeutuvaksi tiiviiksi taajamatoimintojen reservialueeksi. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa, joka on vahvistettu 30.10.2014, alue on osoitettu raideliikenteeseen tukeutuvaksi asemanseuduksi, jonka suunnittelu määräyksen mukaan ennen alueen yksityiskohtaisempaa suunnittelua alueen maankäyttö on ratkaistava maakuntakaavoituksessa. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa tutkitaan Ristikydön ja Hyvinkään Palopuron raideliikenteeseen tukeutuvien asemanseutujen maakuntakaavamerkintöjen muuttamista sellaiseksi, että alueille voidaan hyväksyä yleiskaavassa taajamatoimintojen alueita. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaluonnos tulee nähtäville vuoden 2015 alkupuolella.

Yleiskaavassa merkittävin työpaikkavyöhyke sijoittuu Kehä IV varrelle. Kaavan tavoite kehittää aluetta työpaikka-alueena on vahvistettujen maakuntakaavojen mukaista. Yleiskaavaan osoitetut Hyyrylän Sulan, Ristikiven, Jokelan ja Kellokosken työpaikka-alueet ovat myös vahvistettujen maakuntakaavojen mukaisia. Tuomalan työpaikka-alue on osoitettu maakuntakaavassa työpaikkareservialueeksi ja sen itäosa maakuntakaavojen valkoiseksi alueeksi. Yleiskaavaluonnoksessa Tuomala on osoitettu varsinaiseksi työpaikka-alueeksi ja sen itäosa työpaikkojen reservialueeksi, joilta osin yleiskaava ei ole maakuntakaavojen mukainen.

Yleiskaavamääräyksissä ei merkitykseltään seudullisten vähittäiskaupan suuryksiköille tai keskusta-toimintojen alueille ole osoitettu enimmäismitoitusta eikä määritelty vähittäiskaupan laatua. Yleiskaava perustuu merkittävästi suurempaan väestönkasvuun kuin mitä maakuntakaavassa on arvioitu. Kaavaselostuksessa määriteltyjen vähittäiskaupan suuryksiköiden enimmäismitoitukset ovat oleellisesti suurempia, mitä Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa on osoitettu. Uudenmaan liitto lausuu, että yleiskaavoituksessa on huomioitava Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan vähittäiskaupan mitoitus ja kaupan laatu.

Liikenne, lentomelualueet ja logistiikka

Liikenneverkko eroaa joiltakin yksityiskohdiltaan maakuntakaavasta, mutta erot johtuvat maakuntakaavan täsmentämisestä yleiskaavoituksessa. Kellokosken eteläinen ohikulkutie on osoitettu osittain ohjeellisella linjauksella yleiskaavaan mutta maakuntakaavaan varsinaisella seututien linjausmerkinnällä. Lentoradan linjaus on Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa osoitettu liikennetunnelin ohjeellisena linjauksena ja merkintään liittyvän suunnittelumääräyksen mukaan tunnelimerkintä osoittaa liikenneväylän ohjeellisen sijainnin. Lentorata on osoitettu yleiskaavaluonnokseen 2. vaihemaakuntakaavassa osoitettua pohjoisemmaksi maanalaisen rautatien merkinnällä. Uudenmaan liitto lausuu, että yleiskaavanmerkintään on lisättävä maininta linjauksen ohjeellisyydestä.

Yleiskaavaluonnokseen on merkitty Uudenmaan maakuntakaavan mukaiset lentomelualueet. Korkein hallinto-oikeus on 13.10.2014 Rykmentinpuistoa koskevassa päätöksessään kuitenkin todennut, että Helsinki-Vantaan lentoaseman ympäristölupahakemuksen liitteenä olevia melukäyriä on pidettävä parhaana käytettävissä olevana selvityksenä arvioidusta lentomelutilanteesta. Päätöksen mukaan käyrät ovat sellaista selvitysaineistoa, johon yleiskaavaratkaisun on tullut perustua. KHO:n ratkaisun mukaan merkitystä ei ole sillä, että ympäristölupaa koskeva päätös ei ole lainvoimainen.

Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan laatimisen yhteydessä selvitetään elinkeinojen ja logistiikan toimintaedellytyksiä ja muutostarpeita voimassa oleviin maakuntakaavoihin ja yhtenä merkittävänä logistiikalle varattavana alueena tutkitaan Focuksen aluetta. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan logistiikan selvitysten perusteella todetaan, että logistiikkakeskusjärjestelmän toimivuutta heikentää merkittävästi Keski-Uudenmaan poikittaisten tieyhteyksien heikko taso ja mahdollisten kuljetusreittien kulkeminen alueen taajamien läpi. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaluonnoksessa tullaan osoitettaman vaihtoehdot logistiikan kannalta tärkeät Keski-Uudenmaan poikittaisyhteydet ominaisuusmerkinnällä. Uudenmaan liitto toteaa, että Tuusulan yleiskaavoituksen ja 4. vaihemaakuntakaavoituksen suunnittelu on hyvä sovittaa yhteen erityisesti uusien tielinjausten osalta.

Virkistys, luontoarvot ja luonnonvarat

Yleiskaavan yhteydessä tehty Tuusulan viheraluestrategia on hyvä pohja viheralueiden ratkaisuille ja siinä on tuotu hyvin esiin viheralueiden eri merkityksiä ja kokonaisuuksia sekä tarvittavia ekologisia yhteyksiä ja virkistystien yhteyksiä. Yleiskaavaan olisi hyvä vielä täsmentää ekologinen yhteys ja viheryhteystarve -merkintöjen sisältöä ja tarkoitusta. Tuusulan ja Järvenpään rajalle Purolaan osoitetaan VL-alue Ämmälänmäelle. Se sijaitsee maakuntakaavassa valkoisella alueella, mutta yhdistyy hyvin maakuntakaavan virkistysalueeseen vahvistaen maakunnallista virkistyskokonaisuutta. Yleiskaavan jatkovalmistelussa on huomioitava maakuntakaavaan merkityt vedenhankinnan kannalta arvokkaat pintavesialueet sekä arvokkaat harjualueet tai muut geologiset muodostumat.

Uudenmaan valmisteilla olevassa 4. vaihemaakuntakaavassa on yhtenä aiheena viherrakenne. Liitto voi sen valmistelussa hyödyntää myös yleiskaavaa varten koottua tietopohjaa.

Senkkerin alue on yleiskaavaluonnoksessa osoitettu kiviaineisten ottoalueeksi (EO). Uudenmaan liitto lausuu, että alueen yleiskaavassa tulisi huomioida Uudenmaan 1. vaihemaakuntakaavan merkintä myös ylijäämämaiden loppusijoituksesta kyseisellä alueella.

Kulttuuriympäristöt ja maisemat

Tuusulan yleiskaavaluonnoksessa on huomioitu hyvin valtakunnallisesti, maakunnallisesti sekä paikallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön (RKY-2009) kohteet, muinaisjäännökset sekä maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ovat osoitettu yleiskaavaluonnoksessa vahvistettujen maakuntakaavojen mukaisesti.

Yleiskaavan selostuksessa mainitaan maakuntakaavassa osoitettu Tuusulan lounaisosassa oleva pieni alue, joka on osa valtakunnallisesti arvokasta Vantaanjokilaakson maisema-alueita. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on osoitettu valtioneuvoston päätöksellä vuonna 1995. Maisema-alueita ollaan ympäristöministeriön toimesta päivytysinventoimassa ja uusi päätös saataneen v. 2015–16. Uudenmaan osalta v. 2013 valmistuneessa tarkistuspäivityksessä maisema-alueiden rajausta ollaan ehdottamassa Vantaanjoen maisema-alueella supistettavaksi pohjoiselta osaltaan, joka ulottuu myös Tuusulan puolelle. Koska uutta valtioneuvoston päätöstä valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista ei vielä ole, tulee yleiskaavaluonnoksessa esittää valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet voimassa olevan vuoden 2006 vahvistetun maakuntakaavan mukaisesti.

Uudenmaan liitossa on laadittu vuonna 2012 Missä maat on mainiommat -selvitys maakunnallisista kulttuuriympäristöistä. Selvitys tulee olemaan perusteena nyt vireillä olevassa 4. vaihemaakuntakaavan osoitettavista maakunnallisesti arvokkaista kulttuuriympäristöistä. Yleiskaavaluonnoksessa on jo huomioitu em. selvityksen mukaiset maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt.

Lisäksi yleiskaavan tausta-aineistona on Tuusulan kulttuuriympäristöistä laadittu laaja Kulttuurimaisema ja rakennuskanta -selvitys Tuusulan tärkeimpien taajamien ja kylien osalta. Kulttuurihistoriallinen inventointi on perusselvitys, jonka tavoitteena on maankäytön kautta turvata kulttuuriympäristöjen säilyminen. Selvitys on hyvä lähtökohta kaavan kulttuuriympäristöjä koskeissa maankäytön ratkaisussa, mutta selvitykseen ei tule viitata kaavamääräyksissä sen subjektiivisuuden vuoksi. Kulttuurimaisema ja rakennuskanta -selvityksessä kulttuurimaisemat avataan lähinnä rakennetun kulttuuriympäristön kautta. Koska kulttuurimaisemat ovat kokonaisuuksia, jotka syntyvät sekä rakennuskannasta että ympäristöistä ja koska Tuusulassa on monipuolisia maisema-alueita, mikä tulee ilmi johdannossa, olisi selvityksessä hyvä tuoda paremmin esille käsiteltyjen kohdealueiden maisema-arvoja.

Uudenmaan liitto katsoo, kulttuuriympäristöt on huomioitu hyvin yleiskaavaluonnoksessa ja että Kulttuurimaisema ja rakennuskanta -selvitys antaa hyvän tietopohjan Tuusulan rakennetun kulttuuriympäristöjen käsittelyyn Tuusulan yleiskaavaa 2040 varten, kun tausta-aineistona käytetään myös aikaisempia kulttuuriympäristöjä varten tehtyjä inventointeja ja selvityksiä.

Yhteenveto

Uudenmaan liitto lausuu, että Tuusulan yleiskaava – 2040 luonnos muodostaa hyvän lähtökohdan yleiskaavaehdotuksen laatimiselle. Samaan aikaan laadittavat kulttuurimaisema ja rakennuskanta -selvitys sekä viheralustrategia tukevat hyvin yleiskaavan laadintaa ja myöhemmin suunnitelmien toteuttamista. Yleiskaavan kaavakartta lähenee yleispiirteisyydellään maakuntakaavaa. Yleiskaava ei kuitenkaan sisällä maakuntakaavoihin oleellisesti liittyviä suunnittelumääräyksiä. Yleiskaavan laadinnassa on vielä varmistettava, että maakuntakaavojen suunnittelumääräyksissä esitetyt tavoitteet välittyvät riittävästi yksityiskohtaisempaan suunnitteluun ja muuhun päätöksentekoon.

Yleiskaavaluonnos on rakenteeltaan Uudenmaan maakuntakaavan ja vahvistetun 2. vaihemaakuntakaavan tavoitteiden mukainen lukuun ottamatta Ristikydön ja Tuomaalan aluetta, mutta alue on mukana Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavatyössä. Jatkovalmistelussa on huomioitava, ettei Tuomalan itäosaan osoitettu uusi työpaikkojen reservialue ole voimassa olevan Uudenmaan maakuntakaavan eikä 2. vaihemaakuntakaavan mukainen. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan valkoisia alueita koskeva suunnittelumääräys rakentamisen ohjaamisesta taajama-alueille ja kyliin tulee huomioida. Lentoradan merkintään on lisättävä maininta linjauksen ohjeellisuudesta. Yleiskaavoituksessa on huomioitava Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan vähittäiskaupan mitoitus ja kaupan laatu. Jatkovalmistelussa on huomioitava KHO:n Rykmentinpuistoa koskeva päätös lentomelualueista. Maakuntakaavaan merkitty Vantaanjokilaakson maisema-alue on merkittävä yleiskaavaehdotukseen.

Yleiskaavaan on täsmennettävä ekologinen yhteys ja viheryhteystarve -merkintöjen sisältöä ja tarkoitusta. Jatkovalmistelussa on huomioitava maakuntakaavaan merkityt vedenhankinnan kannalta arvokkaat pintavesialueet sekä arvokkaat harjuaalueet tai muut geologiset muodostumat. Senkkerin alueella on huomioitava maakuntakaavan merkintä ylijäämäalueiden loppusijoituksesta.

Uudenmaan liitto toteaa, että Tuusulan yleiskaavoituksessa tärkeitä teemoja ovat viherrakenne, kulttuuriympäristöt ja maisemat sekä elinkeinot ja logistiikka ovat myös Uudenmaan 4.vaihemaa-kuntakaavan keskeisiä teemoja. Yleiskaavoitus ja maakuntakaavoitus on hyvä sovittaa yhteen. Lisäksi on huomioitava, että yleiskaavan hyväksyminen on kytkettävä Uudenmaan 4. vaihemaa-kuntakaavan hyväksymiseen Ristikydön osalta.

Vastine:

Yleiskaavan mitoitusta on tarkennettu. Kunnan virallinen väestöennuste vuodelle 2040 on 56 000 asukasta, joka vastaa 1,5 % keskimääräistä vuosikasvua. Kasvuennuste on tilastokeskuksen laatimaa ennustetta suurempi mm. Rykmentinpuiston suunnitelmien vuoksi. Tilastokeskuksen väestöennusteet perustuvat havaintoihin syntyvyyden, kuolevuuden ja muuttoliikkeen menneestä kehityksestä. Tilastokeskuksen ennusteessa ei huomioida taloudellisten, sosiaalisten eikä muiden yhteiskunta- tai aluepoliittisten päätösten mahdollista vaikutusta tulevaan väestönkehitykseen. Laskelmat ilmaisevat lähinnä sen, mihin kehitys johtaa, jos se jatkuu nykyisen kaltaisena eikä asioita muuteta. Ennustetta ei tule tulkita vääjäämättömänä totuutena.

Yleiskaavaehdotuksessa varaudutaan 1,5 kertaisiin aluevarauksiin kasvuennusteeseen nähden. Aluevaraukset on vaiheistettu kahteen luokkaan, lisäksi kaavalla osoitetaan reservimerkintöjä, jotka on tarkoitettu lähtökohtaisesti kaavan tavoitevuoden 2040 jälkeen toteutettaviksi.

Tuomala II -alueen itäosan työpaikkojen reservialue on poistettu kaavaehdotuksesta. Lahdenteiden välinen työpaikka-alue kuitenkin säilytetään, alueelle on hyväksytty Tuomala II -osayleiskaava ja kunnassa on tarve uusille työpaikka-alueille. Maakuntakaavassa alue on sidottu tavoitevuoden 2035 loppupuolelle ja Tuusulan yleiskaavan tavoitevuosi on 2040.

Yleiskaavaehdotukseen on lisätty valkoisia alueita koskeva määräys: *Alue, jolle ei ole yleiskaavakartalla osoitettu erityistä käyttötarkoitusta, on tarkoitettu ensisijaisesti maa- ja metsätalouden käyttöön. Alueelle suuntautuvaa asuinrakentamista tulee ohjata taajamatoimintojen alueille ja kyliin. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on selvittävä ja otettava huomioon maiseman ja kulttuuriympäristön ominaispiirteet, sekä maa- ja metsätaloudellisesti, ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät pelto-, metsä ja muut luontoalueet ja vältettävä niiden tarpeetonta pirstomista.* Tuusulan maaseutualueille jäävät voimaan osayleiskaavat, joissa on tutkittu mahdolliset rakennuspaikat kantatilakohtaisesti. Kylä -kohde-merkinnän määräyksen mukaan *suunnittelutarveratkaisuin mahdollistettava rakentaminen tulee ohjata mahdollisuuksien mukaan kyliin.*

Yleiskaavaehdotukseen on lisätty seudullisen vähittäiskaupan laatua koskeva määräys ja mitoitus. Kaupan mitoituksesta Jokelan ja Kellokosken keskustatoimintojen alueilla on luovuttu MRL:n muutoksen mukaisesti.

Lentorata merkitään ohjeellisena ja lentomelukyivät uusimman ympäristöluvan mukaisina. Keski-Uudenmaan poikittaisyhteydet (yhteys Järvenpäästä kantatielle 45, Kehä IV ja Itäinen radanvarsitie) on osoitettu yleiskaavaehdotuksessa.

Valtakunnallisesti merkittävä Vantaanjokilaakson maisema-alue on lisätty kaavaehdotukseen.

Ekologisten- sekä viheryhteyksien määräyksiä on tarkennettu, kartalle on lisätty myös arvokkaat harjuaalueet sekä geologiset muodostumat.

Tuusulanjärvi ja Rusutjärvi on merkitty kaavakartalle sinivyoühkemerkinnällä, jonka määräyksessä todetaan järvien toimivan myös vedenhankinnan kannalta arvokkaina pintavesialueina. Tuusulanjoki, Vuohikkaanoja sekä Vantaanjoki osoitetaan vedenhankinnalle tärkeiksi joiksi.

Senkkerin alueen ylijäämäalueiden loppusijoitusalue on lisätty kaavakarttaan.

Kulttuurimaisema ja rakennuskanta –selvityksen on laatinut asiantuntija ja kohteet on käyty läpi Helsingin kaupunginmuseon / Keski-Uudenmaan maakuntamuseon ja kunnan kulttuuri- ja museonjohtajan kanssa. Selvitykseen viitataan kaavan yleisissä määräyksissä.

2. Tuusula-Seura

Tuusulan yleiskaava-luonnos 2040, viheraluestrategia ja kulttuuriympäristön inventointi

Tuusulan yleiskaavaluonnos 2040 on mittava kokonaisuus, jonka valmistuessaan ohjaa kunnan maankäyttö- ja taajamakehitystä, elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja liikenneverkon kehittämistä. Sillä on ohjaava vaikutus asemakaavoitukseen ja muuhun tarkempaan suunnitteluun. Yleiskaava huomioi myös kulttuurihistoriallisesti merkittävät alueet sekä viheralueet.

Suunnittelun keskeiset tavoitteet ovat muutoin laadukkaat, mutta tavoite yhdyskuntarakenteiden tiivistäminen, tavoitteen valtakunnallisesta painotuksesta huolimatta, on Tuusula-Seuran mielestä myös huolestuttava. Tuusula on pinta-alaltaan suurehko kunta, jossa on useita alueellisia keskuksia sekä laajaa maalaismaisemallista asutusta. Tiivistäminen Tuusulassa ei saa tarkoittaa sitä, että kaikki kehitys kohdentuu joko nykyisiin keskuksiin tai radan ja päätieverkoston läheisyyteen. Näin menetellen kehitys ja rakentaminen muille alueille pysähtyvät. Koko kunnan alueen elinvoimaisuuden turvaaminen on Tuusula-Seuran mielestä tärkeää.

Maankäytön suunnitteluun liittyen ainakin eräs epäkohta on syytä tuoda esille. Osa Itäväylän jatkeesta välillä Kulloontie – Järvenpääntie, on yleiskaavassa merkitty työpaikka-alueeksi. Tämä merkintä on perusteltua muuttaa omakotivaltaiseksi asuinalueeksi, niin kuin se aikaisemmissa suunnitelmissa on jo ollut. Itäväylän osa Kulloontieltä etelään on lentomelusta johtuen kaavoitettava työpaikka-alueeksi, joten sen myötä kaupan ja teollisuuden tarpeet voidaan alueellisesti tyydyttää.

Viheraluestrategia näyttää yleisilmeeltään laadukkaalta. Yksityiskohtaisempaan kommentointiin Tuusula-Seuralla ei ole riittävää paikkakuntaakohtaista tietämystä mutta seura uskoo, että asukkaat ja asukas tai omakotiyhdistykset tuovat havaitsemansa epäkohdat esille lausunnoissaan.

Kulttuuriympäristön inventointiraportti on sangen kattava mutta pitää sisällään sekä virheellistä tietoa että tyyllillisesti tylyhköä ilmaisua asuinkäytössä olevien kiinteistöjen omistajia kohtaan. Tietoisena siitä, että Tuusulan kunnan museo- ja kulttuuritoimi inventointiraporttiin huolellisesti perehtyy, seura vain toteaa tilanteen.

Vastine:

Tiivistämällä nykyisiä taajamia luodaan paremmat edellytykset muun muassa palveluille ja joukkoliikenteelle. Tavoite on myös kirjattu kuntastrategiaan. Asemakaavoitettaviksi tarkoitettujen alueiden ulkopuolelle jäävät voimaan haja-asutusalueelle oikeusvaikutteiset osayleiskaavat, joilla rakentamista ohjataan kantatilakohtaisella mitoituksella. Yleiskaavaan osoitetaan kylä-alueet symbolisesti, joille suunnittelutarveratkaisuin mahdollistettava rakentaminen tulee mahdollisuuksien mukaan ohjata.

Yleiskaavaluonnoksessa Tuusulan itäväylän jatkeen varrelle merkitty työpaikka-alue poistetaan. Tilalle merkitään pientalo- ja rivitalovaltaista aluetta. Tuusulan itäväylän varrelle Kulloontiestä etelään osoitetaan työpaikka-aluetta laajemmin kuin luonnoksessa.

Kulttuuriympäristöselvitystä on työstetty kaavatyön edetessä.

3. Keravan kaupunki

Tuusulan yleiskaava 2040:n kasvu painottuu Hyrylään ja suuntautuu Keravan suuntaan. Tämä yhdistää Tuusulan ja Keravan seuturakennetta. Lisäksi tiivistettävänä yhdyskuntarakenteena se mahdollistaa edellytykset myös taloudellisesti toimivalle joukkoliikenteen kehittämiseksi. Joukkoliikenteen kehittäminen ja toimiva liikenneverkko tarkoittaa myös yhteistyön lisäämistä mm. Mt 148 liikenneväylän parantamisessa.

Keravan kaupunki katsoo, että Ristikydön kaavamerkintä valmisteilla olevassa yleiskaavassa tulisi muuttaa reservialueesta yhdyskuntarakenteeltaan tiiviiksi asuinalueeksi. Keravan ja Järvenpään yhdyskuntarakenteen tukee tätä ratkaisua.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös kumota Keravan länsipuolella olevat pientaloasumisen alueet lähes kokonaan Rykmentinpuiston alueelta, tulee muuttamaan Keravan länsipuolella olevaa yhdyskuntarakennetta oleellisesti. Rakenteen muutoksesta tulee tehdä erillinen selvitys ja tarkastella muutoksen vaikutuksia liikenteellisiin, ympäristöhäiriöihin ja ympäristöllisiin asioihin. Vaikutukset tulee selvittää riittävän laajalta alueelta.

Kaavaluonnoksessa on osoitettu seudullisesti merkittäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä Hyrylän eteläosan, Focuksen ja Järvenpään eteläiseen liittymän työpaikka-alueille. Vahvistuneessa Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa on osoitettu uutta rakennusoikeutta Hyrylän eteläosaan enimmillään 100 000 k-m². Tuusulan yleiskaavan luonnoksessa ei ole huomioitu Sulan pohjoisosan asemakaavoitettuja tilaa vievän kaupan alueen rakennusoikeuksia. Ne on merkitty omalla merkinnällä paikalliseksi vähittäiskaupan suuryksiköksi (KM-1). Maakuntakaavassa annettuihin enimmäisrakennusoikeuksiin kuuluvat sekä olevat että tulevat vähittäiskaupan yksiköt. Keravan kaupunki antoi Tuusulan kunnalle jo Sulan osayleiskaavan ehdotuksen lausunnossa enimmäisrakennusoikeuksien maakuntakaavan mukaisesta noudattamisvaateesta.

Maakuntakaavassa ovat aiemmin vahvistuneet seudulliset vähittäiskaupan suuryksiköt Järvenpään eteläisen liittymän ja Focuksen alueille. Tuusulan yleiskaava 2040 selostuksessa on todettu, että Järvenpään eteläisen liittymän 100 000 k-m² enimmäisrakennusoikeudesta sijoittuu Tuusulan puolelle arviolta 30 000 k-m². Sen sijaan yleiskaavaluonnoksen selostuksessa on Focuksen alueen enimmäismitoitukseksi osoitettu 100 000 k-m², vaikka maakuntakaavan enimmäismitoitus sallii 75 000 k-m².

Kaupan palveluverkon kokonaisratkaisu koostuu merkitykseltään seudullisten vähittäiskaupan suuryksiköiden että taajamatoimintojen alueita ja työpaikka-alueita koskevien määräysten muodostamasta kokonaisuudesta. Palveluverkon ratkaisu tukee keskustojen kehittymistä monipuolisina palveluiden, asumisen ja työpaikkojen keskittymänä. Maakuntakaavassa keskustatoimintojen ulkopuolella oleville vähittäiskaupan suuryksikköalueille tulee sijoittaa paljon tilaa vaativaa kauppaa ja sellaista kauppaa, joka ei kilpaile keskustakaupan kanssa. Oleellista on myös, että tällaisen kaupan asiointitiheys on pieni. Yleiskaavamääräyksissä on mainittava, että merkitykseltään seudullista vähittäiskauppaa ei saa toteuttaa ennen ympäröivien taajamatoimintojen tai työpaikka-alueiden toteuttamista.

Tuusulan yleiskaava 2040 luonnoksessa olevien keskustatoimintojen ulkopuolella olevien vähittäiskaupan suuryksiköiden, työpaikka-alueiden ja työpaikan reservialueiden rakennusoikeuksien enimmäismitoitus tulee noudattaa maakuntakaavassa osoitettuja mitoituksia ja ne tulee osoittaa myös Tuusulan yleiskaavassa.

Liikenneyhteydet, mukaan lukien joukkoliikenteen yhteydet, autoliikenneyhteydet sekä kevyen liikenteen yhteydet, tulee suunnitella yhteistyössä naapurikuntien kanssa, jotta matkaketjut saadaan sujuviksi.

Yleiskaavan luonnoksessa on osoitettu lentorata Hyrylän keskuksen kautta. Lentoradan toteuttaminen vaikuttaa oleellisesti laajalla alueella liikennejärjestelmän ja maankäytön perusratkaisuihin. Lentoradan toteuttaminen edellyttää Helsingin päärautatieaseman sekä pääradan Keravan pohjoispuolisen rataosan kapasiteettiongelman ratkaisemista.

Liikenneviraston v. 2010 teettämän lentoaseman kaukoliikenne radan ratayhteysselvityksen mukaan lentorata yhtyisi päärautaan nykyisen Keravan aseman pohjoispuolella siten, että radalta on yhteys myös Lahden oikoradalle. Perusteluina on esitetty sekä teknisiä lähtökohtia että Keravan aseman kuormituksen keventämistä. Rata on suunniteltu henkilöradaksi selvityksen mukaan nopeustasolle 300 km/h. Tämä nopeus ei mahdollista lentoradan koukkaamista Hyrylän kautta. Maakuntakaavassa

ratalinjaus on osoitettu samaan ratakäytävään Pietarin radan kanssa. Ratalinjausta ei ole osoitettu Hyrylän keskustan kautta. Kuuma-kunnat tekivät v. 2011 lisäselvityksen lentoradan ratalinjauksen muuttamista siten, että Hyrylän asema olisi mahdollista toteuttaa lähemmäs taajaman keskustaa ja taajamajunaliikenne saisi suuremman roolin liikennöinnissä lentoradan linjauksen varrella sekä Ristikydyssä. Linjauksien muutoksilla ei osoitettu asemapaikkaa Keravalle, sen sijaan selvityksen mukaan Hyrylän asema voitaisiin sijoittaa Rykmentinpuiston alueelle, jolloin junaliikenteen nopeudet voisivat olla enintään 200 km/h. Hyrylän kautta mahdollisesti linjattava raideyhteys ei saa kuitenkaan vähentää Keravan nopean taajamajunaliikenteen mahdollisuuksia eikä määriä.

Tuusulan yleiskaava 2040 lausunnon kanssa samanaikaisesti lausunnon olevista, yleiskaavaa täydentävistä ja yleiskaavan luonnoksessa huomioituissa, Kulttuurimaisema ja rakennuskanta -selvityksen luonnoksesta sekä Viheraluestrategian luonnoksesta ei Keravalla ole yleiskaavan lausunnon lisäksi muuta huomautettavaa.

Vastine:

Tuusulan kunnanvaltuusto on päättänyt laatia yleiskaavan niin, että Ristikytyt huomioidaan reservialueena, kaavan tavoitevuoden 2040 jälkeisenä aikana toteutettavana. Kunnan väestönkasvutavoitteet eivät edellytä kokonaan uusien taajama-alueiden perustamista kaavan tavoitevuoteen mennessä. Kasvu mahdollistetaan nykyisiä taajamia tukevaksi. Ristikydyän alueelle on kuitenkin käynnistetty yleissuunnitelman laatiminen yhteistyössä Tuusulan, Järvenpään ja Keravan kanssa. Lisäksi mukana on valtion viranomaisia.

Tuusulan itäväylän varrelle Kulloontiestä etelään osoitetaan työpaikka-alueita laajemmin kuin luonnoksessa. Keravan rajan tuntumassa olemassa olevat asuinalueet merkitään kaavan mahdollistaen asutuksen vähäisen täydentämisen, kuten KHO Rykmentinpuiston päätöksessään toteaa. Loput Rykmentinpuiston osayleiskaavoista kumotuista alueista osoitetaan maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi.

Sulan alueen oikeusvaikutteisessa osayleiskaavassa on osoitettu uutta seudullista tilaa vaativaa ei-keskustahakuista vähittäiskaupan kerrosalaa 30 000 k-m². Vanhat, olevat autokaupat merkittiin osayleiskaavaan omalla merkinnällään ja yleiskaavaehdotus noudattaa tätä tuoretta oikeusvaikutteista osayleiskaavaratkaisua. Focus -osayleiskaavassa puolestaan on osoitettu seudullista tilaa vaativaa vähittäiskauppaa 100 000 k-m². Tästä mitoituksista Uudenmaan elinkeino-, ympäristö- ja liikennekeskus valitti Helsingin hallinto-oikeuteen, mutta hallinto-oikeus kumosi valituksen, eikä ELY jatkovalittanut KHO:een. Focus-alueen kaupan 100 000 k-m² mitoitus on siten lainvoimainen. Tuusulan yleiskaava 2040:llä ei kumota näitä uusia osayleiskaavoja vaan niiden kaupan mitoitus jää voimaan. Kaavaehdotukseen lisätään kaupan mitoitusta ja laatua koskevia määräyksiä.

Liikenneyhteyksien osalta yleiskaavassa esitetään joukko- ja kevyen liikenteen pääyhteyksien osalta erityisesti yhteyksien päätepisteet. Myöhemmin yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa reittien tarkempi linjaus ja päätepisteet naapurikuntien puolella suunnitellaan yhteistyössä naapurikuntien kanssa. Autoliikenteen osalta tehdyissä liikenneverkkotarkasteluissa on arvioitu liikennemäärien muutoksia naapurikuntiin suuntautuvilla väylillä.

4. Järvenpään kaupunki

Ristikyty

Tuusulan yleiskaava 2040:n luonnos on laadittu aiemmin valitun rakennemalli A2:n pohjalta ottaen huomioon Ristikyty reservialueena. Järvenpään kaupunginhallituksen 19.12.2011 § 367 antamassa lausunnossa Tuusulan yleiskaava 2040:n rakennemalleista todettiin mm:

Rakennemalleilla ei ole suoranaista vaikutusta Järvenpään yhdyskuntarakenteeseen, mikäli kunta-rajat eivät nykyisestä muutu. Jokelan ja Kellokosken kasvu on raportissa käytännössä vakioitu, koska todelliset vaihtoehdot liittyvät Hyrylän ja sen ympäristön kasvun suuntaamiseen. Jokela tai Kellokoski eivät malleissa kasva Järvenpään rajaan kiinni eikä esim. Nuppulinnaan tai Purolaan ole esitetty merkittävää uudisrakentamista.

On ymmärrettävää, että pelkästään Tuusulan kunnan kannalta tarkasteltuna kaukana Hyrylän keskustaajamasta olevan Ristikydön alueen rakentaminen ei tue Hyrylän kasvua. Uusi taajama vaatii Tuusulalta resursseja ja hyödyntää vajaan Taajamien nykyrakennetta. Rakennemallivaihtoehto B2 ei paranna kunnan sisäistä joukkoliikenteen kannattavuutta eikä kattavuutta. Järvenpään, Keravan ja koko Helsingin näkökulmasta Ristikydön B2 rakennemalli on taajamarakennetta eheyttävä ja sen toteutuksen voidaan arvioida olevan toivottavampaa kuin muiden rakennemallien.

Tuusulan kunnanvaltuusto arvioi vuonna 2007, että "Ristinummen kehittäminen onnistuu Tuusulalta periaatteessa yhtä hyvin kuin joltakin toiselta kunnalta". Tämä kannanotto liittyi Järvenpään ja Keravan vireille saattamaan osakuntaliitoshankkeeseen mm. Ristikydön alueiden yhdistämiseksi naapurikaupunkeihin. Nyt rakennemalliraportin nojalla vahvistuu Järvenpään ja Keravan tuolloinen pelko, ettei Tuusula tosiasiallisesti halua eikä pysty Ristikydön toteuttamiseen Helsingin seudun kehittämisen vaatimalla tavalla.

Rakennemalliraportissa todetaan, että ns. neljännen taajaman mallien B1 ja B2 suurin merkitys saattaisi olla siinä, että ne tarjoavat katsauksen tavoitevuoden 2040 jälkeiseen aikaan. Neljännen taajaman toteuttamisen ajoittaminen osin ennen tavoitevuotta voi nousta tarkoituksenmukaiseksi, mikäli jotkin riittävän oleelliset lähtökohdat muuttuvat tavoitevuoteen 2040 mennessä.

Järvenpään kaupunki esittää, että Tuusulan yleiskaava 2040 luonnokseen sisällytetään Keski-Uudenmaan ja koko Helsingin seudun yhdyskuntarakennetta eheyttävä raideliikenteeseen tukeutuva Ristikydön alue."

Tuusulan yleiskaava 2040 rakennemallivaiheen ja myös yleiskaavaluonnoksen nähtävällepanopäätöksen (2.61014) jälkeen on Helsingin seutua ja Keski-Uudenmaan kuntia koskeva yhteistyö ja suunnittelu edennyt merkittävästi ja lisäksi on kaavaprosesseissa tapahtunut useita seikkoja, jotka tulisi nyt ottaa huomioon Tuusulan yleiskaavakartassa esitettyä selvästi paremmin (selostustekstissä on jonkin verran pohdintaa sivuilla 5-7):

- KUUMA hallitus hyväksyi KUUMA kehityskuvan v. 2012.
- Uudenmaan liitto on sisällyttänyt IV vaihemaakuntakaavan tehtäviin Ristikydön asemakeskusalueen selvittämisen niin, että kohteen jatkosuunnittelu tulee mahdolliseksi. IV vaihemaakuntakaavaluonnos tulee lausunnoille v. 2014 lopulla.
- Keski-Uudenmaan kuntaliitosselvityksen ohjausryhmä on hyväksynyt 11.9.2014 selvitystyön loppuraportin ja lähettänyt sen selvityskuntiin. Loppuraportti sisältää yhdyskunta- ja palvelurakennetavoitteet. Seitsemän kuntaa ml. Tuusula ovat valtuustopäätöksillään hyväksyneet kuntaliitoksen jatkotyökriteerit.
- Helsingin seudun yhteistyökokous on hyväksynyt 14.10.2014 Lausuntokierrosta varten seudun yhteisen maankäyttösuunnitelman (MASU) Luonnoksen.
- Helsingin seudun liikenne kuntayhtymän (HSL) hallitus on hyväksynyt 21.10.2014 lausuntokierrosta varten seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman (HLJ 2015) luonnoksen.
- Korkein hallinto-oikeus on 13.10.2014 hyväksynyt Rykmentinpuiston osayleiskaavaa koskevan Finavia Oyj:n valituksen, minkä johdosta osayleiskaavan laajat lentomelualueella olevat pientaloaluevaraukset Hyrylän ja Keravan rajan välillä eivät ole saaneet lainvoimaa eikä niitä voida jatkossa kaavoittaa asumiselle.
- Ympäristöministeriö on 30.10.2014 vahvistanut Uudenmaan II vaihemaakuntakaavan niin, että mm. Rykmentinpuiston alueelle aiemman varuskunta-alueen merkinnän korvaava taajama-aluemerkintä jätettiin vahvistamatta. Päätöksen merkitys on sama kuin em. korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (itäosan melualueita ei voida kaavoittaa asutukseen), koska Rykmentinpuiston osayleiskaava ehti tulla voimaan länsiosiltaan.

Kaikki nämä suunnitelmat ja tapahtumat korostavat pääradan varressa yhdyskuntarakenteellisesti erinomaisesti sijaitsevan Ristikydön alueen aktiivista suunnittelua ja käyttöönoton edellytysten parantamista.

Järvenpään kaupunki katsoo, että Ristikytö tulisi Tuusulan yleiskaavassa varata yhdyskuntarakentamiseen luonnoskarttaan otettua reservialuemerkinä vahvemmin. Sinänsä kaavaselostuksessa mainittu tavoite sisällyttää Ristikytön tarkempi suunnitelma vireillä olevaan Tuomala III osayleiskaavan muutokseen on järkevä, koska Ristikytöä tulee suunnitella jatkossa Järvenpään, Keravan ja Tuusulan yhteisenä hankkeena, mikä vaatii aikaa enemmän kuin Tuusulan yleiskaavalle on ajateltu. Tuusulan yleiskaava 2040:ssä aluevarausmerkinnät voisivat olla yleispiirteisempiä.

Taajamamerkinnot ja mitoitus

Samalla kun Ristikytö otetaan selkeillä yhdyskuntarakennemerkinnoilla yleiskaavakarttaan, tulee alueen asukas- ja työpaikkamitoitus osoittaa realistiseksi siten, että tarpeelliset vähennykset näkyvät mm. Hyrylässä ja muilla osa-alueilta.

Nyt yleiskaavaluonnoksessa on oletettu Hyrylän kasvavan 24 000 asukkaalla ja 8000 työpaikalla, mikä vastaa 80 % koko oletetusta taajamakasvusta. Jokelan kasvuosuus olisi 4500 asukasta ja 1500 työpaikkaa (15 % taajamakasvusta) ja Kellokosken kasvuosuus 1500 asukasta ja 500 työpaikkaa (5 % taajamakasvusta). Näillä kasvuluvuilla ajatellaan tuettavan bussijoukkoliikenteen järjestämistä turvaamalla tietty asukastiheys. Tämä hiukan teoreettinen mitoitus- ja joukkoliikennekytkentä on periaatteessa kannatettava, mutta Hyrylän esitetyn suuruinen kasvu ilman rautatieyhteyttä on seutasolla ongelmallista. Yleiskaavaan sisältyy varaus ns. Lentoradan asemalle Hyrylässä, mutta radan linjaus Hyrylään on varmistamatta ja aikataulu on hyvin avoin. HU 2015-suunnitelmassa lentoradan aloitus sisältyy toimenpiteisiin 2025–2040, mutta realistisesti hanke tuskin voi toteutua ennen v.2040. Hyrylän joukkoliikenteen runko pitäisi tätä ennen tukea bussilinjoilla ja liityntäpysäköinnillä Keravan rautatieaseman varaan, mikä merkitsee isoja haasteita liityntäjärjestelyille. Niiden ratkaiseminen on vaikeaa, ellei kuntarakenne muutu.

Yleiskaavan taajama-aluevarauksissa ja mitoituksissa ei ole otettu lainkaan huomioon Purolaa ja Nuppulinnaa, joissa on ainakin toistaiseksi toimiva rautatieasema. Vastaavasti Haarajoen aseman vaikutuspiirissä olevia Järvenpään rajaan liittyviä alueita on yleiskaavassa osoitettu vain niukasti asumisen reservialueiksi, vaikka potentiaalia olisi enemmän.

Järvenpään kaupunki katsoo, että Tuusulan yleiskaavaluonnoksessa on liiaksi keskitytty kolmen päätaajaman kasvattamiseen ja perustelematta jätetty pohtimatta Järvenpään rajan läheisten joukkoliikenteen piirissä olevien pientaajamien kehittäminen. Erityisesti Purolan yhdyskuntarakenne liittyy suoraan Järvenpään rakenteeseen ja mahdollisuudet asemakeskuksen kehittämiseen ovat hyvät, mikäli taajamaa rakennetaan radan molemmille puolille. Olevan rautatieliikenteen säilyttämiseksi olisi erittäin tärkeää osoittaa ratataajamille yleiskaavassa jonkintasoinen taajastatus ja mitoitus. Hyrylän väestö- ja työpaikkamitoitusta on realistista alentaa. Tuusulan haja-asutuksen roolia voisi merkittävästi vielä pienentää yleiskaavaluonnoksessa esitetystä 15 % kasvuosuudesta. Tämä voi edellyttää olevien mitoittavien osayleiskaavojen ajoitussäätelyä uudella yleiskaavalla.

Keskustat ja kaupan alueet

Yleiskaavaluonnoksessa on osoitettu keskusta-alueita (C- merkinä) Hyrylään, Jokelaan, Kellokoskelle sekä Riihikallioon. Selostuksen mukaan kaikki keskustaerikoiskauppa ohjataan kuntakeskuksiin näille alueille (sivu 37). Tästä näkökulmasta C- varaukset ovat keskeisiä ja riittävän laajat, Kellokosken osalta taajaman kokoon ja kasvuun nähden ehkä liiankin laaja. Ristikytöön ei ole osoitettu C- aluetta, koska koko alue on taajamareserviä ilman tarkempaa erittelyä.

C- aluevarausten ja yleiskaavaan on osoitettu kolme isoa KM-aluevarausta Focus- alueelle, Hyrylän Sulaan ja Tuomalaan Vanhan Lahdentien ja Pohjoisväylän liittymään. Paikat ovat II vaihemaakuntakaavan mukaisia. KM- määräyksessä sanotaan kuitenkin yleiskaavaselostuksen C- alueiden tavoitteen sekä II vaihemaakuntakaavan merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön (ns. munkkirinkilä) määräyksen kanssa ristiriitaisesti, että kyseessä on seudullisen vähittäiskaupan suuryksikkö eli kaupallisten palvelujen alue, jonne saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikön. Määräykseen ei sisälly mitään rajausta siitä, minkä tyyppistä kauppaa alueille voisi sijoittaa (esim. ns. tilaa vaativaa kauppaa) tai vaatimusta vaikutusten arvioinnista ennen sijoittamisvalintoja, joten kilpailuasetelma kuntakeskusten C- alueiden välillä on ilmeinen.

Maankäyttö- ja rakennuslain kaupan säätelyä koskeva muutos (MRL 71 a-e §) astui voimaan 8.4.2011. Uudenmaan II vaihemaakuntakaavassa rajataan keskustojen ulkopuolista suuryksikköä seuraavalla määräyksellä: "Merkinnän osoittamalle alueelle voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa osoittaa sellaista merkitykseltään seudullista vähittäiskauppaa, joka kaupan laatu huomioon ottaen voi perustellusta syystä sijoittua myös keskusta-alueiden ulkopuolelle kuten auto-, rauta-

, huonekalu-, puutarha- ja maatalouskauppaa. Uusia merkitykseltään seudullisia päivittäistavara-kaupan suuryksiköitä saadaan osoittaa ainoastaan Espoon keskuksen pohjoispuolelle, Kehä III:n ja Turunväylän risteykseen (Espoon Lommila), jonne voidaan osoittaa päivittäistavarakauppaa enintään 10 000 k-m², joka sisältyy Lommilan vähittäiskaupan suuryksikön enimmäismitoitukseen. Vähittäiskaupan suuryksikön enimmäismitoitus on osoitettu taulukossa, joka on suunnittelumääräysten lopussa. Merkitykseltään seudullisella vähittäiskaupan suuryksiköllä tarkoitetaan myös useasta myymälästä koostuvaa vähittäiskaupan aluetta, joka on vaikutuksiltaan verrattavissa merkitykseltään seudulliseen vähittäiskaupan suuryksikköön. Kohdemerkinnällä osoitetun vähittäiskaupan suuryksikön sijainti ja laajuus on määriteltävä yksityiskohtaisessa kaavoituksessa siten, että se muodostaa riittävän laajan toiminnallisen kokonaisuuden. Merkitykseltään seudullista vähittäiskauppaa ei saa toteuttaa ennen ympäröivien taajamatoimintojen tai työpaikka-alueiden toteuttamista. Lisäksi on huolehdittava, että palvelut ovat mahdollisuuksien mukaan saavutettavissa kävellen, pyöräillen tai joukkoliikenteellä sekä edistetään sellaisen palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat kohtuulliset ja että liikenteestä aiheutuvat haitat ovat mahdollisimman vähäisiä."

KM- alueiden mitoituksesta selostuksessa sanotaan sivulla 40, että Focus ja Sula ovat kumpikin max. 100 000 kem² ja Vanha Lahdentie n. 30 % yhteensä 100 000 kem²:n mitoituksesta, josta suurin osa koskee Järvenpään aluetta (Poikkitie yritysalue ym.). Kaupallinen kokonaismitoitus on Sulassa ja Vanhalla Lahdentiellä II vaihemaakuntakaavan mukainen, mutta Focus- alue ylittää maakuntakaavan 75 000 kem²:n maksimimitoituksen. Tuusulan kunnanvaltuusto on kuitenkin 1.9.2014 hyväksynyt Focus- alueen osayleiskaavan 100 000 kem²:n kaupan mitoituksella ja II vaihemaakuntakaava on vahvistettu vasta 30.10.2014.

Järvenpään kaupunki katsoo, että Ristikytöön tulisi tarkempien taajamamerkintöjen myötä osoittaa riittävä keskustatoimintojen alue (C). Ristikydöllä on hyvät edellytykset kehittyä seudullisena palvelujen, asumisen ja työpaikkojen alueena.

Järvenpään kaupunki katsoo, että yleiskaavan KM- määräykseen tulee liittää tarpeelliset rajaukset kaupan laadusta ja vaikutusten arvioinnista, jottei Tuusulan omien kuntakeskusten eikä Järvenpään ja Keravan kaupunkikeskustojen kaupallista kehitystä ja vetovoimaa vaaranneta.

Järvenpään kaupunki katsoo edelleen, että yleiskaavaselostuksessa esitetty Vanhan Lahdentien KM- aluetta koskeva kaupan tavoitemitoitus 30 000 kem² on liian suuri. Se perustuu jo osittain vanhentuneeseen Järvenpään ja Tuusulan yhdessä Laatimaan kaupan selvitykseen (Entrecon 8.3.2011), jossa Tuusulan Vanhan Lahdentien alueelle annettiin tilaa vaativalle ja erikoiskaupalle 10 000-30 000 kem²:n haarukka. Järvenpään puolella haarukka oli 50 000-65 000 kem² lukuunottamatta jo asemakaavoitettuja kaupan kortteleita. Tällöin ei maankäyttö- ja rakennuslakia ollut vielä muutettu eikä maakuntakaavaan ollut sisällytetty Poikkitie -Pohjoisväylän alueen seudullisesti merkittävän kaupan enimmäisrajaa 100 000 kem². Järvenpää on teettänyt oman keskustan osayleiskaavansa (julkisesti nähtävänä 15.10.-14.11.2014) ja uuden Poikkitie yritys- ja palvelualueen kaavarungon (hyväksytty 3.4.2014) tueksi uuden kaupan selvityksen (Ramboll 2013). Siinä Poikkitie-Pohjoisväylän alueelle esitetään laskennallisesti kaupan lisäspotentiaaliksi v. 2035 asti 80 000 kem² kun olevia kaupan tiloja alueella on n. 10 000 kem².

Järvenpään kaupungin kaavoituksessa on Poikkitie- Pohjoisväylän alueella parhaillaan valmiina tai valmistelussa luonnos- ja ehdotusvaiheessa asemakaavoja, joiden yhteenlaskettu seudullisesti merkittävän kaupan (pääosin TIVA) maksimimitoitus on 88 000 kem² sisältäen olemassa olevat rauta- ja autokaupat. Lisäksi Poikkitie alueelle tulee jonkin verran paikallisesti palvelevaa päivittäiskauppaa yms. Näin ollen 100 000 kem²:n katon alle jää laskennallisesti sijoittamatonta kerrosalaa n. 10 000 kem², joka voisi sijoittua Tuusulan puolelle.

Järvenpään kaupunki katsoo, että seudun rakenteen, maakuntakaavamääräysten ja mm. joukkoliikenne- ja kevytliikenneyhteyksien kannalta seudullisten kaupan suuryksiköiden sijoittaminen painotetusti Järvenpään puolelle Poikkitie-Pohjoisväylän alueelle on huomattavasti tarkoituksenmukaisempaa kuin Tuusulan puolelle Vanhan Lahdentien tuntumaan. Moottoritien länsipuolella kaupan alueita palvelevat Kyrölän uudistuva rautatieasema, paikallisbussireitit sekä hyvät kevyen liikenteen raitit. Siellä kaupan alueet nivoutuvat tiiviisti Järvenpään asuntoalueisiin. Kaupan painottuminen moottoritien itäpuolelle kauas rautatien varresta olisi kaikin tavoin kestävä kehityksen ja ilmasto- muutoksen hillinnän vastaista.

Järvenpään kaupunki katsoo, että KM- alue tulisi sijoittaa yleiskaavaluonnoksesta poiketen Pohjoisväylän pohjoispuolelle Järvenpään alueella olevan Fortumin korttelin viereen mieluummin kuin esi-

tetylle alueelle, joka on II vaihemaakuntakaavassa varattu työpaikkatoimintojen reservialueeksi (logistiikkatoimintojen tarpeet) ja Helsingin seudun maankäytön suunnitelmassa (MASU) seudulliseksi teollisuus-, varasto- ja logistiikka-alueeksi.

Yritysalueet

Tuusulan yleiskaavaluonnoksessa on osoitettu runsaasti varauksia työpaikka-alueille (TP) tai työpaikkojen reservialueille (TPres). Järvenpään kannalta merkittävin kokonaisuus sijoittuu Lahden moottoritien ja Vanhan Lahdenväylän käytävään rajoittuen pitkältä matkalta kaupungin rajaan. TP-alueet on osoitettu Vanhan Lahdentien länsipuolelle ja itäpuolelle on osoitettu reservialuetta. Isohko yritysalue on varattu myös Kellokosken Rajaniittyy, josta on yhteys Haarajoelle ja Pietilään.

Järvenpään kaupunki katsoo, että Lahdenväylän ja Vanhan Lahdentien väliset yritysaluevaraukset (TP) vastaavat aiempia seudullisia suunnitelmia (mm. Helsingin seudun MASU- suunnitelma, KUUMA- kehityskuva sekä v. 2006 laadittu Fortumin alueen ympäristön maankäyttösuunnitelma) ja täydentävät myös hyvin Järvenpään puolen yleiskaavallisia ja asemakaavallisia maankäyttövarauksia - Vanhan Lahdentien itäpuolisten yritysalueiden reservivarausten (TPres) kaavoittaminen ja toteuttaminen on huomattavasti haasteellisempaa mm. ympäristösyistä.

Virkistysalueet ja -reitit sekä ekologiset yhteydet

Tuusulan yleiskaavaluonnokseen sisältyy varsin laajasti virkistysaluevarauksia, virkistyksellisiä reittejä, viheralueita ja viheryhteystarpeita sekä ekologisia yhteyksiä.

Järvenpään kaupunki katsoo, että yleiskaavaluonnokseen sisältyvät varaukset ovat toimivia eivätkä sisällä ristiriitoja kaupungin suunnitelmiin nähden. Eräitä huomautuksia voi kuitenkin esittää seuraavasti:

- Tuusulanjärveä ei ole käsitelty yleiskaavassa lainkaan virkistyskokonaisuutena. Kantaa ei ole otettu juuri lainkaan rantojen käyttöön tai virkistysreitteihin. Järvenpää ja Tuusula laativat v. 2006 yhteisen selvityksen Tuusulanjärven kansallisesta kaupunkipuistosta, mistä ei myöskään ole edes mainintaa saati pohdintaa hankkeen edistämisestä. Järvenpään puolella hanke on jälleen ajankohtainen.
- Kaavaselostuksessa esitetyt (s. 43) seudulliset pyöräilyreitit mm. Eriksnäsintien-Jokelantien (mt 1421) varressa, Horsmatie- Kytömaantien suunnassa sekä Vanhalla Lahdentiellä ovat kummankin kunnan intresseissä ja niiden toteutusta tulee edistää yhteistoimin.
- Ekologiset yhteydet mm. Keravanjokivarressa ovat kannatettavia. Poikittainen yhteys Ristikyön alueella tulisi kuitenkin osoittaa etelämmäksi Keravan rajan tuntumaan, jottei se ristittäisi oikoradan kanssa ja suuntautuisi paremmin Tuomalansuota kohti.
- Tuomalansuon virkistysaluevarausta on tarpeettomasti suurennettu maakuntakaavaan nähden, mikä voi vaikeuttaa Ristikyön asemakeskuksen alueen suunnittelua.

Liikenne

Tuusulan yleiskaavaluonnokseen sisältyy monia autoliikenteen väylävarauksia, joista osa on vaihtoehtoisia jatkoselvityksiä varten. Järvenpään kannalta merkittävimmät yhteydet ovat Hyrylän itäinen ohitustie - Järvenpäätie, jota esitetään 2+2- kaistaiseksi vain ohitustieosuudeltaan, sekä yhteystarpeena osoitettu Järvenpää - Nurmijärviyhteys Vähänummentien jatkeena. Kaavakartassa on osoitettu myös Hyrylän läntinen ohitustie, mutta selostuksessa viitataan mahdollisuuteen poistaa tämä varaus muiden ratkaisujen kautta.

Järvenpään kaupunki katsoo, että Tuusulan yleiskaavassa tulee varautua Järvenpäätien parantamiseen ja lisäkaistoihin Hyrylän itäisen ohitustien valmistuttua. Vähänummentien jatke kantatielle 45 ja Nurmijärven suuntaan tulee osoittaa yhteystarpeen sijasta tievarauksena, vaikka sen liikenteellistä roolia ja ajoitusta tutkitaankin parhaillaan Ely- keskuksen vetämässä Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien verkostselvityksessä. Selvitys ei poista tätä väylätarvetta, vaikka voi vaikuttaa sen ajoitukseen. Vähänummentien jatkeesta on laadittu aikanaan tien yleissuunnitelma. Järvenpään kaupunki toivoo yleiskaavaselostuksen sivulle 49 karttaan em. tieyhteyden sekä Ristikyön alueelle tieyhteyden molemmille puolille päärataa Järvenpään yleiskaavan mukaisesti.

Yhteenveto

Tuusulan yleiskaava 2040 Luonnosta koskeva Järvenpään kaupungin lausunto perustuu Helsingin seudun MAL- ja KUUMA- yhteistoimintaan sekä Järvenpään, Tuusulan ja Keravan välisiin maankäytön suunnitteluyhteistyön kokemuksiin sekä aiempaan Tuusulan yleiskaavan rakennemalleja koskeeseen lausuntoon.

Lausunossa painotetaan parhaillaan lausuntokierroksella olevan Helsingin seudun MAL- maankäytön suunnitelman (MASU) sekä vireillä olevan IV vaihemaakuntakaavan antamia lähtökohtia Ristikyön alueen kehittämiseksi, mikä edellyttää riittävien merkintöjen ottamista myös Tuusulan yleiskaavaan. Ristikyön oikea huomioonottaminen merkitsee väistämättä Hyrylän alueen maankäytön, mitoituksen ja toteutuksen ajoituksen jonkinasteista uudelleenarviointia. Yleiskaavaa tulisi tarkistaa myös monilta muilta Järvenpään rajaan liittyviltä osiltaan yhdyskuntarakenteen saumattomaksi kehittämiseksi. Eriyksen tärkeä on Tuomala II- osayleiskaava-alueelle soviteltava seudullisesti merkittävän kaupan sijoitus- ja mitoitusratkaisu.

Kaikkiaan Tuusulan yleiskaavaluonnos on perusteellisesti valmisteltu suunnitelma, jonka pohjalta voidaan saada aikaan hyväksymiskelpoinen yleiskaavaehdotus, mikäli suunnittelussa avataan entistä avoimemmin näkymät Keski-Uudenmaan ja Helsingin seudun kokonaisuuteen. Tätä edistäisi se, että kaava-aineistossa näytettäisiin laajemmin naapurikuntien maankäyttöä ja pohdittaisiin siltä pohjalta paremmin kuntarajojen lähialueiden maankäyttömerkintöjä yhteistyössä naapurikuntien kanssa.

Vastine:

Tuusulan kunnanvaltuusto on päättänyt laatia yleiskaavan niin, että Ristikyö huomioidaan reservialueena, kaavan tavoitevuode 2040 jälkeisenä aikana toteutettavana. Kunnan väestönkasvutavoitteet eivät edellytä kokonaan uusien taajama-alueiden perustamista kaavan tavoitevuoteen mennessä. Kasvu mahdollistetaan nykyisiä taajamia tukevaksi. Ristikyön alueelle on kuitenkin käynnistetty yleissuunnitelman laatiminen yhteistyössä Tuusulan, Järvenpään ja Keravan kanssa. Mukana on myös valtion viranomaisia.

Kaava keskittyy taajamien maankäytön ohjaamiseen. Mitoituksia on tarkistettu. Kaavan mahdollistaman väestömäärän mukaan Hyrylän osuus on 65 %, Jokelan 16 %, Kellokosken 12 % ja haja-asutusalueen 7 %.

Etelä-Tuusulan kasvu luo edellytyksiä joukkoliikenteen kehittämiseksi. Joukkoliikenteen laatuikävät esitetään laadukkaina hyvän palvelutason liityntäliikennesyhteyksinä Hyrylästä Keravan ja Kehäradan juna-asemille sekä ruuhka-aikoina suorina yhteyksinä Helsingin keskustaan.

Purolan ympäristöön osoitetaan yleiskaavaehdotuksessa työpaikka-alueen reservivaraus jatkamaan Järvenpään Vähänummentien yritysalueen ja tukeutumaan logistiikan poikittaisyhteyteen. Vanhan Lahdentien idänpuoleinen työpaikkojen reservivaraus poistetaan kaavaehdotuksesta.

Sulan alueen oikeusvaikutteisessa osayleiskaavassa on osoitettu uutta seudullista tilaa vaativaa ei-keskustahakuista vähittäiskaupan kerrosalaa 30 000 k-m². Vanhat, olevat autokaupat merkittiin osayleiskaavaan omalla merkinnällään ja yleiskaavaehdotus noudattaa tätä tuoretta oikeusvaikutteista osayleiskaavaratkaisua. Focus -osayleiskaavassa puolestaan on osoitettu seudullista tilaa vaativaa vähittäiskauppaa 100 000 k-m². Tästä mitoituksista Uudenmaan elinkeino-, ympäristö- ja liikennekeskus valitti Helsingin hallinto-oikeuteen, mutta hallinto-oikeus kumosi valituksen, eikä ELY jatkovalittanut KHO:een. Focus-alueen mitoitus on siten lainvoimainen. Järvenpään eteläisen liittymän seudullinen vähittäiskaupan kerrosala on jaettu Järvenpään ja Tuusulan yhteisen näkemyksen mukaisesti 65 000 k-m² / 35 000 k-m² jaolla. Tämä on osoitettu myös valtuuston hyväksymässä Tuomala II -osayleiskaavassa. Tuusulan yleiskaava 2040:llä ei kumota näitä uusia osayleiskaavoja vaan niiden kaupan mitoitus jää voimaan. Kaavaehdotukseen lisätään kaupan mitoitus ja laatua koskevia määräyksiä.

Tuusulanjärven arvo valtakunnallisesti merkittävänä kulttuurialueena sekä maisema-alueena, seudullisesti merkittävänä maakuntajärvenä, tärkeänä

ekosysteemipalvelun tuottajana sekä lähiasukkaiden päivittäisenä virkistysalueena osoitetaan yleiskaavassa RKY-merkinnällä, siniyhteysmerkinnällä sekä maakunnallisesti merkittävänä maisema-alueena.

Tuusulanjärven alueelle osoitetaan olemassa oleva Tuusulanjärven pyöräilyreitti sekä kevyen liikenteen ohjeellisia reittejä, jotka parantavat järven saavutettavuutta. Kaavaehdotukseen osoitetaan myös ohjeellinen ulkoilureitti järven eteläosasta Anttilanrannan suuntaan ja sieltä aina Sarvikalliolle saakka. Valmisteltu kansallisen kaupunkipuiston hanke keskeytyi Järvenpään päätösten mukaisesti.

Yleiskaavaan osoitetaan kevyen liikenteenrunkoverkkoa mm. Eriksnäsin tien, Jokelantien, Vanhan Lahdentien ja Kytömaantien varteen. Ristikydön alueen viheryhteystarve osoitetaan lähemmäksi Keravan rajaa.

Tuomalansuon virkistysalue toimii puskurivyöhykkeenä luonnonsuojelualueeksi osoitettavalle Tuomalan eteläiselle suolle, joka osoittautui METSO-kartoituksessa Helsingin seudulla harvinaisen hyvin säilyneeksi keidassuoalueeksi. Tuomalan alueella on suosittuja virkistysreittejä. Alueen läpi kulkee merkittävä virkistysyhteys Mattilan, Koillis-Hyrylän, Keravan sekä Rykmentinpuiston alueilta Tuusulanjärvelle. Tuomalansuon alue on rakentamiseen huonosti soveltuvaa suota.

Järvenpääntien ja Tuusulan Itäväylän suunnittelun lähtökohtana on pidetty ensisijaisesti paikallisen maankäytön tarpeita ja liikenteen toimivuutta. Tuusulan läpikulkuliikenteen osalta liikenne on syytä ohjata ensisijaisesti liikenneverkollisesti tarkoituksenmukaisimmille väylille, erityisesti Lahdenväylälle. Ristikydön reservialueelle osoitetaan tieliikenteen yhteystarpeet keskeisiin suuntiin.

5. Vantaan kaupunki

Päätetään antaa seuraava lausunto Tuusulan kunnan yleiskaavan 2040 luonnoksesta:

Tuusula kuvaa yleiskaavan 2040 luonnosta strategiseksi yleiskaavaksi, jossa osoitetaan alueidenkäytön pääperiaatteet ja tavoitteet. Kaavaluonnoksessa on osoitettu keskusta-alueet, asumisen alueet, kaupan alueet, elinkeinojen ja palveluiden alueet sekä viheralueet. Lisäksi on osoitettu liikenneverkko ja kulttuurihistoriallisesti merkittävät alueet. Strateginen yleiskaava ohjaa tarkempaa suunnittelua niillä alueilla, joilla ei ole voimassa olevia osayleiskaavoja.

Liikenne

Yleiskaavaluonnoksen eteläosien laajat työpaikkavaraukset (TP-merkintä) mahdollistavat elinkeinotoiminnan sijoittumisen järkevälle sijainnille lentokentän läheisyyteen. Alueen poikittaisena pääväylänä toimiva Kehä IV:n linjaus on seudullisten suunnitelmien mukainen. Vantaa pitää kyseisiä ratkaisuja hyvinä. Kyseisten toimintojen toteuttaminen aiheuttaa kuitenkin laajemmalle alueelle suunnittelupaineita, jotka tulee ratkaista seudullisesti.

Yleiskaavaluonnoksen eteläisen osan liikenneverkko perustuu Kehä IV:n rakentamiselle vähintään Kulomäentieltä Myllykyläntielle. Tuusulanväylän ja Myllykyläntien välisiä työpaikka-alueita rakentessa tulee varmistaa, että alueilta on myös vaihteittain rakennettaessa yhteys Tuusulanväylälle, eikä etelään suuntautuva liikenne ole täysin riippuvainen Katriinantiestä.

Yleiskaavaluonnoksen lounaisosaan on osoitettu laaja maa-aineksen ottoalue (EO). Maa-ainesten kuljetuksesta aiheutuva liikenne suuntautuu nykytilanteessa merkittävältä osin Katriinantielle, jossa Hanskalliontien ja Myllykylän välisellä osalla on tien välittömässä läheisyydessä asutusta. Raskas liikenne häiritsee kyseistä asutusta. Vantaa pitää tärkeänä Kehä IV:n toteuttamista Kulomäentieltä EO-alueen läheisyyteen niin, että maa-aineskuljetukset voidaan johtaa Kehä IV:n kautta Myllykyläntielle ja Tuusulanväylälle.

Vantaan yleiskaavassa on varattu tila Saviontien jatkeelle Korsontieltä Kulomäentielle. Tämän katuyhteyden roolia liikenneverkossa ja jatkeen Tuusulan puolelle merkitsemisen tarpeellisuutta tulee arvioida. Arviointi on mahdollista toteuttaa HLJ2015-työhön liittyvässä Keski-Uudenmaan logistiikkaselvityksessä.

Vähittäiskaupan suuryksiköt

Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty kolme seudullista vähittäiskaupan suuryksikköä (KM) ja yksi paikallinen vähittäiskaupan suuryksikkö (KM-1). Vantaan rajan läheisyydessä sijaitsevat Focus-alueen KM-alue ja Itäisen ohikulkutien varren KM-alue sekä Sulan pohjoisosien KM-1-alue.

Yleiskaavaselostuksessa KM-alueita kuvataan seuraavasti: "Merkinnän osoittamalle alueelle voidaan asemakaavassa osoittaa sellaisia vähittäiskaupan suuryksiköjä, jotka kaupan laatu huomioon ottaen voivat perustellusta syystä sijoittua myös keskusta-alueiden ulkopuolelle." Kyseinen ohjeistus on tarpeellinen ja se tulisi lisätä myös yleiskaavamääräyksiin, jotta sillä olisi todellinen ohjausvaikutus.

Focus-alueen KM-alue ja Itäisen ohikulkutien KM-alue ovat yleiskaavaselostuksessa enimmäismitoitettu 100 000 k-m² suuruisiksi. Myös tässä tapauksessa kyseinen ohjeistus tulisi osoittaa yleiskaavamääräyksissä, jotta sillä olisi todellinen ohjausvaikutus.

Yleiskaavamääräyksissä osoitettavalla riittävällä kaupan laadun rajaamisella ja alueiden enimmäismitoituksilla Tuusula voi varmistaa, että yleiskaavaselostuksessa esitetyt tavoitteet toteutuvat myös tulevassa maankäytössä.

Vastine:

Focus-alueen työpaikkarakentaminen on riippuvainen Kehä IV:n toteutuksesta ja alueen toteuttamisessa lähtökohtana on Kehä IV:n toteuttaminen etupainotteisesti välille Tuusulanväylä-Myllykyläntie. Kehä IV:n toteuttaminen Keski-Uudenmaan poikittaisyhteysselvityksen mukaisena myös välille Myllykyläntie- vt3 on yleiskaavan mukaisen maankäyttöratkaisun perustana. Maa-ainesten ottoalueen läheisyyteen osoitettujen työpaikkatoimintojen liikenne ohjataan yleiskaavassa Kehä IV:n ja Myllykyläntien suuntaan voimassa olevan Ruotiskylä-Myllykylä osayleiskaavan ratkaisun mukaisesti.

KM-alueille lisätään kaupan mitoitusta ja laatua koskevia määräyksiä.

6. Nurmijärven kunta

Kuntasuunnittelulautakunta päättää antaa seuraavan lausunnon:

Yleiskaava 2040 luonnosta on valmisteltu huolellisesti ja systemaattisesti ja se antaa hyvän pohjan Tuusulan maankäytön kehittämiseksi.

Tuusulan viheraluestrategialuonnos on viher- ja virkistysalueiden kokonaisuuden kuvaavana mielenkiintoinen ja hyvä tarkastelu, jonka pohjalta on hyvä laatia yleiskaavaa ja toisaalta ohjata yleiskaavaa tarkempaa suunnittelua.

Samaten kulttuurimaisema ja rakennuskanta -selvitys palvelee hyvin yleiskaavatasoista suunnittelua.

Yleiskaavan jatkokehittämissä Nurmijärven kunta toivoo, että raja-alueet ylittävät ekologiset yhteystarpeet ja viheryhteystarpeet sovitetaan yhteen yhteistyössä Nurmijärven yleiskaavoituksen kanssa.

Pitkällä aikavälillä tulee varautua poikittaisyhteyden Klaukkalan ohikulkutien itäpäähän ja Hyrylän välillä. Ns. SAUMA-selvityksessä on todettu em. yhteyden olevan perusteltu alueen liikenneverkon osana. Lisäksi laadittavana oleva Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksiä koskeva selvitys ja tulevan 4. vaihemaakuntakaavan ratkaisut tulee ottaa huomioon yleiskaavaluonnosta ehdotukseksi kehitettäessä.

Vastine:

Tuusulan yleiskaavaan osoitetaan Keiron luontoselvityksen, Ruotiskylä-Myllykylä II:n sekä ilmakuvatarkastelun pohjalta ekologiset yhteydet. Ekologisia yhteyksiä on tarkasteltu myös Tuusulan ekosysteemipalvelut -selvityksessä. Yhteydet linjataan ehdotukseen siten, etteivät ne ole ristiriidassa Nurmijärven ekologisten yhteyksien selvitystyön kanssa.

Yleiskaavassa esitetty Kehä IV on osa Hyrylän ja Klaukkalan välistä poikittaisyhteyttä. Yleiskaavaratkaisu on maakuntakaavan ja Keski-Uudenmaan poikittaisyhteysselvityksen mukainen.

7. Nuorisolautakunta

Kasvatus- ja sivistystoimen näkökulmasta kehittämisen pohjaksi valittu rakennemalli A2 erityinen vahvuus on laajemman toiminnallisen kokonaisuuden luominen. Mallin perusteella kasvu sijoittuu suurelta osin Hyrylän taajamaan. Kasvun ennustetaan parhaimmillaan olevan jopa 30.000 asukasta vuoteen 2040 mennessä. Valittu rakennemalli tukee hyvin kuntakeskusten elinvoimaisuutta ja tarjoaa mahdollisuudet laajempaan synergiaan, toimintojen yhtenäistämiseen ja taloudellisesti kestäviin ratkaisuihin. Yleiskaavaluonnos tarjoaa mahdollisuudet uuden rakentamiselle siten, että toimintaa voidaan kehittää taloudelliset realiteetit huomioiden. Asutuksen ja toimintojen keskittyessä ulkoilureitistön tasoa voidaan merkittävästi nostaa, mikä vähentää kuljetustarpeita kaikissa toiminoissa huomattavasti erityisesti hajautetumpiin rakennemalleihin verrattuna.

Nuorisolautakunta pitää välttämättömänä, että yleiskaavan jatkosuunnittelussa otetaan huomioon rakentuvien alueiden kasvava lasten ja nuorten määrä. Tämä tarkoittaa sitä, että kasvualueille tulee turvata riittävät toistensa läheisyydessä tai yhteydessä sijaitsevat muuntojoustavat koulu- ja päivähoitotilat, vapaa-ajanviettomahdollisuudet, lähiliikuntapaikat, hyvät liikuntareitit sekä uudenmuotoisia tiloja nuorison käyttöön. Myös alueen asukkaiden tarvitsemat kokoontumistilat tulee ottaa huomioon jo tässä vaiheessa.

Yleiskaavaluonnos mahdollistaa jatkossa koulujen ja päiväkotien sijoittamisen aiempaa paremmin väestökeskittymien perusteella sekä tarvittaessa palveluiden laajemman kokonaisuunnittelun yhteistyössä naapurikuntien kanssa.

Nuorten kasvun kannalta on myös tärkeää, että kaavassa varmistetaan edullisen asumisen alueita ja vuokra-asuntojen riittävyys, jotta nuorille löytyy huokeita asuinmahdollisuuksia heidän muuttaessaan pois kotoa.

Lisäksi nuorisolautakunta päätti yksimielisesti todeta, että yleiskaava luonnoksessa on syytä erityisesti huomioida joukkoliikenteen toimintaedellytysten parantaminen sekä kevyen liikenteen osuuden sekä liikenneturvallisuuden lisääminen.

Vastine:

Yleiskaavaratkaisu tarkentuu myöhemmin laadittavilla osayleis- ja asema-kaavoilla. Yleiskaavassa osoitetaan vain tavoiteltava yläkouluverkko. Muut palvelut, kuten päiväkodit ja nuorisotilat ratkaistaan yksityiskohtaisemmissa kaavoissa. Yleiskaavaan on merkitty suurimmat puistot ja viheryhteydet. Kaikki maankäyttömuodot, esimerkiksi asumisen alueet, voivat pitää sisällään puistoja, kevyen liikenteen väyliä ja ulkoilureittejä lähipalveluiden lisäksi.

8. Liikuntalautakunta

Kasvatus- ja sivistystoimen näkökulmasta kehittämisen pohjaksi valittu, rakennemallin A2 erityinen vahvuus on laajemman toiminnallisen kokonaisuuden luominen.

Valittu rakennemalli tukee hyvin kuntakeskusten elinvoimaisuutta ja tarjoaa mahdollisuudet laajempaan synergiaan, toimintojen yhtenäistämiseen ja taloudellisesti kestäviin ratkaisuihin. Yleiskaavaluonnos tarjoaa mahdollisuudet uuden rakentamiselle siten, että toimintaa voidaan kehittää taloudelliset realiteetit huomioiden.

Kaavaselostuksessa mainitut tavoitteet virkistyksen, reittien ja aktiivisen harrastamisen (liikuntapaikkarakentaminen) kannalta tulee nähdä yhtäältä paikallisina, lähellä kuntalaista ja lähipalveluiksi tietoisesti valittuina. Toisaalta, houkuttelevat ja laadukkaasti rakennetut olosuhteet eivät ole tarkoitettu vain lähialueen asukkaille vaan niitä käytetään luontevasti myös yli kuntarajojen. Seutukunnallinen näkökulma on otettava huomioon liikunnan ja virkistyksen olosuhteita suunniteltaessa kuntayhteistyöllä, etenkin merkittävässä liikuntapaikkahankkeissa.

Yleiskaavaluonnoksessa sekä viheraluestrategiassa on mainittu lukuisia liikuntapalveluiden tuottamia palveluita ja alueita. Karkeasti nämä kohteet voidaan jakaa aktiivisen harrastamisen keskittymisiin (urheilu- ja liikuntakeskukset), ulkoilu- ja virkistysalueisiin ja reitteihin sekä koulu- ja päiväkotiympäristössä kehitettävään lähiliikuntapaikkaverkkoon.

Konkreettisia tavoitteita:

Urheilu- ja liikuntakeskuksiin on laadittu viime vuosina suunnitelmia, jotka kuvaavat toistaiseksi yleisellä tasolla liikuntapaikkarakentamisen kehittymistä. Suunnitelmissa pyritään johdonmukaisesti keskittämään aktiivisen harrastamisen olosuhteita taloudellisesti kestäväen ja ylläpidon kannalta taroituksenmukaisen sekä laadukkaan ympäristön mahdollistamiseksi.

- Urheilu- ja liikuntakeskuksia kehitetään ja rakennetaan monipuolisiksi ja kaiken ikäisiä kuntalaisia (lapset, nuoret, aikuiset ja seniorit) ja ryhmiä (mm. urheiluseurat, perheet, tapahtumat) palveleviksi kokonaisuuksiksi. *Tavoitteena on, että perheet ja yhteisöt kokoontuvat iltaisin ja viikonloppuisin harrastamaan yhdessä paikkoihin, jossa sijaitsee myös kilpaurheilun olosuhteita.*

Käsitys liikunnasta on laajentunut kilpaurheilusta kaikkien väestöryhmien terveyttä edistävään liikuntaan. Ulkoilualueet ja reitit ovat arkiliikunnan, virkistyksen, kevyen työmatkaliikenteen ja monipuolisen kuntoilun kannalta merkittävässä asemassa. Koska liikuntapalvelut on edellä mainittujen toimintojen kannalta verrattain pieni tekijä, tulee tämä ottaa huomioon kunnan kaikilla toimialoilla ja sitoutumalla niihin päätöksenteossa Tuusulan kunnan strategian mukaisesti.

- Asuinalueita ei suunnitella saarekemaisiksi vaan verkostomaisiksi ja niitä yhdistävät kattavat kevyen liikenteen ja ulkoilureittien verkostot. Kuntalaisten liikunta-aktiivisuudella ja henkilökohtaisilla valinnoilla on huomattavia yhteiskunnallisia ja taloudellisia vaikutuksia. *Kunnan tehtävänä on hillitä yleisen aktiivisuuden vähentymistä ja mahdollistaa monipuolinen liikkumisympäristö.*
- Yksittäisiä kohteita suunniteltaessa on otettava huomioon paikalliset olosuhteet ja asukkaiden huomioida sekä ajatukset oman elinympäristönsä kehittämistä. *Viheralueet ja -reitit muodostavat yhtenäisen ja katkeamattoman kokonaisuuden, joka ulottuu asuinalueilta kuntien rajat ylittävälle ympärivuotisille ulkoilureittiyhteyksille.*

Koulu- ja päiväkotiympäristöä tulee kehittää siten, että ne tarjoavat lapsille ja nuorille mahdollisuuden liikkua luontevasti osana koulun ja päivähoiton arkea mutta myös iltaisin ja viikonloppuisin. Nuoris- ja liikuntatutkimukset osoittavat, että liikunnan harrastaminen juurrutetaan (tai ollaan juurruttamatta) hyvin nuorella iällä ja pääosa lapsista ja nuorista haluaa harrastaa liikuntaa. Ilmiö korostuu etenkin sellaisissa toimintamuodoissa, joista ei ollut vielä viime vuosikymmenellä tietoa.

- Liikuntaolosuhteita kehitetään ja rakennetaan ennakkoluulottomasti ja suunnitelmallisesti. *Onnistuneella maankäytöllä ja suunnittelulla saadaan aikaan hyvin monenlaisia ja erittäin tuottavia toimenpiteitä liikunnan edistämiseksi. Yksi tällainen toimenpide on varmistaa olosuhteita, jotka mahdollistavat toiminnan järjestämisen lapsille ja nuorille ilman merkittävää kilpailuaspektia.*

Kunnan tulee maankäytön suunnittelussa:

- Varmistaa ja mahdollistaa urheilu- ja liikuntakeskusten kehittyminen
- Suunnitella verkostomaisia ja toisiinsa yhteydessä olevia, monipuolisia ulkoilureittejä ja -alueita sekä viheryhteyksiä
- Varata alueita koulu- ja päiväkotiympäristöistä sekä isoilta asuinalueilta lähiliikuntapaikka-verkoston kehittämiseen

Vastine:

Yleiskaavaratkaisu tarkentuu myöhemmin laadittavilla osayleis- ja asema-kaavoilla. Yleiskaavaan on merkitty muun muassa suurimmat puistot ja viheryhteydet, virkistys- ja ulkoilualueita sekä urheilu- ja virkistyspalvelujen alueita. Lisäksi kaavaan on merkitty ulkoilureittejä, kevyen liikenteen runkoverkko ja -laatukäytävä. Kuitenkin kaikki maankäyttömuodot, esimerkiksi asumisen alueet, voivat pitää sisällään pienempiä puistoja, kevyen liikenteen väyliä ja ulkoilureittejä. Nämä tarkentuvat yksityiskohtaisemmilla suunnitelmissa.

9. Uudenmaan ELY-keskus

Tuusulan kunta on pyytänyt Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus) lausuntoa Tuusulan yleiskaava 2040 -luonnoksesta 31.10.2014 mennessä. Uudenmaan ELY-keskus on saanut lausunnonleen lisäaikaa 7.11.2014 asti. Kaavasta on pidetty viranomaisneuvottelu 18.12.2013 ja Uudenmaan ELY-keskus on lausunut aiemmin kaavasta sen rakennemallivaiheessa 20.9.2011.

Yleiskaavaluonnosta on lähestytty rakennemallityöskentelyn kautta. Kaavaselostus on helppolukui-nen ja siitä käy helposti ilmi 2010 alkanut kaavaprosessi. Teemakartat avaavat kaavaratkaisun pe-rusteita onnistuneesti ja kaavamerkintöjen tavoitetta on avattu hyvin. Kaava-asiakirjoista ei käy ilmi, kuinka liikenteen meluvaikutukset on huomioitu kaavaluonnoksen valmistelussa. Kaava-asia- kirjoja tulee täydentää melutarkastelulla.

Kaavaselostuksessa on mainittu sivulla 10 osayleiskaavojen ja yleiskaavan 2040 ratkaisujen olevan yhtä aikaa voimassa kaavan saatua lainvoiman. Yleiskaava 2040 toimisi kuitenkin ohjeena yksityis-kohtaisemman (asemakaavoitus) maankäytön suunnittelussa. Samalla sivulla olevassa kuvassa on esitetty kunnan osayleiskaavojen tilanne ja rajaukset.

Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että selvempi ratkaisu olisi joko kumota koko kunnan yleiskaavalla osayleiskaavat tai tarvittaessa jättää yleiskaava hyväksymättä tietyn osayleiskaavan kohdalla. Mikäli osayleiskaavojen ratkaisut ovat siirrettävissä yleiskaavaan 2040, voi tämäkin tulla kyseeseen. Stra- tegisen yleiskaavan esitystarkkuus on luonnollisesti yleispiirteisempi kuin perinteisen aluevaraus-kaavan. Valittu ratkaisu tulee kuvata kaavaselostuksessa ja huomioida vaikutusten arvioinnissa.

Kaupan ratkaisu

Yleiskaavaluonnoksessa esitetyt yleistavoitteet kaupan sijainnin ratkaisuihin ovat oikeaan osuvia valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) näkökulmasta ja vahvistetun Uudenmaan 2. vai- hemaakuntakaavan mukaisia. KM-merkintöjen sijainnit noudattavat 2. vaihemaakuntakaavaa. Fo- cuksen ja Sulan merkinnät ylittävät 2.vaihekaavassa esitetyt ratkaisut. Uudenmaan ELY-keskus viit- taa näiden kahden alueen osalta antamiinsa kaavalausuntoihin sekä Focuksen osalta tehtyyn oikai- sukehotukseen.

Maakuntakaava on ohjeena yleiskaavaa laadittaessa. Kaupan mitoitus poikkeaa maakuntakaavan mitoituksesta suuremman väestökasvun oletettaman vuoksi (2 % / vuosi). Kaavan pohjana tulee olla perusteltu väestönkasvumäärä. Kysymystä tulee tarkastella kaavan vaikutusten arvioinnissa. Uu- denmaan 2. vaihemaakuntakaavassa on tuoreinta tietoa seudun väestökasvumäärästä.

Yksittäiselle kunnalle perustelujen löytäminen on haastavaa ja on omiaan johtamaan laajempaan ilmiöön, jolla kunnat pyrkivät nostamaan omaa osuuttaan kaupan volyyymistä. Uudenmaan ELY-kes- kus katsoo, että Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan mitoitus tulee olla lähtökohtana.

Liikennejärjestelmä

Tuusulan osayleiskaavaluonnos perustuu rakennemallivaihtoehtojen vertailun perusteena valittuun joukkoliikennettä tukevaan yhdyskuntarakenteeseen. Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty kaikki aiemmin suunnitelmissa tai ideoinnissa olleet tie- ja katuyhteydet samaa yhteystarvetta palvelevine vaihtoehtoineen. Alueella laadittavina oleviin liikenne- ja maankäyttösuunnitelmiin tukeutuen Tuu- sulan kunta yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa laatii järjestelmätason liikenneselvityksen, missä tutkitaan luonnoksessa esitettyjen yhteyksien ja yhteystarpeiden vaikutuksia yleiskaavaan ja liiken- nejärjestelmän tavoitteisiin tukeutuen.

Lentomelu

Uudenmaan ELY-keskus viittaa korkeimman hallinto-oikeuden 13.10.2014 (taltionumero 3080) an- tamaan päätökseen. Lentomelu tulee huomioida Tuusulan yleiskaavassa 2040 korkeimman hallinto- oikeuden Tuusulan Rykmentinpuiston osayleiskaavasta antaman päätöksen mukaisesti.

Pilaantuneet maat

Yleiskaavaluonnoksessa ei ole huomioitu pilaantuneita alueita kaavaselostuksessa eikä kaavakar- tassa. Yleiskaavassa tulee esittää maankäyttöön ja asemakaavoitukseen vaikuttavat pilaantuneet maa-alueet !-merkinnällä.

Pohjavedet

Kaava-aineistosta ei suoraan aukea ne periaatteet, mitä viheraluestrategialuonnoksessa mm. pohjavedensuojelussa ja hulevesien hallinnassa pidetään tärkeänä. Pohjavesialueille on suunniteltu lisää rakennettavia alueita, mikä tulee vaikuttamaan sekä pohjaveden määrään että laatuun.

Rakentamisen ja toimintojen sijoittumisen vaikutukset pohjavedelle tulee arvioida, jotta tarvittaessa voidaan jopa pienentää pohjavesialueille osoitetun rakennetun maan alaa. Yleiskaavaluonnoksessa on esim. Focuksen kaava-alueelle osoitettu enemmän aluevarausta kuin mitä juuri hyväksytyssä osayleiskaavassa on. Alueen sijainti houkuttelee laajemmille tilavarauksille, mutta se ei kuitenkaan saisi tapahtua pohjaveden kustannuksella. Tarkasteluun voisi ottaa mukaan viherstrategialuonnoksessa esitetyn ekosysteempipalvelun.

Luonnonsuojelu

Yleiskaavassa tulee huomioida Matkoissuon ja Harminsuon suokohde kokonaisuudessaan SL-merkinnällä. Yleiskaavaluonnoksessa kohteissa on osittain merkitty SL-varaus, mutta laajentaminen on tarpeen lausunnon liitteenä olevan kartan mukaisesti.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Inventointi: Kulttuuriympäristöselvitys sisältää paljon tietoa ja on kattava. Tekstin ja kohteiden runsaudesta johtuen kokonaiskuvan hahmottaminen on toisinaan hankalaa. Tähän auttaa tekstin uudelleen jäsentely. Karttojen ja kuvien suhdetta tekstiin on mahdollista parantaa taitolla ja kuvateksteillä. Nyt ne jäävät irrallisiksi. Teksti on syytä oikolukea.

Inventoinnin tulisi olla neutraali asiantuntijaselvitys, minkä vuoksi ilmaisia, kuten: "*... 1930-luvun hirsitalo, joka on onnistuttu pilaamaan ikkunoiden ja vuorauksen uusimisella.*" tulisi välttää. Parempia ilmaisia ovat esim. uudet, alkuperäisestä poikkeavat ikkunat ovat vähentäneet rakennuksen rakennushistoriallista arvoa/uudet ikkunat ovat muuttaneet voimakkaasti rakennuksen rakennusai-kaista ilmettä. Myös kovin henkilökohtaisia mielipiteitä, kuten ". . .(alueita), joiden tunnelmaa uudet rakennukset eivät ole pilanneet." on syytä välttää. Enemminkin tulisi todeta esimerkiksi, että kyse on alueesta, jonka alkuperäisen kaltainen ilme on säilynyt.

Kohdekuvausten alussa olevissa johdannoissa oleva maininta, että rakennuslaki antaa mahdollisuuden poiketa uudisrakentamisen normeista silloin kun kyseessä on suojelukohde tai muutoin arvokas rakennus on harhaanjohtava. Maankäyttö- ja rakennuslaki tuli voimaan 2000 korvaten rakennuslain. Lauseessa tarkoitettaneen, että korjaamisessa on mahdollista poiketa rakentamismääräyskokoelman uudisrakentamista koskevista vaatimuksista, milloin kyseessä on suojeltu rakennus.

Yleiskaava 2040: Suunnittelualueelta on laadittu myös asiantunteva maisemaselvitys (FCG 31.1.2011), joka antaa hyvän lähtökohdan kulttuuriympäristön ja maiseman huomiointiin yleiskaavassa. Selvityksessä on myös maankäytön suosituksia kulttuuriympäristön ja maiseman huomiointiin osalta.

Selvityksissä todetut arvokkaat alueet ja kohteet on tiedostettu kaavassa. ELY-keskus esittää kaavamääräyksiin seuraavia tarkennuksia:

Valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen lisäksi myös maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt on syytä merkitä kaavakarttaan. Valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön määräystä ELY-keskus ehdottaa täydennettävän seuraavasti: "*ma Maisemallisesti arvokas alue: Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja suunnittelussa on otettava huomioon alueen kuuluminen valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön ja varmistettava kaupunkikuvallisten ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen. Alueeseen sisältyvien yksittäisten rakennettujen kohteiden säilyttämismahdollisuudet selvitetään ja osoitetaan asemakaavoitettavilla alueilla asemakaavassa. Suunnittelun yhteydessä on pyydettävä lausunto museoviranomaiselta.*"

Maaseudun kulttuurimaisema-alueen määräyksen ELY-keskus ehdottaa muutettavan muotoon: "*SR Rakennussuojelulainsäädännön nojalla suojeltava alue: Alueen kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennuskanta ja ympäristö tulee säilyttää. Yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä ja hankkeita hyväksyessä on pyydettävä lausunto museoviranomaiselta.*"

Rakennetun kulttuurialueen määräyksen ELY-keskus ehdottaa muutettavan muotoon: "*sr Kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennettu ympäristö: Kohteen kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennettu ympäristö tulee ottaa huomioon yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa, suunnittelussa ja rakentamisessa. Asemakaavoitettavilla alueilla yksittäisten rakennettujen kohteiden säilyttämismahdollisuudet selvitetään ja osoitetaan asemakaavassa. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita ja alueita koskevista suunnitelmista on pyydettävä lausunto museoviranomaiselta. Alueen numero viittaa kaavaselostuksessa olevaan kohdeluetteluun.*"

Hautausmaa-alueen määräystä tulee täydentää maininnalla, että vuotta 1917 vanhemmat rakennukset ja rakenteet on suojeltu kirkkolain 14 luvun 5§:n perusteella. Niitä koskevista toimenpiteistä on pyydettävä lausunto kirkkohallitukselta ja Museovirastolta.

Kaavakartalla ei ole osoitettu yhtään arvokasta peltoaluetta, vaikka maisemaselvityksen mukaan niitä mitä ilmeisimmin on. Arvokkaimmat peltoalueet tulee osoittaa MA-merkinnällä ja määräyksellä, vaikka ne menisivät päällekkäin maaseudun kulttuurimaiseman (SR) rasterin kanssa.

Rakennussuojelulailla suojellut Rauhavilla Kellokoskella ja Tiilitehdas Jokelassa tulee osoittaa SRS-merkinnällä (Rakennussuojelulailla suojeltu rakennus). Suojelupäätöksessä annetut suojelumääräykset tulee esittää joko kaavamääräyksessä tai ne on mainittava kaavaselostuksessa ja kaava-merkinnän kuvauksessa on viitattava suojelupäätökseen.

Muinaismuistoja koskevaa määräystä tulee täydentää: *"SM Muinaismuistokohde: Alueella sijaitsee muinaismuistolailla rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Peltoviljely, laiduntaminen ja metsätalous on sallittua. Metsän äestys on kuitenkin kielletty. Kaikista muista aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on neuvoteltava Museoviraston kanssa."*

Vastine:

Liikenteen melunsuojauksen osalta suojausratkaisut tutkitaan asemakaavoituksen yhteydessä. Suurimmat asutus- ja työpaikka-alueet sekä niiden aiheuttama liikennemäärän kasvu liittyy suoraan vilkkaimpiin väyliin ja isoimpiin katuihin, joilla jo nykyisellään liikennemäärä ja melutaso on korkeimmillaan ja joiden osalta tilavaraukset mahdollistavat tarvittavan melunsuojauksen toteuttamisen.

Yleiskaavaan on lisätty määräys siitä, mitkä kaavat Tuusulan yleiskaava 2040 korvaa. Korvattaviksi esitetään Hyrylän laajentumissuuntien osayleiskaavaa, Jokelan, Maantiekylän ja Tuomalan osayleiskaavoja. Lisäksi kumottaviksi esitetään Kellokosken osayleiskaavasta taajamasta irrallaan olevat, Järvenpään rajautuvat Kaunisnummen, Vanhan valtatievarren, Hiekkatien, Haarajoen, Halkiantien ja Kittiläntien asuinalueet. Nyt laadittava Tuusulan yleiskaava 2040 on tarkoitus kuitenkin hyväksyä oikeusvaikutteisena koko kunnan alueella, sillä kaava käsittelee tiettyjä teemoja kuten lentomelua, luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä alueita ja maisema-alueita koko kunnan laajuudessa ja tuo tuoretta tietoa 1990-luvulla hyväksytyjen osayleiskaavojen rinnalle.

Kaupan mitoitus noudattaa Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan mitoitusta. Focus-alueen mitoituksessa viitataan Helsingin hallinto-oikeuden päätökseen ja Sulan mitoituksessa oikeusvaikutteiseen tuoreeseen osayleiskaavaan. KM-alueille lisätään kaupan määrää ja laatua koskevat määräykset. Väestönkasvuennuste puolestaan perustuu kunnan omaan laatimaan ennusteeseen, joka vastaa noin 1,5 % keskimääräistä vuosikasvua. Kaavalla mahdollistetaan kuitenkin noin 1,5 -kertaiset aluevaraukset väestönkasvuennusteeseen nähden.

Yleiskaavaehdotukseen merkitään ympäristöluvan mukaiset lentomelukäyrät (ennuste 2025).

Pilaantuneista maista ei ole ajantasaista tietoa, joten niitä ei voida merkitä kaavakartalle.

Vaikutusten arvioinnissa on pohdittu kaavaehdotuksessa osoitetun maankäytön vaikutuksia pohjavesialueittain. Vaikutusten arvioinnissa on karttaesitys kriittisistä kohdista. Tuusulaan on laadittu selvitys ekosysteemi-palveluista (Ramboll 2017). Selvitys on yleiskaavan liitemateriaalina.

Matkoissuon - Harminsuon luonnonsuojelualue merkitään oikeusvaikutteisten Sulan osayleiskaavan mukaisesti.

Rakennetun kulttuuriympäristön inventointia on tarkistettu kohteiden ja kieliasun osalta. Kulttuuriympäristöä koskevat kaavamääräykset korjataan.

10. Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymä

Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymä vastaa talousveden toimittamisesta neljälle jäsenkunnalle Järvenpää, Kerava, Sipoo ja Tuusula. Nyt käsittelyssä olevassa Yleiskaavaluonnoksessa 2040 on oikealla tavalla esitetty ne pohjavesialueet, jotka ovat kuntayhtymän käytössä ja joihin kuntayhtymällä on asianmukaiset luvat pohjaveden ottamiseksi ja edelleen hyödyntämiseksi. Kaikilla näillä pohjavesialueilla on suuri merkitys koko kuntayhtymän veden tuotannossa. Pohjavesien niin laadullinen kuin määrällinenkin säilyvyys tulevaisuudessa takaa koko vedenjakelun alueen elinkelpoisuuden ja kilpailukyvyn omalta osaltaan. Erityisen merkittäviksi pohjavesialueet saattavat tulla mahdollisissa kriisitilanteissa normaalin vedentuotannon ja -jakelun häiriintyessä.

Kuntayhtymä esittää lausuntonaan asiasta:

1. Yleiskaavaluonnoksessa on jäljempänä esitettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta selkeästi ja oikealla tavalla esitetty tärkeät kuntayhtymän käytössä olevat pohjavesialueet. Nämä alueet on hyvin kuvattu kaavaselostuksessa ja niille kaavassa merkityt toiminnot ovat kuntayhtymän mielestä hyväksyttävät.
2. Kaavaselostuksen sivulla 50 esitetyistä pohjavesialueiden kuvauksista puuttuu Marjamäen pohjavesialue, joka sijoittuu Vanhan Lahdentien itäpuolelle (Ketunkorven alue). Suurin osa tästä pohjavesialueesta jää Keravan kaupungin alueelle
3. Useaan otteeseen aiemmissa kuntayhtymän lausunnoissa (mm. vireillä olevassa Sulan osayleiskaavassa) huomiota on kiinnitetty nk. vanhan ravirata-alueen käyttöön. Vielä rakentamattoman alueen merkitys erityisesti pohjaveden määrän turvaamiseksi on kiistaton. Nyt puheena olevassa kaavaluonnoksessa osa alueesta on merkitty KM-1 merkinnällä (Paikallinen vähittäiskaupan suuryksikkö). Tämä tarkoittaa käytännössä alueen pinnoittamista liikenteen ym. toimintojen tarpeisiin. Kyseinen alue on jo ainakin yhden vuosikymmenen saatossa useiden eri ympäristöasioista vastaavien organisaatioiden (Uudenmaan ELY-keskus, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus) lausunnoissa tuomittu rakentamiseen soveltumattomaksi alueeksi nimenomaan pohjavesiriskien perusteella. Kuntayhtymän mielipide asiassa edelleen on, että alueen merkinnäksi tulee jättää virkistysalue V.
4. Marjamäen pohjavesialueella on kaavaan merkitty työpaikkavarauksen TPRes (Ketunkorven alue). Tämä ei ole pohjaveden suojelumielessä oikein ja pohjavesialueen osalta varaus tulee poistaa.

Vastine:

Marjamäen pohjavesialueen kuvaus lisätään kaavaselostukseen.

Sulan osayleiskaavan yhteydessä laadittiin perusselvitys erityisesti Sulan alueen rakentamattomista pohjavesialueista, jossa arvioitiin, mitä vaikutuksia rakentamisella on pohjaveden määrään ja laatuun. Selvityksen oletuksena oli Fallbackantien eteläpuolen rakentaminen samanlaisella tehokkuudella kuin ympäröivät alueet ja koko Palkkitien länsipuolen rakentaminen olevaa logistiikkahallia vastaavilla tehokkuuksilla. Selvitys arvioi noin 5 % koko Hyrylän pohjavesialueen A-osalla jäävän pohjavettä muodostumatta. Raportissa todetaan edelleen, että urheilukeskuksen ja vanhan raviradan alueelle tulisi laatia erillinen hulevesisuunnittelu, jossa pohjaveden muodostumisolosuhteiden pysyvyyteen ja palauttamiseen sekä pohjaveden laadun säilymiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Asemakaavoitusta varten laadittava hulevesisuunnitelma luo lopulliset reunaehdot ja alueella noudatettavat määräykset. Hulevesiselvitys laadittiin kaavaluonnoksen käsittelyn jälkeen ja Sulan osayleiskaavaan merkittiin selvityksessä arvioitua laajempi VU-alue pohjaveden imeytymisen mahdollistamiseksi.

Urheilupuiston asemakaavaa varten on valmistunut hulevesi- ja pohjavesi-selvitys lokakuussa 2017. Selvityksessä on tarkasteltu hulevesien hallintaa alueella pohjavesien muodostumisen ja niihin kohdistuvan lika-ainekuormituksen kannalta. Erityistä huomiota on kiinnitetty hulevesien hallinnan ja pohjaveden suojelun yhteensovittamiseen. Tavoitteena on ollut löytää suunnittelun alueen hulevesien hallintaan ratkaisu, joka mahdollistaa

pohjaveden muodostumisen urheilupuiston alueella jatkossakin ja samalla välttää hulevesien sisältämien haitta-aineiden aiheuttamia riskejä pohjaveden laadulle.

Tuusulan urheilupuiston tulevan tilanteen hulevesien hallintaan on esitetty kolme eri ratkaisuvaihtoehtoa, jotka perustuvat urheilupuiston yleissuunnitelmaan (Sito Oy 2017). Vaihtoehtoisia ratkaisutapoja ongelmaan ovat:

1. Likaisten hulevesien erottelu muista hulevesistä ja pumppaaminen pohjavesialueen ulkopuolelle
2. Likaisten hulevesien määrän minimointi
3. Likaisten hulevesien käsittely ennen imeyttämistä
4. Paikoitusalueiden toteutus katettuina

Hulevesien hallinnan sijoittuminen sekä mitoitukset riippuvat tulevien paikoitusalueiden sijoittumisesta ja yhteispinta-alasta. Suositellut ratkaisuvaihtoehdot koostuvat hulevesien pois johtamisesta pumppaamalla, paikoitusalueen toteuttamisesta pysäköintilaitosratkaisulla ja hulevesien keräilyä esikäsiteltyyn imeyttämiseen sekä näiden erilaisista ratkaisuvaihtoehdoista. Hulevesien hallinnan jatkosuunnittelun kannalta tulee päättää käytettävä hallintamenetelmä, tulevan maankäytön ratkaisut mukaan lukien tulevan varikkoalueen mahdollinen kattaminen. Lisäksi maankäytön muuttuessa tulee se mahdollisesti vaikuttamaan pohjaveden määrää tai/ja laatuun.

Lahdentien itäpuolelta poistetaan työpaikka-alueen reservivaraus.

11. Museovirasto

Tuusulan kunta on lähettänyt Museovirastoon lausuntoa varten Tuusula 2040 yleiskaavaluonnoksen. Museovirasto on tutustunut luonnokseen ja toteaa siitä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta seuraavan.

Kaava-alue käsittää koko Tuusulan kunnan alueen. Strategisen yleiskaavan keskeiset tavoitteet ovat yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteiden ohjaaminen sekä alueen kehittämisen painopisteiden määrittely. Kulttuuriympäristön osalta kaavan tavoitteena on osoittaa ja turvata alueella olevat kulttuuriarvot.

Tuusulan muinaisjäännöskanta on monipuolinen. Alueen varhaisimmat muinaisjäännökset ovat kivikaudelle ajoittuvia asuinpaikkoja. Mielenkiintoisen muinaisjäännöskokonaisuuden muodostaa kunnan eteläosassa, kalliomaisemassa sijaitsevat rökkiöt, joiden tarkkaa ajoitusta ei vielä tiedetä.

Vanhimpaan kyläasukukseen liittyvät kirjalliset maininnat ajoittuvat jo 1300- ja 1400-luvun taitteeseen. Kylätonttien lisäksi alueelta tunnetaan elinkeinoihin liittyviä muinaisjäännöksiä, joista voidaan mainita erilaiset myllyjen ja ruukkien rakenteet. Tiet ja kulkuväylät ovat muinaisjäännöstyyppinä suhteellisen harvinaisia ja näin ollen Kellokosken poikki kulkeva Vanha Mäntsäläntie edustaa hyvin kyseistä muinaisjäännöstyyppiä. Tie näkyy vuoden 1749 kartassa. Sotahistoriaan liittyvät muinaisjäännökset ovat tyypillisiä Tuusulan kulttuurimaisemalle. Hyrylän Kirkonmäellä on edelleen nähtävissä ortodoksiseen hautausmaahan liittyviä rakenteita. Maisemaa jäsentävät muinaisjäännökset muodostavat kulttuurimaiseman ajallisesti varhaisimmat kerrostuman.

Kulttuuriperinnön osalta kaavavalmistelulle on hyödyksi kunnan alueella tehdyt arkeologisen kulttuuriperinnön inventoinnit, jotka koskevat sekä esihistoriallisen ajan (Luoto 2005) että historiallisen ajan muinaisjäännöksiä (Vuoristo 2009). Nämä taustaselvitykset arkeologisen kulttuuriperinnön osalta ovat riittävät.

Karttaluonnokseen muinaisjäännökset on merkitty puutteellisesti. Ne tulee merkitä karttaan turkoo-silla sm-merkinnällä ja juoksevalla numeroinnilla, joka on yhteneväinen kaavaselostukseen liitettävän muinaisjäännösluettelon kanssa. Muinaisjäännösluettelo on kohdekohtainen luettelo, jossa juoksevalla numerolla on merkitty muinaisjäännöksen nimi ja muinaisjäännöksen rekisterinumero. Tie-

don kohteista voi tilata osoitteesta paikka.tieto@nba.fi tai ladata maksutta kaavavalmisteluun käyttöön osoitteesta http://www.nba.fi/fi/tietopalvelut/tietojarjestelmat/kympariston_tietojarjestelma/aineistojen_lataaminen.

Kaavamääräys puuttuu luonnoksesta ja sen tulee kuulua seuraavasti:

"Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Alueen

kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä museoviranomaisen (Museovirasto tai maakuntamuseo) lausunto."

Kaavaselostuksessa on myös hyvä tuoda esiin se, että kohdemerkinnällä yleiskaavaan merkityt muinaisjäännökset voivat olla pinta-alaltaan huomattavan laaja-alaisia tai niiden laajuutta ei tunneta. Muinaisjäännöksen laajuus tulee selvittää museoviranomaiselta. Ko. laajuuksien selvittämistarve korostuu tarkemman maankäytönsuunnittelun, asemakaavoituksen yhteydessä.

Kaavaselostuksessa sivulla 56 on mainittu muinaisjäännösten lähdeaineisto ja siellä on virheellisesti kirjoitettu lähteeksi Museoviraston *arkeologisen laitoksen inventointi*. Sen tilalla tulisi olla *Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen inventointi Tuusulan Ruotsinkylässä 2011*.

Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta lausunnon asiasta antaa Museoviraston ja maakuntamuseon välisen yhteistyösopimuksen mukaan Keski-Uudenmaan maakuntamuseo.

Vastine:

Muinaismuistokohteet merkitään karttaan ja numeroidaan juoksevilla numeroilla, jotka viittaavat kaavaselostuksen luetteloon. Muinaismuistokohdeiden määräys lisätään kaavaehdotukseen. Lähde korjataan.

12. Rakennuslautakunta

Tuusulan yleiskaavatyö on käynnistynyt keväällä 2010 osallistumis- ja arviointisuunnitelmalla ja jatkunut sen jälkeen rakennemallien laadinnalla. Tuusulan kunnanvaltuusto päätti rakennemalleista keväällä 2013, jonka jälkeen kaavaluonnosta on voitu lähteä kehittämään nyt nähtävillä olevaan muotoonsa. Prosessin aikana on Tuusulan kuntaan valmistunut myös kuntastrategia, jossa on esitetty mm. kunnan strategiset päämäärät. Kuntastrategia on niin keskeinen kunnan toimintoja, suunnittelua ja päätöksentekoa ohjaava asiakirja, että tämä asiakirja on syytä mainita kaavaselostuksessa ja selostuksessa on syytä myös vertailla sitä, miten yleiskaavassa esitetyt ratkaisut lisäksi tukevat kuntastrategiaa.

Yhtenä kuntastrategian tavoitteena on, että uudisrakentamisen painopiste on keskuksissa ja taajamissa. Samoin kaavaselostuksessa todetaan, että uusia taajamia kuntaan ei perusteta. Tässä suhteessa Ristikydön reservialue muodostaa ristiriidan. Alueen osoittaminen tiiviiseen asuinkäyttöön on myös vastoin valittua rakennemallia muodostaen näin neljännen taajaman Tuusulaan. Toisaalta on myös ymmärrettävää, että alueeseen radan varteen sijoittuvana kohdistuu kehittämispaineita. Alueen kehittäminen tulee kuitenkin sitoa korostuneemmin raideliikenteeseen nojautuvaan joukkoliikennepalveluun. Kaavamääräyksessä on syytä korostaa, että reservialuetta aletaan kehittää, jos alueelle saadaan joukkoliikennettä palveleva asema.

Asumisen reservialueiden määrää ja sijaintia on syytä tarkastella yleisemminkin, jotta ne ovat so-pusoinnussa kuntastrategian, valitun kehittämismallin ja väestöennusteiden kanssa. Kaavassa osoitetut asuinalueet tarjoavat 2-4 -kertaisen määrän asuinalueita tavoiteltuun kasvuun nähden. mm. Kellokosken muutamat asuinreservialueet irrallisina ovat epäloogisia.

Joukkoliikenteen kannalta on syytä tarkastaa kaavassa esitetyt linja-autoterminaalit ja rautatieaseman keskinäiset sijainnit Hyrylän keskustassa ja Rykmentinpuistossa. Olisi luontevaa, että linja-auto- ja rautatieasemat toimivat samassa kiinteistössä. Esitetystä luonnoksesta nämä asemat ovat erillään.

Kaavaluonnoksessa esitetty maanalainen lentorata on toteutuksen kannalta vielä toistaiseksi hyvin kaukana, sijoittuen todennäköisesti tarkasteluvuoden 2040 jälkeiseen aikaan. Tämän vuoksi yleiskaavassa on syytä tarkastella myös vaihtoehtoisia raideliikenteen toteutusmuotoja ja varata niille tarkoitukseen soveltuva maastokäytävä. Maastokäytävän alueelle ei tulisi sallia maalämpökaivojen rakentamista.

Tuusulassa on veden hankinnalle tärkeitä pohjavesialueita. Määräyksen mukaan alueella ei ole sallittua sellainen toiminta, joka saattaa vaarantaa pohjaveden laadun ja määrän. Maalämpökaivojen rakentaminen on muuttunut luvanvaraiseksi eikä rakennusvalvonnalla ole asiantuntemusta siinä, missä tapauksessa tai monesko maalämpökaivo mahdollisesti pilaa pohjaveden laadun tai määrän. Selkeintä ja varmintä olisi kaavalla kieltää maalämpökaivojen rakentaminen tällä alueella.

Kaavaselostuksen mukaan strateginen yleiskaava ohjaa tarkempaa suunnittelua niillä alueilla, joilla ei ole voimassa olevia osayleiskaavoja. Koska osayleiskaavalla on juridisesti merkittävämpi rooli kuin strategisella yleiskaavalla, tulee vielä selvittää, onko näissä kaavamuodoissa sellaisia ristiriitaisuuksia, että osayleiskaavat tulisi pikaisesti uusia joiltain osin tai jopa kumota. Kuntalaisen kannalta suurin pettymys tullee, mikäli osayleiskaava mahdollistaisi rakentamisen, mutta yleiskaava ei. Kyse on myös käytännössä siitä, joudutaanko suunnittelutarveratkaisun lisäksi hakemaan poikkeusta yleiskaavasta, vaikka osayleiskaavasta poikkeusta ei tarvittaisikaan.

Vaikka lautakunta pitää tärkeänä Tuusulanjärven Natura- alueita, olisi hyvä tutkia, onko Tuusulan järven eteläosaa mahdollista kehittää kuntalaisten virkistysalueeksi. ELY-keskuksen toteuttama lintutorni antaa yhden mahdollisuuden ihastella lintujen lisäksi järveä, mutta muutoin järvi on tiiviin kasvuston peitossa.

Yleiskaavan yhteydessä on esitetty luonnokset sekä viheraluestrategiasta että rakennetun kulttuuriympäristön inventoinneista. Nämä raportit ovat todella laajoja. Lautakunnalla ei ole huomautettavaa em. selvityksistä.

Rakennuslautakunta päättää antaa yllä olevan mukaisen lausunnon Tuusulan yleiskaava 2040 – luonnoksesta

Lisäksi lautakunta esittää, että Focus-alueita laajennetaan maakuntakaavan rajauksen mukaiseksi.

Vastine:

Kuntastrategian asettamat tavoitteet lisätään kaavaselostukseen.

Yleiskaavan mitoitusta on tarkennettu. Kunnan virallinen väestöennuste vuodelle 2040 on 56 000 asukasta, joka vastaa 1,5 % keskimääräistä vuosikasvua. Yleiskaavaehdotuksessa varaudutaan 1,5 kertaisiin aluevarauksiin kasvuennusteeseen nähden. Aluevaraukset on vaiheistettu kahteen luokkaan, lisäksi kaavalla osoitetaan reservimerkintöjä, jotka on tarkoitettu lähtökohtaisesti kaavan tavoitevuoden 2040 jälkeen toteutettaviksi, kuten Ristikytö. Ristikytön kaavamääräykseen lisätään, että alue tukeutuu asemansetuun ja ennen asemakaavoittamista laaditaan vielä osayleiskaava.

Yleiskaavassa osoitettu maanalainen lentorata sijaitsee useita kymmeniä metrejä maan alla. Aseman maanpäälliset osat voivat sijaita joustavasti vähintään 100 metrin etäisyydellä varsinaisesta asemasta ja on sijoitettavissa linja-autotermiiniin yhteyteen. Yleiskaavassa osoitetaan joukkoliikenteen laatuikäytävä, jolla joukkoliikenteen palvelutaso on korkea. Tämä yhteys voidaan toteuttaa joustavasti eri kulkumuodoilla ja se sijoittuu keskeisten tie- ja katuyhteyksien liikennealueelle.

Pohjavesialueen kaavamääräykseen lisätään kieltö maalämpökaivoista.

Yleiskaavaan on lisätty määräys siitä, mitkä kaavat nyt laadittava Tuusulan yleiskaava 2040 korvaa. Korvattaviksi esitetään Hyrylän laajentumisuuntien osayleiskaavaa, Jokelan, Maantiekylän ja Tuomala osayleiskaavoja. Lisäksi kumottavaksi esitetään Kellokosken osayleiskaavasta taajamasta irrallaan olevat, Järvenpäähän rajautuvat Kaunisnummen, Vanhan valtatievarren, Hiekkatien, Haarajoen, Halkiantien ja Kittiläntien asuinalueet. Nyt laadittava Tuusulan yleiskaava 2040 on tarkoitus kuitenkin hyväksyä oikeusvaikutteisena koko kunnan alueella, sillä kaava käsittelee tiettyjä teemoja kuten lentomelua, luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä alueita tai ekologisia yhteyksiä koko kunnan laajuudessa ja tuo tuoretta tietoa 1990-luvulla hyväksytyjen osayleiskaavojen rinnalle.

Tuusulanjärven eteläosan virkistyskäyttömahdollisuuksien tehostamista ja maisemien avaamismahdollisuutta selvitettiin vuonna 2016 valmistuneessa Tuusulanjärven eteläosan toimenpidesuunnitelmassa, joka korvaa

aiemmin laaditun hoito- ja käyttösuunnitelman eteläisimmän Natura-alueen osalta.

Selvityksen mukaan Koskenmäentien kevyen liikenteen väylän puustoa saa karsia, samoin venerannan ja sen takana olevan puiston puustoa. Venevalkaman länsipuolen nuorta koivikkoa voi niin ikään raivata. Lintutornille voidaan toteuttaa esteetön reitti rantaluhdan länsireunaa pitkin, lintutornilta reittiä voidaan jatkaa aina Anttilan tilakeskukselle saakka.

Natura-alueella ja sen viereisellä metsiköllä on merkittäviä luontoarvoja vuonna 2015 valmistuneen luontoselvityksen mukaan. Valtio perustaa omistamiaan alueita järven eteläosassa luonnonsuojelualueiksi. Natura-alueeseen kuuluvat alueet on tarkoitettu luonnonsuojelulla suojeltaviksi alueiksi.

Focus-alue osoitetaan yleiskaavassa työpaikka-alueen merkinnällä osayleiskaavarajauksen mukaisesti. Lisäksi Focus-alueen pohjoispuolelle merkitään työpaikka-alueen laajenemissuunta. Yleiskaavaehdotuksessa varataan riittävästi työpaikka-alueita yleiskaavan tavoitevuoteen 2040 mennessä.

13. Tekninen lautakunta

Tuusulan yleiskaavatyö on käynnistynyt keväällä 2010 osallistumis- ja arviointiselostuksella ja jatkunut sen jälkeen rakennemallien laadinnalla. Tuusulan kunnanvaltuusto päätti rakennemalleista keväällä 2013, jonka jälkeen kaavaluonnosta on voitu lähteä kehittämään nyt nähtävillä olevaan muotoonsa. Prosessin aikana on Tuusulan kuntaan valmistunut myös kuntastrategia, jossa esitetty mm. kunnan strategiset päämäärät. Pääpiirteittäin kaavaluonnos näyttää noudattavan kuntastrategian tavoitteita. Kuntastrategia on kuitenkin niin keskeinen kunnan toimintoja, suunnittelua ja päätöksentekoa ohjaava asiakirja, että tämä asiakirja on syytä mainita kaavaselostuksessa ja selostuksessa on syytä myös vertailla sitä, miten yleiskaavassa esitetyt ratkaisut tukevat kuntastrategiaa.

Yhtenä kuntastrategian tavoitteena on, että uudisrakentamisen painopiste on keskuksissa ja taajamissa. Samoin kaavaselostuksessa todetaan, että uusia taajamia kuntaan ei perusteta. Tässä suhteessa Ristikydön reservialue muodostaa ristiriidan. Alueen osoittaminen tiiviiseen asuinkäyttöön olisi vastoin valittua rakennemallia muodostaen näin neljännen taajaman Tuusulaan. Toisaalta on myös ymmärrettävää, että alueeseen, radan varteen sijoittuvana, kohdistuu voimakkaita kehittämispaineita. Alueen kehittäminen tulee kuitenkin sitoa nyt esitettyä korostuneemmin siihen, miten joukkoliikenne raideliikenteen muodossa kehittyy Ristikydössä. Kaavamääräyksessä on syytä korostaa, että reservialuetta aletaan kehittää, jos alueelle saadaan joukkoliikennettä palveleva asema ja sujuvat autoliikenneyhteydet Lahdenväylälle.

Asumisen reservialueiden määrää ja sijaintia on syytä tarkastella yleisemminkin, jotta ne olisivat vielä paremmin sopusoinnussa kuntastrategian, valitun kehittämismallin ja väestöennusteiden kanssa. Kaavassa osoitetut asuinalueet tarjoavat 2–4-kertaisen määrän asuinalueita tavoiteltuun kasvuun nähden. Karsimisen mahdollisuuksia vaikuttaisi olevan ainakin Hyrylän läntisissä reservialueissa sekä Kellokosken haja-asutusta tukevissa yksittäisissä, taajamarakenteesta irrallaan olevissa reservialueissa.

Joukkoliikenteen kannalta on syytä tarkastaa kaavassa esitetyt linja-autoterminaalien ja rautatieaseman keskinäiset sijainnit Hyrylän keskustassa ja Rykmentinpuistossa. Suuntaus on matkakeskukseen, joissa linja-auto- ja rautatieasemat toimivat samassa kiinteistössä, ja tähän pitää pyrkiä myös Hyrylässä. Matkakeskusmalli tukee liityntämatkustusta eri joukkoliikennemuotojen välillä.

Kaavaluonnoksessa esitetty maanalainen lentorata on toteutuksen kannalta vielä toistaiseksi hyvin kaukana, sijoittuen todennäköisesti tarkasteluvuoden 2040 jälkeiseen aikaan. Tämän vuoksi yleiskaavassa on syytä tarkastella myös vaihtoehtoisia raideliikenteen toteutusmuotoja ja varata niille tarkoitukseen soveltuvat maastokäytävät.

Tuusulan kevyen liikenteen pääväyläverkosto -kartta sivulla 49 on epälooginen. Kartassa tulisi esittää vain ne kevyen liikenteen väylästä osat, jotka muodostavat otsikon mukaisen pääväylän. Kartassa on esitetty nyt paljon pyörätien osia, jotka ovat vain irrallisia pistoja pääväylistä johtamatta minnekään.

Rykmentinpuiston uudet väyläreitit eivät tue sujuvaa kevyen liikenteen väyläverkostoa, kun tarkastellaan suuntaa Sulan alueen läpi kohti etelää. Yhteydet Rykmentinpuistosta koilliseen ja itään on esitetty hyvin, joskin seudullisen reitin sijainti koilliseen vaatii lisätarkastelua.

Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty Hyrylän itäisen ohituksen jatke nykyisen ohitustien pohjoispuolelle. Itäisen ohituksen jatkeen ympärille on suunniteltu työpaikka-alue. Kuntakehityksen pitäisi laatia tälle alueelle vaihtoehtoinen suunnitelma B, joka perustuisi omakoti- ja pientalovaltaiseen puistomaiseen asuinalueeseen katuverkostoihin.

Erityisalueista yleiskaavasta puuttuvat lumen- ja maankaatopaikat. Tuusulan ainoa toiminnassa oleva maankaatopaikka sijaitsee Nuppulinnassa ja ko. alueella on täyttötilavuutta vielä noin 6–7 vuodeksi. Uusia vaihtoehtoisia ylijäämämaiden läjitysalueita Keski- ja Etelä-Tuusulassa on kartoitettu keväällä 2014 valmistuneessa selvityksessä ja tämän selvityksen tuloksia on syytä hyödyntää yleiskaavassa. Maankäytöllisesti ylijäämämaiden alue muodostaa merkittävän kohteen. Sen tarvittava maa-ala on vähintään noin 10 ha.

Kuntakehityksen pitäisi ottaa huomioon hevosurheilun harrastus- ja kilpailumahdollisuudet yleiskaavan jatkotyöskentelyssä.

Kulttuurimaisema- ja rakennuskanta -selvityksestä sekä viheraluestrategiasta teknisellä lautakunnalla ei ole lausuttavaa.

Vastine:

Kuntastrategian asettamat tavoitteet lisätään kaavaselostukseen.

Yleiskaavan mitoitusta on tarkennettu. Kunnan virallinen väestöennuste vuodelle 2040 on 56 000 asukasta, joka vastaa 1,5 % keskimääräistä vuosikasvua. Yleiskaavaehdotuksessa varaudutaan 1,5 kertaisiin aluevarauksiin kasvuennusteeseen nähden. Aluevaraukset on vaiheistettu kahteen luokkaan, lisäksi kaavalla osoitetaan reservimerkintöjä, jotka on tarkoitettu lähtökohtaisesti kaavan tavoitevuoden 2040 jälkeen toteutettaviksi, kuten Ristikytö. Ristikydön kaavamääräykseen lisätään, että alue tukeutuu asemanseutuun ja ennen asemakaavoittamista laaditaan vielä osayleiskaava.

Yleiskaavassa osoitettu maanalainen lentorata sijaitsee useita kymmeniä metrejä maan alla. Aseman maanpäälliset osat voivat sijaita joustavasti vähintään 100 metrin etäisyydellä varsinaisesta asemasta ja on sijoitettavissa linja-autotermiinalin yhteyteen. Yleiskaavassa osoitetaan joukkoliikenteen laatukäytävä, jolla joukkoliikenteen palvelutaso on korkea. Tämä yhteys voidaan toteuttaa joustavasti eri kulkumuodoilla ja se sijoittuu keskeisten tie- ja katuyhteyksien liikennealueelle. Yleiskaavakartalle lisätään kevyen liikenteen seudullinen pääväyläverkosto.

Tuusulan itäväylän jatkeen varrelle luonnoksessa osoitetut työpaikka-alueet poistetaan ja tilalle osoitetaan pientalovaltaisia asuinalueita.

Ylijäämämaiden ja lumenkaatopaikkojen sijoittaminen on mahdollista yleiskaavaehdotuksen määräysten mukaan ns. valkoisille alueille. Ylijäämämaiden loppusijoituspaikka merkitään Nuppulinna-alueelle sekä Myllykylän maanainestienottoalueelle, Ruotsinkylä-Myllykylä II osayleiskaavan mukaisena.

Pohjavesialueen kaavamääräykseen lisätään kielto maalämpökaivoista. Yleiskaavaehdotukseen on lisätty maanläjitysalueet Senkkeriin ja Nuppulinnaan.

Yleiskaavassa osoitetaan hevosurheilun harrastusmahdollisuuteen soveltuvat hevoskyläalueet. Alueilla voidaan tarkemmassa suunnittelussa osoittaa myös ratsastusreitit.

14. Keski-Uudenmaan Maakuntamuseo

Keski-Uudenmaan maakuntamuseo arvioi yleiskaavahanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt antaa seuraavan lausunnon.

Tuusulassa on kolme RKY 2009 -kohdetta: Jokelan teollisuusalue, Marieforsin ruukki ja Kellokosken sairaala sekä Tuusulan Rantatien kulttuurimaisema, jotka ovat asianmukaisesti merkitty kaavakartalle. Yleiskaavatyön yhteydessä on laadittu Tuusulan kulttuurimaisema – ja rakennuskantaselvitys, josta on kaavakartalla maaseudun kulttuurimaisema-alueita ja rakennetun ympäristön alueita, jotka on otettava huomioon aluetta suunniteltaessa ja rakennettaessa. Yleiskaavaluonnoksen kaavakartalle on Tuusulan kulttuurimaisema – ja rakennuskantaselvityksen perusteella otettu mukaan seitsemän maaseudun kulttuurimaisema-alueita. Maakuntamuseo pitää valikoimaa perusteltuna. Näistä osa on jo aiemmin arvotettu maakunnallisesti arvokkaiksi kulttuuriympäristöiksi (Missä maat on mainiommat. Uudenmaan kulttuuriympäristöt. 2012). Tästä ryhmästä puuttuu kuitenkin Hyrylän kasarmialue ja sen läheisyydessä oleva Klaavolan tila. Maakuntamuseo esittää, että ko. kohteet lisätään kaavakartalle. Kohteiden valinnan perusteluksi olisi selvempää, että maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö ilmaistaisiin sanallisesti myös kaavamerkinnoissa.

Kaavakartalla on kulttuuriympäristöinventointiin perustuen mukana 63 rakennettua kulttuurialuetta, jotka sisältävät yksittäisiä rakennuskulttuurikohteita ja rakennuksista muodostuneita arvokkaita pihapiirejä. Maakuntamuseo esittää, että paikallisesti merkittävä kulttuuriympäristö on parempi sanallinen ilmaisu kaavamääräyksessä kuin nyt käytössä oleva ”rakennettu kulttuurialue”. Maakuntamuseo pitää erinomaisena, että yleiskaavaluonnoksessa on laaja-alaisesti mukana kulttuurimaisema-alueita ja rakennusperintökohteita. Kulttuurimaisema-alueisiin liittyvät maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat peltoaukeat eivät näy karttaesityksessä, mitä maakuntamuseo pitää puutteena. Maakuntamuseo esittää että, kulttuuriympäristöjä ja arvokkaita maisema-alueita koskeviin määräyksiin liitetään: Suunnitelmista on pyydyttävä lausunto museoviranomaiselta.

Yleiskaavatyöhön liittyy viheraluestrategian laadinta koko Tuusulan kunnan alueelle samanaikaisesti kunnan oikeusvaikutteisen yleiskaava 2040:n kanssa. Maakuntamuseo haluaa korostaa, että osa viheralueista on myös maisemallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä. Tuusulan jokien varret on merkitty kartalle maisemallisina ja virkistykseen kannalta arvokkaina kohteina. Aluerajaus on kuitenkin maakuntamuseon mielestä liian kapea. Maisemallisten ja kulttuuriympäristön arvojen säilymisen turvaaminen tulee varmistaa. Museovirasto lausuu arkeologisen perinnön osalta.

Vastine:

Hyrylän kasarmialueelle ja sen läheisyydessä olevalle Klaavolan tilalle lisätään maankunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön merkintä.

Yleiskaavan mittakaavan vuoksi paikallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt on otettu pois kaavakartalta. Kaavan yleisissä määräyksissä viitataan kuitenkin selvitykseen, jonka kohteet ja niiden arvot on huomioitava alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja lupaharkinnassa.

Yleiskaava keskittyy taajamien maankäytön ohjaamiseen. Taajamiin osoitetaan maisemapeltoja, jotka tulee säilyttää avoimina. Tällä yleiskaavalla ei kumota haja-asutusalueen osayleiskaavoja, joten myöskään taajamien ulkopuolisia peltoja ei tähän yleiskaavaan merkitä. Merkinnät säilyvät nykyisissä osayleiskaavoissa.

Jokivarsien aluerajauksia ja määräystä on tarkistettu.

15. Kellokosken kehittämistoimikunta

Yleiskaavaehdotukseen tulee suunnitella eri taajamien osalta tasapuolinen kasvutavoite. Kasvun sijoittamisen joukkoliikennedyhteyksien varteen yleiskaavan tavoitteiden mukaisesti ei aseta Kellokoskea muita taajamia huonompaan asemaan. Kellokosken kehittyminen edellytykset ovat hyvät. Olkoonkin, että taajaman joukkoliikennetaso ei ole Jokelan luokkaa, ei ole kasvu lukumääräisestikään vastaava, mutta prosentuaalisesti näin tulisi olla. Joukkoliikennedytykset eivät ole raideliikenteen tasolla, mutta raideliikenteenkin yhteydet ovat hyvin vaihtoyhteyden myötä järjestettävissä kahdellekin eri asemalle. Lisäksi Kellokosken eduksi tulee lukea Mäntsälän suunnasta tulevat linja-autojen linjat, joten pendelöinti joukkoliikennettä käyttäen on mahdollista jo nyt.

Yksittäisenä huomiona esitettiin, että hevoskylän merkintä tulisi olla laajempi: merkityn rajauksen pohjoispuolella on jo olevaa hevostoimintaa, joka tulisi sisällyttää rajaukseen.

Vaikka patoallas on monin tavoin positiivinen tekijä Kellokosken taajamassa, se myös harmillisesti jakaa taajamaa. Joenrannan alueelta tulisi suunnitella silta joen yli.

Kulttuuriympäristöinventoinnin osalta on todettava, että toimikunta ei ota kantaa yksittäiskohteiden arvotukseen ja toteaa samalla, että selvitys on erittäin tarpeellinen Kellokosken kulttuurihistoriallisen rakennuskannan ja alueiden säilyttämisen kannalta. Selvitys antaa hyvin lisätietoa lähialueen historiasta, mistä toimikunta esittää kiitoksensa.

Viheraluestrategian osalta toimikunta toteaa kiitoksin, että Kellokosken ominaispiirteet on tunnistettu. Kellokoskea ja erityisesti taajaman virkistysalueita tulee kehittää painottaen Ruukin aluetta, jokilaaksoa sekä jo toteutettujen keskustan läheisyyteen sijoittuvien viheralueiden roolia. Erityisesti kirkon viereinen Ruukinkirkonpuisto, sairaalan viheralue ja Toimelan puisto ovat tärkeitä. Näistä toimikunta esittää A1-luokan puistoksi merkittäväksi Toimelan- eli Annanpuistoa. Lähiviheralueita tarvitaan pääpuistojen lisäksi. Toimikunta katsoo, että erityisenä kehittämiskohteena tulisi olla uimarannat, joiden kunnostamiseen tulisi ryhtyä välittömästi.

Vastine:

Yleiskaavaehdotuksessa esitettyjä asumisen aluevarauksia on tarkistettu. Koko kunnan väestöennusteen mukaan Kellokosken suuralueen väkimäärän ennustetaan kasvavan noin 5 000 asukkaasta noin 6 400 asukkaan, eli noin 1 400 asukkaalla vuoteen 2040 mennessä. Keskimääräinen vuosikasvu olisi tällöin noin 1 % kun sen koko kunnan tasolla on arvioitu olevan noin 1,5 %. Kaavassa mahdollistetaan kuitenkin asuntotuotantoa noin kaksinkertaisesti. Kaavaehdotuksessa esitetään Kellokoskelle uusia aluevarauksia noin 3 000 asukkaan asunnoille. Kaava mahdollistaa siis kunnan väestöennustetta suuremman kasvun.

Hevoskyläen aluerajaukset tutkitaan tarkemmilla kaavoilla. Nyt hevoskylät esitetään symbolimerkinnöin.

Joerannan yli osoitetaan kevyen liikenteen yhteys, joka vaatii toteutuakseen myös sillan.

Yleiskaavassa ei oteta kantaa puistojen hoitoluokituksiin. Viheraluestrategiaan sen sijaan voidaan lisätä toive Annanpuiston muuttamisesta A1-luokan puistoksi ja uimarantojen kehittämisestä.

16. Fingrid

Kiitämme lausuntopyynnöstänne:

Tuusulan alueelle sijoittuu useita Fingridin voimajohtoja ja sähköasema. Fingrid on toimittanut tiedot niistä ja lausunut kaavan aiemmista vaiheista 24.2.2010 ja 21.10.2011.

Fingridillä ei ole lausuttavaa yleiskaavaluonnoksesta, jossa ei oteta kantaa voimajohtoihin ja energiahuollon toimintoihin.

Fingridillä ei ole tarvetta lausua lausuntopyynnössä mainituista kulttuurimaisema ja rakennuskanta-selvityksen luonnoksesta ja viheraluestrategian luonnoksesta.

Fingrid Oyj:n voimajohtot ovat maankäyttö- ja rakennuslain (132/1 999) 22 § tarkoittamia voimajohtoja.

Vastine:

Merkitään tiedoksi.

17. Nurmijärven Sähköverkko Oy

Kiitämme lausuntopyynnöstänne Tuusulan yleiskaava 2040 luonnokseen.

Pyydämme kohteliaimmin huomioimaan Jokelan Opintielä sijaitsevan sähköaseman ja sitä syöttävän 110kV:n linjan ja sen pylväiden säilymisen.

Huomioitavia seikkoja ovat mm: lunastettu johtokatu, pylväiden nykyinen sijainti, 110kV johtimien korkeus sähköasemaa syöttävän johdon ali suunniteltuun Opinväylään Opintieltä Jokelantielle.

Liitteet: Risteämälausunto vuodelta 2008 Opinväylään

Vastine: Yleiskaava ei vaaranna Opintien sähköasemaa ja 110 kV:n linjaa pylväineen. Risteämälausunnon mukaiset asiat huomioidaan tarkemman suunnittelun yhteydessä asemakaavavaiheessa.

18. Keski-Uudenmaan Ympäristölautakunta

Yleiskaavatyön pohjaksi laaditut neljä rakennemallia eivät juuri poikkea toisistaan yhdyskuntarakenteensa puolesta. Ympäristölautakunta pitää sinänsä hyvinä kaavan tavoitteita olemassa olevien keskusten kehittämistä osana kestävästä yhdyskuntarakennetusta ja luontoarvojen säilyttämistä.

Kuitenkaan kolmessa mallissa asumisen ja muiden yhdyskuntatoimintojen kasvua ei ole, Jokelaa lukuun ottamatta, suunnattu olemassa olevan joukkoliikenneverkon, pääradan ja oikoradan, läheisyyteen. Vain mallissa B2 kasvua on sijoitettu pääradan varrelle Ristikytöön. Missään malleista yhdyskuntarakennetusta ei ole riittävästi kehitetty olemassa olevaan joukkoliikenneverkkoon tukeutuen.

Yleiskaavan pohjaksi valitussa mallissa A2 asumisen ja työpaikkojen kasvun painopiste on akselille Hyrylä-Kerava, mitä ympäristölautakunta pitää lähtökohtaisesti hyvänä, onhan Hyrylän ja Keravan taajamarakenne jo nykyisellään lähes yhteen kasvanut. Ristikytöön on osoitettu asumisen reservialue, jota ei ole tarkoitus ottaa käyttöön vuoteen 2040 mennessä. Muualle pääradan ja oikoradan varteen ei ole osoitettu edes tulevaisuuden kasvun reserviä, mitä ei voida pitää hyvänä tavoitteena kestävästä yhdyskuntarakenteen suunnittelulle Keski-Uudellamaalla. Osan Hyrylän kasvusta voisikin suunnata radan varrelle

Kaavatyön yhteydessä on tehty kiitettävän laajoja selvityksiä, jotka on otettu yleiskaavassa huomioon. Niihin sisältyvät mm. kattava selvitys kunnan viheraluestrategiasta sekä kulttuurimaisemasta ja rakennuskannasta. Ympäristölautakunta pitää tärkeänä, että viheraluestrategiatyötä jatketaan ja sen toteutuksesta huolehditaan jatkossa.

Yleiskaavassa on selvitetty hevoskyläiden perustamista. Rusutjärven kyläkaavassa tutkitaan mahdollisuutta sijoittaa hevostoimintaa kyläalueen pohjoisosiin. Muita mahdollisina hevosalueina tarkasteltavia kohteita ovat Jokelan taajaman eteläosa sekä Kellokosken pohjoisosa. Hevoskylät tullaan asemakaavoittamaan. Ympäristölautakunta pitää tärkeänä että asemakaavavaiheessa selvitetään tarkemmin tarvittavat suojaetäisyydet asutukseen ja vesistöihin sekä annetaan tätä koskevat määräykset ja ohjeet.

Kaavatyön edetessä hevoslannan käsittelyä ja hyödyntämistä on hyvä selvittää tilakohtaisten ratkaisujen ohella myös hevoskyläkohtaisesti. Kokonaisvaltaisella tarkastelulla on mahdollisuus saavuttaa hyviä käytäntöjä niin hevostilojen kuin vesiensuojelun kannalta. Maa- ja metsätalousministeriö on käynnistänyt hankkeen Maatalouden ravinteet hyötykäyttöön. Hankkeen kautta on mahdollista hakea hanke- ja yritystukia myös hevostalouden ravinteiden kierrätykseen ja vesiensuojeluun vuosille 2014–2016.

Ympäristölautakunta esittää lisäksi yleiskaavan jatkosuunnittelussa otettavaksi huomioon seuraavaa.

Luonto

Yleiskaavaluonnokseen on esitetty luonnonsuojeluvaraus (SL) kahdelle alueelle, jotka ovat Harminnkallio-Harminsuo-Matkoissuo Sulan alueella ja Tuusulanjoen rantalehto Myllykylässä. Kaavaselvityksessä mainitaan, että kaavassa tullaan osoittamaan myös muita arvokkaita kohteita SL-merkinnällä, mitä ympäristölautakunta pitää tärkeänä Tuusulan luonnonsuojeluverkoston kasvattamiseksi. Tuusulan kunnan pinta-alasta on tällä hetkellä suojeltu luonnonsuojelulaille vain 0,1 %, mikä on Keski-Uudenmaan kunnista alhaisin.

Tuusulassa on tehty viime vuosina useita luontoselvityksiä, joista on saatu tärkeää tietoa arvokkaista luontoalueista. Esimerkiksi Tuusulan kunnan metsissä vuonna 2011 tehdyssä METSO-kartoituksessa

METSO-arvon omaavia kohteita löytyi yhteensä 21 kappaletta, yhteispinta-alaltaan 189 hehtaaria. Näistä voidaan priorisoida ne alueet, joille suojeluvaraukset tulisi ensisijaisesti kohdentaa. Kohteiden merkitsemisessä tarvitaan jatkossa kaavoituksen ja ympäristökeskuksen välistä yhteistyötä. Yleiskaavasta puuttuu kokonaan Anttilanrannan päihinäpensaslehdon uusi SL-varaus, joka on rajattu asemakaavaedotukseen. Tämän lisäksi Tuusulan luontoselvityksissä on löydetty neljä muuta luonnonsuojelulain mukaista suojeltavaa luontotyyppikohdetta, jotka tulisi ottaa huomioon yleiskaavassa suojelumerkinnällä.

Yleiskaavan kaavaselostuksen sivulla 25 on esitetty karttakuva arvokkaista luontoalueista. Kartan esittämistapaa olisi hyvä miettiä vielä tarkemmin, sillä se on nykyisellään hieman epäselvä. Kartassa on käytetty esimerkiksi arvoluokitusta, joka on osittain päällekkäinen muiden merkintöjen kanssa, mikä vaikeuttaa aineiston tulkintaa. Aineistossa on lisäksi hyödynnetty vain joitakin uusimpia luontoselvityksiä, mikä ei anna kattavaa kuvaa koko kunnan tilanteesta. Karttatarkastelussa voitaisiin arvokkaiden luontoalueiden lisäksi hyödyntää olemassa olevia tietoja uhanalaisten lajien esiintymisestä, kuten liito-oravasta.

Yleiskaavaa varten olisi hyvä saada käsitys vanhojen arvokkaiden luontoalueiden nykytilasta. Ennen seuraavaa kaavavaihetta olisi syytä tehdä vielä joitakin osin täydentäviä, kohdennettuja luontoselvityksiä yhteistyössä ympäristökeskuksen kanssa. Karttakuvaan on myös tullut joitain virheellisiä merkintöjä: Korkeakallion arvokas kallioalue on merkitty arvokkaaksi harjualueeksi ja Ullamäen arvokas moreenimuodostuma arvokkaaksi harjualueeksi.

Yleiskaavassa tulisi kiinnittää nykyistä enemmän huomioita Tuusulanjärven itäpuolisen ranta-alueen vihervestoston säilyttämiseen. Vaikka kaava on ns. strateginen yleiskaava, johon on tarkoitus merkitä vain keskeisimmät aluevaraukset, on ranta-alueen vihervestoston osoittaminen nykyistä selvemmin tärkeää. Tuusulanjärven länsipuolella asia onkin otettu huomioon merkitsemällä jatkuva viheralue järven eteläosasta aina Sarvikalliolle saakka. Sen sijaan järven itäosan viheralueita on supistettu nykyiseen yleiskaavaan nähden. Toki järven itäpuolella on yksityisiä pihapiirejä, jotka ulottuvat rantaan saakka, mutta myös yleisiä viheralueita ja puistoja, jotka tulee säilyttää rakentamisen ulkopuolella myös tulevaisuudessa. Erityisesti asia korostuu, mikäli järven ympäristöön suunnitellaan tulevaisuudessa esimerkiksi kansallinen kaupunkipuisto. Järven itäpuolen viheralueverkostoa voidaan hahmotella myös Natura-alueen kautta. Nyt itäosa Natura-alueesta on merkitty kuuluvaksi AK-kortteliin, kun se pitäisi merkitä VL-alueeksi.

Järvenpään kaupunki on parhaillaan laatimassa Rantapuiston kaavaa, minkä vuoksi yhteistyö Järvenpään kaupungin kanssa on Tuusulanjärven kokonaisuuden kehittämisen kannalta tärkeää. Ympäristölautakunta esittää, että yleiskaavatyöhön ja sen jatkotyöskentelyyn liitettäisiin Tuusulanjärven kehittäminen kansallisena kaupunkipuistona. Nina Strengel on tehnyt aiheesta vuonna 2006 maisema-arkkitehtuurin diplomityön (Tuusulanjärven kansallinen kaupunkipuisto, TKK, arkkitehtiosasto), jossa kiinnitetään huomiota mm. alueen puistojen, reittien ja Rantatien kehittämiseen.

Yleiskaavan ekologiset yhteystarpeet eivät kaikilta osin ole yhdenmukaisia maakuntakaavan kanssa. Puutteita on esimerkiksi Tuomalan kohdalla ja Tuusulan Itävälän itäpuolella. Koska vaihemaakuntakaavan päivitystyö on viheralueiden ja -yhteyksien osalta käynnissä, edellyttää kavasuunnittelu tältä osin yhteistyötä Uudenmaan liiton kanssa.

Vesiensuojelu

Yleiskaavaluonnokseen on merkitty tärkeät pohjavesialueet. Kaavassa ei pääsääntöisesti ole osoitettu uutta täydennysrakentamista laajempaa rakentamista näille alueille. Tuomaalan itäosassa on Marjamäen pohjavesialueelle osoitettu kuitenkin työpaikkarakentamisen reservialue (TPres), mikä on ristiriidassa pohjaveden suojelutavoitteiden kanssa. Työpaikka-alueita on laajennettu myös Mätäkiven pohjavesialueella, jossa maankäyttöä rajoittavat Kuninkaanlähden vedenottamon suoja-alueääräykset. Ympäristölautakunta katsoo, että Tuusulan tärkeät pohjavesialueet tulee turvata yleiskaavasunnittelussa tarkistamalla niiden maankäyttömuodot vastaamaan pohjaveden suojelutavoitteita.

Hulevesien johtamisen periaatteet sekä mahdolliset vesistö- ja hulevesitulville herkätkohteet tulisi esittää kaavatyössä. Tarvittavat tarkemmat määräykset tulee antaa osayleiskaava- ja asemakaavavaiheessa. Kattava hulevesisuunnitelma olisi hyvä käynnistää yleiskaavatyön yhteydessä. Tuusulassa Tuusulanjoen varrella on tunnistettuja jokitulvakohteita noin 170 hehtaaria, ja käytännössä Tuusulanjoen varret ovat kauttaaltaan tulva-alueita (Koivunurmi 1995). Myös Palojoen varret Joke-lan taajaman pohjoisosassa ja Terrinsuontien eteläpuolella ovat tulville herkkää aluetta.

Ympäristölautakunta esittää lisäksi, että kunnan kattava pienvesiselvitys tehtäisiin yleiskaavan yhteydessä. Erityisesti tähän on tarvetta rakentamiseen osoitetuilla alueilla. Pienvesiselvityksellä on erityistä merkitystä hulevesien johtamista suunniteltaessa, luonnonsuojelun arvottamiselle sekä lohikalojen menestymisen ja lisääntymisen mahdollisuuksia arvioitaessa. Osana Vantaanjoen vesistöä Tuusulan vesialueilla on yhteys Suomen parhaaseen meritaimenjokeen.

Melu

Yleiskaavassa varaudutaan 30 000 uuden asukkaan 10 000 uuden työpaikan sijoittamiseen alueelle. Lisääntyvän liikennöinnin ja uusien yhteyksien vaikutus asuinalueiden melutilanteeseen tulee esittää kaavatyön seuraavassa vaiheessa.

Yleiskaavatyön yhteydessä ei ole voitu ottaa huomioon vasta annettua korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä Rykmentinpuiston osayleiskaavasta (3080/12.10.2014). Päätöksessä edellytetään, että Rykmentinpuistoon yltävä lentomelualue tulee ottaa huomioon asuinrakentamisessa sen mukaisesti kuin Finavian ympäristölupahakemuksessa on esitetty. Rykmentinpuiston itäosissa on jatkossa asuinrakentaminen mahdollista toteuttaa ainoastaan vähäisenä täydennysrakentamisena. Tämä rakentamista rajoittava rajausta tulee yleiskaavan jatkotyössä sisällyttää yleiskaavaan.

Vastine:

Uusia asuinalueita osoitetaan pääasiassa rakennemallivaihtoehto A2:n mukaisesti Hyrylästä Rykmentinpuiston suuntaan. Pientalovaltaisempaa asumista osoitetaan nykyisten asuinalueiden läheisyyteen, olevaa yhdyskuntarakennetta täydentävästi. Jokelan taajaman lisäksi kaavassa on osoitettu rataa tukeutuva Ristikydön reservialue. Ristikydön arvellaan toteutuvan vasta yleiskaavan tavoitevuoden jälkeen. Yleiskaavaehdotuksen ratkaisu noudattelee valtuuston päätöstä rakennemallista, jossa asumista ei levitetä juurikaan nykyisten päätaajamien ulkopuolelle. Tämä ratkaisu sai myös kiitosta yleiskaavan vaikutustenselvityksessä. Kunnan kasvuennusteen vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista ottaa uusia radanvarsikyliä kuten Purolaa ja Nuppulinnaa tiiviimmän rakentamisen alueiksi – tällöin kunnan rakenne hajautuisi entisestään ja vaikeuttaisi muun muassa palveluiden järjestämistä.

Purolan lähelle osoitetaan uusi työpaikkareservialue, joka täydentää Järvenpään kasvua ja sijoittuu lähivuosina parannettavan Nurmijärvi-Järvenpää tieyhteyden varrelle.

Lopulliseen viheraluestrategiaan tarkennetaan jatkotoimenpidesuosituksia.

Hevoskylän yksityiskohtaisemmat ratkaisut tarkennetaan asemakaavoituksen yhteydessä.

Yleiskaavan ehdotusvaiheeseen on valmistunut useita uusia luontoselvityksiä, joista kaavaan on nostettu uusia suojeltaviksi tarkoitettuja kohteita sekä useita muita luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä alueita. Kaavaratkaisu on käyty läpi ansiokkaassa yhteistyössä ympäristökeskuksen kanssa.

Suomen itsenäisyyden juhlavuoden 2017 kunniaksi Tuusulan kunta perusti kahdeksan uutta luonnonsuojelualuetta: Harminsuo-Harminkallio-Matkoisuo (31,9 ha), Heininsuon metsä (noin 15,5 ha), Inkilän Haarajoen eteläinen metsä (10,0 ha), Lonkerin korven luonnonsuojelun laajennus (noin 5,6 ha), Maarinjärvi-Degkärr (noin 4,8 ha), Rajalinnan Itäinen metsä (noin 1,2 ha), Sarvikallio (noin 6,5 ha), Tuomalansuo (22,3 ha). Vuonna 2018 perustettiin yksi uusi luonnonsuojelun alue, Jokilehto (4,1 ha). Lisäksi Uudenmaan ELY-keskus rajasi viisi uutta luonnonsuojelulain 29 §:n suojelemaa jalopuumetsikköä: Anttilan pähkinäpensaslehto (0,3 ha), Pähkinämäen pähkinäpensaslehto (0,4 ha), Rusutjärven tervaleppäkorpi (1,1 ha), Tuomalansuon lehmusmetsikkö (0,3 ha) sekä Töysselinmäen pähkinäpensaslehto (1,7 ha). Yhteensä uusia luonnonsuojelun alueita on perustettu noin 105,7 ha.

Vuonna 2017 tarkistettiin nykyisissä osayleiskaavoissa osoitettuja arvokkaita luontokohteita. Kohteet, joiden luontoarvot ovat säilyneet, on nostettu mukaan yleiskaavaehdotukseen yhteistyössä ympäristökeskuksen kanssa. Kohteet joiden luontoarvot on luokiteltu vähintään maakunnallisesti arvokkaiksi (17 kpl), on yleiskaavaehdotuksessa osoitettu SL-1 –merkinnällä.

Ympäristöministeriö on ryhtynyt säädösvalmisteluun, jossa perustetaan luonnonsuojelualueiksi valtion omistamia Natura-verkoston kuuluvia alueita eli jo aiemmin suojeluun varattuja alueita. Alueet perustetaan valtioneuvoston asetuksilla Tuusulanjärven ja Keravanjokikanjonin alueille. Myös nämä kohteet osoitetaan yleiskaavaehdotuksessa SL-1 –merkinnällä. Tuusulanjärven Natura-alueelle osoitetaan SL-1-merkinnällä myös kunnan omistamia kohteita.

Yhteistyössä ympäristökeskuksen kanssa on yleiskaavaehdotuksessa sl-merkinnällä osoitettu 57 arvokasta luontokohdetta, joiden luontoarvot turvataan kaavamääräyksin. Merkinnällä sl on osoitettu metsälain, vesilain ja luonnonsuojelulain mukaisia kohteita, uhanalaisia luontotyyppisiä sekä arvokkaita soita. Lisäksi luo-merkinnällä osoitettiin luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita luontokohteita 14 kpl ja ge-merkinnällä 7 geologisesti arvokasta kohdetta.

Virheellisesti merkityt geologiset kohteet korjataan kaavakarttaan. Kaavaselostukseen laaditaan selkeämmät teemakartat luontoarvoista.

Yleiskaavaehdotukseen lisätään siniyhteysmerkintä Tuusulanjärven sekä Rusutjärven vesialueille. Merkinnällä osoitetaan järven rantojen tärkeä merkitys ekologisina yhteyksinä. Myös ekologiset yhteydet merkitään kaavaan.

Järven itäpuolella korostuu alueen merkitys valtakunnallisesti merkittävänä kulttuuriympäristönä, joka on tiiviimmin rakennettua kuin maaseutuvaltaisempi länsipuoli. Alueelle osoitetaan museotie sekä olemassa oleva Tuusulanjärven kiertävä virkistysreitti. Kaavaan osoitetaan lisäksi ohjeellisena merkintänä uusia kevyen liikenteen reittejä sekä luontopolku järven eteläosasta kohti Anttilanrantaa, Sarvikalliota sekä Rantamon kosteikkoa.

Kansallisen kaupunkipuiston hakemista Tuusulanjärven ympäristöön selvitettiin. Järvenpään kaupunki kuitenkin vetäytyi hankkeesta, eikä Tuusulan kunta jatkanut omalta osaltaan selvitystyötä.

Ekologisia yhteyksiä on tarkennettu Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavatyön yhteydessä.

Tuomaalan itäosan Marjamäen pohjavesialueelle osoitettu työpaikkarakentamisen reservialue (TPres) on poistettu yleiskaavaehdotuksesta.

Vuonna 2016 aloitettiin Tuusulan kunnan valuma-alue ja pienvesiselvitys (Pöyry), joka saatiin valmiiksi alkuvuodesta 2018. Pienvesiselvityksen suositukset on huomioitu yleiskaavaehdotuksessa.

Yleiskaavaehdotukseen merkitään ympäristöluvan mukaiset lentomelukäyrät (ennuste 2025).

Liikenteen melunsuojauksen osalta suojausratkaisut tutkitaan asemakaavoituksen yhteydessä. Suurimmat asutus- ja työpaikka-alueet sekä niiden aiheuttama liikennemäärän kasvu liittyy suoraan vilkkaimpiin väyliin ja isoimpiin katuihin, joilla jo nykyisellään liikennemäärä ja melutaso on korkeimmillaan ja joiden osalta tilavaraukset mahdollistavat tarvittavan melusuojauksen toteuttamisen.

19. Ikäihmisten neuvosto

Ikäihmisten mielestä olisi huomioitava jatkossa pitämällä suunnittelussa selkeät aluekokonaisuudet.

Säilytettäisiin selkeästi Tuusulalle ominaiset perinnemaisemat ennallaan, kuten esim. Saksanpelto Hyrylässä.

Nykyiset teollisuusalueet voisi täydentää ja uudet teollisuusalueet voisi sijoittaa muualle Tuusulan eri keskustojen läheisyydestä.

Vastine: Yleiskaava luonnoksessa Saksan alueelle, Tuusulan itäväylän jatkeen varrelle merkitty työpaikka-alue poistetaan. Tilalle merkitään pientalo- ja rivitalovaltaista aluetta ja Kannistonmäen viheralue. Työpaikka-alueita osoitetaan Focus-, Kulomäentien-, Sulan- ja Tuusulan itäväylän alueelle Rykmentinpuistossa, lisäksi Jokelaan ja Kellokoskelle olevien kaavojen mukaisesti.

20. Vammaisneuvosto

Vammaisneuvoston mielestä tulisi huomioida mm. liikenneympyrät sekä risteysalueet tarpeeksi suureksi, että isoillakin ajoneuvoyhdistelmillä kulku sujuisi ongelmitta.

Vastine: Risteysalueiden ja kiertoliittymien tilantarve ratkaistaan tarkemmilla kaavatasoilla ja tiesuunnitelmissa.

21. Jokelan kehittämistoimikunta

Jokelan kehittämistoimikunta esittää yleiskaava 2040 seuraavat kohteet joiden kehittäminen toimikunnan esittämällä tavalla tulisi huomioida kaavasuunnittelussa.

Suunnittelun keskeiset tavoitteet

Tuusulan aseman vahvistaminen osana Helsingin seutua, metropolialueen kilpailukyky:

Pohjois-Tuusulan ja erityisesti Jokelan osalta huomioon tulee ottaa pääradan vaikutus työmatkaliikenteeseen tulevaisuudessa ja raideliikenteen tarjoamat mahdollisuudet työssäkäyntiin pääkaupunkiseutualueella. Kaavoituksessa on syytä varmistua siitä, että taajaman sisäinen liikenneverkosto tukee raideliikennettä mahdollisimman tehokkaasti ja kulku asemalle on helppoa myös uusilta rakentuilta alueilta. Aseman läheisyyteen on varattava riittävästi paikkoja liityntäpysäköinnille ja mm. kevyen liikenteen väylät tulee suunnitella siten, että niitä käyttäen on helppo kulkea asemalle. Tässä tulee huomioida tarpeelliset alikulkupaikat niin, ettei luontaisesti synny sellaisia kulkureittejä, jotka vaarantavat raideliikenneturvallisuutta.

Kestävän yhdyskuntarakennemallin luominen

Erilaisten palvelutoimintojen kehittymisen mahdollistaminen on huomioitava jo suunnitteluvaiheessa. Senioritalot, päivittäispalvelujen lisääntyminen ja julkisten palvelujen tarpeet huomioiva suunnittelu tukee kestävästä rakennemallia. Jokelan teollinen historia tulee myös huomioida siten, että mm. tiilenpolton jälkeensä jättämä ainutlaatuinen lampimaisema säilytetään osana kokonaisuutta. Olemassa olevat historialliset rakennus- ja maisemakohteet tulee säilyttää ja myös niiden ympäristön suunnittelussa tulee huomioida tällaisten kohteiden luonne siten, etteivät nämä kohteet piiloudu korkean ja tiiviin rakentamisen alle.

Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ja eheyttäminen

Nykyisellään Jokelan keskustan liikerakentaminen on maanpäällistä ja mm. pysäköintialueet varsin tehokkaasti ehkäisevät tiivistä keskustarakentamista. Pysäköinti tulee mahdollisuuksien mukaan siirtää maan alle, jolloin vapautuu tilaa nykyistä tehokkaammalle rakentamiselle ydinkeskustassa. Tätä voidaan hyödyntää palvelujen, yritystoiminnan ja senioritalojen rakentamisessa. Erityisesti senioriasuntojen rakentaminen tulisi keskittää mahdollisimman lähelle keskustan palveluja. Tiivis ja korkea rakentaminen tulee keskittää keskustan alueelle kuitenkin siten, ettei esimerkiksi junasta katsottuna keskusta vaikuta tiilimuurilta.

Liikenneverkon toimivuuden kehittämien

Liikenneveron tulee tukea kehittyvää raideliikennettä ja työssä kulkua metropolialueella sekä etelään että pohjoiseen. Jokelan eräs merkittävimmistä positiiviseen muuttoliikkeeseen vaikuttavista tekijöistä on juuri työssäkäynnin helppous. Liikenneverkon suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös ne alueet Jokelan taajaman ulkopuolella, jotka tukeutuvat työmatkaliikenteessä Jokelan asemaan. Yleiskaavaluonnoksen yhtenä tavoitteena mainitaan henkilöautoriippuvuuden vähentäminen. Parhaiten tämä toteutuu liityntäliikenteen helpottamisella. Jokelassa on myös kohtuullinen määrä pien-teollisuutta ja sen edelleen kehittäminen edellyttää myös tieverkon kehittämistä. Ridasjärventien ja tie 45:n parantaminen ovat keskeisessä asemassa Jokelan työpaikkaomavaraisuutta kehitettäessä. Tiellä 45 ei nyky muodossaan ole riittävästi kapasiteettia raskaan liikenteen lisääntymiselle. On odotettavissa, että myös henkilöautoliikenne lisääntyy huomattavasti radanvarsirakentamisen jatkuessa. Suunnittelussa tuleekin huomioida vähintäänkin näiden kahden, Jokelan kannalta merkittävän pääväylän kehittäminen ja parantaminen.

Elinkeinoelämän toimintaedellytysten vahvistaminen

Edellä mainitun keskustan alueen tiivistämisen ja liikenneverkoston kehittämisen lisäksi myös keskeisten liikepaikkojen liikennejärjestelyt tulee suunnitella siten, että palvelujen saavutettavuus on mahdollisimman helppoa. Kuitenkin maanpäällisestä pysäköinnistä tulee asteittain luopua ja siirtyä maanalaiseen pysäköintiin tai maanpäällisiin pysäköintitaloihin. Näin on mahdollista vapauttaa yritystoiminnan kehittymiselle lisää tilaa keskustan alueella.

Kulttuuri- ja luonnonarvojen turvaaminen sekä viheryhteyksien osoittaminen

Jokelassa on varsin hyvin kyetty säilyttämään sen perinteeseen liittyviä maisemallisia arvoja. Yleiskaavaluonnokseen merkittyjen I-, II- ja III-luokituksen saaneiden rakennusten ja alueiden merkitys on huomioitu ja tämä tulee myös säilyttää suunnittelun jatkuessa. Jokelan omaleimaisuutta korostava viherrakentaminen on eräs merkittävä vetovoimatekijä alueella. Esimerkkinä voidaan mainita tiilenpolton jäljiltä jääneet savenottolammet, joiden jatkokunnostaminen yhtenäiseksi viheralueeksi loisi Jokelaan "keskuspuiston", jota olisi mahdollista hyödyntää monin eri tavoin. Tällaisen alueen suunnittelussa on hyvä huomioida myös mahdolliset yleisötapahtumat ja mahdollisuudet niiden järjestämiseen. Esimerkkinä mm. Jokelan antiikkimarkkinat, jotka ovat vuosittain houkutelleet tuhansittain kävijöitä.

1. Tie 45 kunnostaminen vastaamaan jatkuvasti kasvavaa liikenne määrää.
2. Kevyen liikenteen väylien kehittäminen Jokelasta Järvenpähän.
3. Koululaisille turvallisiin liikkumisväyliin tulee panostaa. Teiden ja liikuntaväylien suunnittelussa tulee huomioida että rakenne suosii alhaisia nopeuksia.
4. Nuppulinnan seisakkeen toiminnan jatkuvuus tulee huomioida kaavassa. Erityisesti tähän vaikuttaa Peltokaaren rakentaminen, jonka eteläosan asukkaat todennäköisesti käyttävät Nuppulinnan asemaa. Pohjois-Tuusulan kehittämisen kannalta seisake on välttämätön. Peltokaaren alueelta tulee olla riittävä kevyen liikenteen väylä Nuppulinnan asemalle.
5. Tiilitehtaan alueen kehittäminen monipuoliseksi toimintakeskukseksi, joka vahvistaisi Jokelan perinteen ja identiteetin säilyttämistä.
6. Jokelan lampien ja niiden ympäristön kehittäminen virkistysalueena.
7. Kolsan puisto- ja liikunta-alueen kehittäminen nykyistä monipuolisemmalle käyttäjäkunnalle edellyttää parkkipaikan sijainnin muutosta, parkkipaikkojen lisäämistä, sekä kulkureittien uusimista.
8. Liikuntapaikkoja ja —tiloja suunniteltaessa paikallisia seuroja ja yhdistyksiä tulee kuulla.
9. Radan itäpuolta kehitettäessä tulee varata tila päivittäistavarakaupalle

Vastine:

Yleiskaavan yhtenä tavoitteena on joukkoliikennemahdollisuuksien tukeminen. Asumisen laajenemisalueet onkin esitetty mahdollisimman lähelle Jokelan keskustaa, asemanseutuun tukeutuvaksi. Asumisen alueet mahdollistavat kaiken tyyppiset asumismuodot, myös senioritalot. Kaavan mit-takaavan vuoksi kuitenkin kaikkia kevyen liikenteen väyliä, alikulkuja tai tarkkoja liityntäpysäköintipaikkoja ei esitetä kaavakartalla.

Jokelan lammet säilytetään Jokelan maisemassa, ne on merkitty kaavaan virkistysalueina sekä vesialueina. Joissakin lammissa on havaittu merkittäviä luontoarvoja, jotka osoitetaan kaavassa. Lampien kehittäminen nostetaan esille viheraluestrategiassa.

Jokelan ja Järvenpään välille osoitetaan kaavassa seudullisesti tärkeä kevyen liikenteen väylä.

Ridasjärventien välityskyvyn merkittävä parantaminen ei ole liikennemäärien perusteella tarpeellista. Yleiskaava ei ota kantaa, mutta kaavaratkaisu mahdollistaa pienimuotoisemman parantamisen ja liittymäratkaisujen suunnittelun. Pysäköinnin järjestäminen maan alle on toivottava, mutta rakentamisen kustannuksia lisäävä ratkaisu. Yleiskaavassa ei oteta kantaa pysäköinnin järjestämiseen vaan se ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa huomioiden mm. maankäytön tehokkuus ja kaupunkikuvalliset asiat.

Vaikutusten arvioinnin (Ramboll 2017) mukaan *Jokelan päivittäistavarakaupan tarjonta on riittävä nykyiseen ja tulevaan väestöpohjaan nähden, eikä yleiskaavaehdotuksessa ole tarpeen osoittaa alueelle uusia päivittäistavarakaupan kohteita (pl-merkintä)*. Kaupan selvityksen mukaan laskennallista kysyntää päivittäistavarakaupassa voi kuitenkin olla ja kaupalla tulee olla kehittämisvaraa. Yleiskaavassa tavoitteena on, että päivittäistavarakauppa sijoittuu ensisijaisesti keskustaan. Pieniä, noin 500 k-m² päivittäistavarakaupan myymälöitä voi sijoittua keskustatoimintojen ulkopuolelle eikä niitä ei ole merkitty kaavaan.

22. Tuusulan Rantatieyhdistys

Rantatieyhdistyksen kannanotto Hyrylän itäisen ohikulkutien ja sen varrelle kaavaillun työpaikka-alueen suunnitelmasta ja toteuttamisesta

Tutustuttuamme Hyrylän itäisen ohikulkutien kaavaluonnokseen ilmoitamme kantanamme seuraavaa:

Järvenpään uusien asuinalueiden liikenteen ohjaaminen pitäisi mielestämme ensisijaisesti ohjata Lahden moottoritille jo olemassa olevia väyliä pitkin. Myös Tuusulan väylän, tie nro.45 välityskapasiteetti välillä Riihikallio – Helsinki alkaa olla jo maksimissaan. Vastustamme Hyrylän itäisen ohikulkutien jatkeen rakentamista 2±2 kaistaisena ja vetoamme 2.7.2007 tehtyyn kunnanhallituksen päätökseen rakentaa tie 1 + 1 kaistaisena.

Suunniteltu tie tulisi vaikuttamaan Kirkonkylän koulun ja lähialueen pientaloasutuksen melutasoon mm. massiivisilla kierto- ja eritasoliittymäratkaisuilla meluaidoista huolimatta. Varsinkin jos uudelle tielle on tarkoitus ohjata raskasta liikennettä tai kaavoittaa ympäristö työpaikka-alueeksi. Tämä tulisi lisäämään merkittävästi oppilaiden turvallisuusriskiä.

Tiehanke on ristiriidassa viime vuonna aloitetun Tuusulanjärven matkailun edistämiprojektin kanssa.

Tiesuunnitelman toteutuminen ohjaisi uusia liikennevirtoja Rantatien, Mattilan, Kirkonkylän ja myös Hyrylän alueelle, koska autoilijat valitsisivat Järvenpään, Keravan ja pääkaupunkiseudun välillä asioidessaan Lahden moottoritien sijasta uuden ohitustieyhteyden, kuten tekisi myös moni normaalisti Tuusulanjärven länsipuolta kulkeva. Nämä seikat tulevat häiritsemään merkittävästi ohitustien vaikutuspiiriin kuuluvia kulttuuri- ja asuntoalueita ja vaikuttavat välillisesti myös Hyrylän liikennemääriä lisäävästi. Tämä johtaisi suuriin ruuhkiin Järvenpään ja Kirkonkylän väliselle tieosuudelle, koska kyseisen tien muuttaminen 2±2 kaistaiseksi ohitustieksi ei ole mahdollista kulttuurimiljöön suojelusta johtuen.

Suunnitelma tulee lisäämään rajusti tulevaisuudessa alueemme liikennemääriä ja sen tuomia haittoja.

Koska liikennevirtojen ohjaukselle on olemassa myös muita vaihtoehtoja kuten Lahden moottoritie ja Tuusulanjärven länsipuoliset mahdollisuudet, vastustamme Hyrylän itäisen ohikulkutien jatketta koko aluetta vaarantavana hankkeena.

Vastine:

Tuusulan Itäväylän jatke on osoitettu yleiskaavaehdotuksessa katumaisena, paikallisen maankäytön kehittymistä tukevana väylänä. Itäväylän parantaminen on Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaan sisältyvä hanke, jonka edistäminen on kunnan tavoitteena.

Yleiskaavaluonnoksessa Tuusulan itäväylän jatkeen varrelle merkitty työpaikka-alue poistetaan. Tilalle merkitään pientalo- ja rivitalovaltaista aluetta ja Kannistonmäen viheralue. Osat Koillis-Hyrylän alueesta jätetään reservialueeksi, jonka kaavoittaminen aloitetaan kun merkittävä osa taajaman II-vaiheen asemakaavoista on laadittu.

23. Kulttuurilautakunta

Tuusulan yleiskaavatyö käynnistyi keväällä 2010 osallistumis- ja arviointisuunnitelmalla ja jatkui sen jälkeen rakennemallien laadinnalla. Valtuusto päätti 13.5.2013, että Tuusulan yleiskaava 2040:n luonnos laaditaan rakennemalli A2:n pohjalta, mihin myös kulttuurilautakunta oli lausunnossaan lokakuussa 2011 päätenyt.

Kehittämisen pohjaksi valittu rakennemalli A2:n erityinen vahvuus on laajemman toiminnallisen kokonaisuuden luominen. Mallin perusteella kasvu sijoittuu suurelta osin Hyrylän taajamaan. Valittu rakennemalli tukee kuntakeskusten elinvoimaisuutta ja tarjoaa mahdollisuudet laajempaan synergiaan, toimintojen yhtenäistämiseen ja taloudellisesti kestäviin ratkaisuihin.

Yleiskaavaluonnos tarjoaa mahdollisuudet uuden rakentamiselle siten, että toimintaa voidaan kehittää taloudelliset realiteetit huomioiden. Asutuksen ja toimintojen keskittyessä palvelutoiminnan taso voidaan nostaa. Kaavaluonnos turvaa myös merkittävien tuusulalaisten kulttuuriarvojen säilymisen.

Kulttuurilautakunta esittää, että itäisen ohitustien jatkeelle rakennetaan pienteollisuutta ja ap-rakentamista, joka sopii vanhaan ja arvokkaaseen kulttuurimaisemaan.

Kulttuurilautakunta katsoo, että "Tuusulan kulttuurihistoriallisesti merkittävät alueet ja rakennukset" selvityksen valmistuttua on välttämätöntä laatia kulttuurimaisemaan ja rakennettu ympäristö strategia toimenpideohjelmiseen. Oleellista on määritellä, mikä tuusulalaisessa kulttuurimaisemassa on arvokasta ja omaleimaista ja millä keinoilla näitä erityispiirteitä tulisi huomioida ja korostaa maankäyttöä suunniteltaessa.

Kulttuuriympäristö on yhteisön ja ihmisten muistin ja identiteetin perusta. Hyvin säilyneenä, alueellisesti omaleimaisena ja eri aikakausista rakentuvana se on mittava omaisuus, johon sisältyy yhteiskunnallisia ja kulttuuriarvoja.

Tuusulan yleiskaava 2040 liitteenä olevasta selvityksestä "Tuusulan kulttuurihistoriallisesti merkittävät alueet ja rakennukset" kulttuurilautakunta on antanut erillisen lausunnon.

Vastine:

Yleiskaavaluonnoksessa Tuusulan itäväylän jatkeen varrelle merkitty työpaikka-alue poistetaan. Tilalle merkitään pientalo- ja rivitalovaltaista aluetta.

Merkitään tiedoksi Kulttuurimaiseman ja rakennetun ympäristön strategian ja toimenpideohjelman laatimisen tavoite.

24. Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on käsitellyt yleiskaavan rakennemalleja kokouksessaan 19.10.2011 § 89, jossa kasvatus- ja koulutuslautakunta päätyi pitämään rakennemallia A2 parhaana vaihtoehtona. Valtuusto päätti kokouksessaan 13.5.2013, että Tuusulan yleiskaava 2040:n luonnos laaditaan rakennemalli A2:n pohjalta ottaen huomioon Ristikyön reservialueena.

Kasvatus- ja sivistystoimen näkökulmasta kehittämisen pohjaksi valittu rakennemalli A2 erityinen vahvuus on laajemman toiminnallisen kokonaisuuden luominen. Mallin perusteella kasvu sijoittuu suurelta osin Hyrylän taajamaan. Kasvun ennustetaan parhaimmillaan olevan jopa 30.000 asukasta

vuoteen 2040 mennessä. Valittu rakennemalli tukee hyvin kuntakeskusten elinvoimaisuutta ja tarjoaa mahdollisuudet laajempaan synergiaan, toimintojen yhtenäistämiseen ja taloudellisesti kestäviin ratkaisuihin. Yleiskaavaluonnos tarjoaa mahdollisuudet uuden rakentamiselle siten, että toimintaa voidaan kehittää taloudelliset realiteetit huomioiden. Asutuksen ja toimintojen keskittyessä ulkoilureitistön tasoa voidaan merkittävästi nostaa, mikä vähentää kuljetustarpeita kaikissa toiminoissa huomattavasti erityisesti hajautetumpiin rakennemalleihin verrattuna.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää välttämättömänä, että yleiskaavan jatkosuunnittelussa otetaan huomioon rakentuvien alueiden kasvava lasten ja nuorten määrä. Tämä tarkoittaa sitä, että kasvualueille tulee turvata riittävät toistensa läheisyydessä tai yhteydessä sijaitsevat muuntojoutavat koulu- ja päivähoitotilat, vapaa-ajanviettomahdollisuudet, lähiliikuntapaikat, hyvät liikuntareitit sekä uudenmuotoisia tiloja nuorison käyttöön. Myös alueen asukkaiden tarvitsemat kokoontumistilat tulee ottaa huomioon jo tässä vaiheessa.

Yleiskaavaluonnos mahdollistaa jatkossa koulujen ja päiväkotien sijoittamisen aiempaa paremmin väestökeskittymien perusteella sekä tarvittaessa palveluiden laajemmän kokonaissuunnittelun yhteistyössä naapurikuntien kanssa.

Vastine:

Kaavan mittakaavan ja strategisuuden vuoksi kaavaan merkittään ainoastaan yläkouluverkko. Kaikki asumisen alueet voivat kuitenkin sisältää lähipalveluita kuten alakouluja, päivähoito- ja kokoontumistiloja.

Lähiliikuntapaikkoja voidaan osoittaa tarkemmassa suunnittelussa keskustatoimintojen sekä asumisen alueille. Yleiskaavassa osoitetaan ainoastaan kaikkein merkittävimmät puistot, lähivirkistysalueet, viheryhteystarpeet, ohjeelliset ulkoilureitit sekä seudullisesti merkittävät kevyen liikenteen väylät. Esimerkiksi asumisen aluevarausmerkinnät voivat pitää kuitenkin sisällään myös puistoja, kevyen liikenteen väyliä ja ulkoilureittejä.

25. Caruna Oy

ALUEVERKON VOIMAJOHDOT JA SÄHKÖASEMAT

Caruna Oy:n omistama alueverkko Tuusulassa koostuu noin 22 kilometristä 110 kV voimajohtoja ja kolmesta 110/20 kV sähköasemasta. Voimajohdot ja sähköasemat on esitetty liitteen 1 kartassa.

Kartassa punaisella olevat voimajohdot ovat olemassa olevia johtoja, joita varten olemme lunastaneet käyttöoikeuden rajoitukset, jotka rajoittavat rakentamista ja muuta toimintaa voimajohtojen välittömässä läheisyydessä. Johtoalueen poikkileikkaukset on esitetty liitteissä 2-4.

Tuusulan alueen sähkönjakelun varmistamiseksi esitetään uusiksi 110 kV voimajohtojen yhteystarpeet välille Ruotsinkylä – Nahkela (– Lahela) sekä Lahela - Sula. Pyydämme ottamaan kaavasunnittelussa huomioon sekä olemassa olevat johdot johtokatuja asettamien rajoitusten mukaan sekä esitetyt yhteystarpeet. Ruotsinkylä – Nahkela johto-osuudella voidaan todennäköisesti hyödyntää olemassa olevaa johtoaukeaa; vain Ruotsinkylän sähköaseman ympäristössä jouduttaneen lunastamaan uutta johto-aukeaa. Lahela – Sula johto-osuus on suunniteltu rakennettavaksi poikkeuksellisesti osin maakaapelina.

Annamme tarvittaessa lisätietoa ja toivomme mahdollisuutta antaa lausunnon myös kaavan ehdotusvaiheessa.

Vastine:

Kaavakarttaan lisätään liitekartan mukaiset voimalinjat ja yhteystarpeet.

26. Tuusulan Seudun Maataloustuottajain yhdistys

Esitämme seuraavat huomiot yleiskaavasta:

Valkoiset alueet?

Aiemmassa yleiskaavassa on selkeästi merkitty sekä maatalousalueet ja metsätalousalueet. Onko uudessa yleiskaavassa tarkoitus käyttää aiemmasta tuttua merkintätapaa? Jos ei, niin miksi ei? Vai eikö maa- ja metsätalous olekaan Rakennus- ja maankäyttölain § 39 mukaista elinkeinotoimintaa, joka ansaitsee tulla huomioiduksi yleiskaavassa ja jonka edistäminen elinkeinon mukaisten rakentamistarpeineen tulee huomioida? Pinta-alaltaan maatalousmaa ja metsämaat muodostavat lähes 80 % kunnan maankäytöstä. Rahallisesti maatalous voi olla pieni osatekijä mutta ilman ruokaa yhteiskunnan pyörät eivät pyöri, armeija ei marssi eikä duunari naputtele tietokonettaan – ja maaseudun merkitys monella muulla tapaa on mittaamattoman tärkeä tekijä Tuusulan identiteetissä. Maatalous ja peltomaisema on kulttuuriperintömme, mutta myös korkeakulttuurimme alkuperäinen lähdekohta. Kulttuurikunnaksi itsensä nimenneen kunnan tulee kunnioittaa ja vaalia perintöään: maalaismaisemaa ja sen elinkeinoja myös yleiskaavatasolla, joten vaadimme, että myös maa- ja metsätalousalueet merkitään yleiskaavaan.

Kantatilojen käyttämättömät rakennuspaikat

Käyttämättömät rakennuspaikat tulee säilyttää kantatiloihin kuuluvana, sillä sukupolvenvaihdoksen yhteydessä käyttämättömistä ja sisaruksille luovuttamattomista paikoista on tilan jatkaja maksanut tilasta luopuville korvaukset, jos nämä eivät ole omaa maata sukupolvenvaihdon yhteydessä saaneet.

Kyläalue, jota kehitetään

Kaunis ja hyvä ajatus. Linjamäen kohdalle herää kuitenkin kysymys: miten kylää, jolle ei yleiskaavassa ole varattu yhtään julkista palvelua (=koulua, päiväkotia, esiopetuspaikkaa) kehitetään ja mihin suuntaan? Muilla vastaavilla kyläalueilla palvelu (=alakoulu) on säilytetty; eikä perustelu Linjamäen palveluvajeessa voi olla Kellokosken yhteinäiskoulusuunnitelma, sillä näillä näkymin kyseinen koulukeskus tulee täyttymään Kellokosken ja Hyökännummen koululaisilla. Kyläalue tarvitsee kehittyäkseen jonkin julkisen palvelun, Linjamäen tapauksessa luonnollisin vaihtoehto on lähikoulun säilyttäminen. Linjamäen kyläalue tukeutuu myös päätetään Nuppulinan asemalla työmatkailun ja peruskoulun jälkeisessä opiskeluun liittyvässä koulumatkailussa: muissa kehitettävissä kylissä tällaista kävely/polkipyörämatkan päässä olevaa joukkoliikennemahdollisuutta ei ole.

Kyläalueita kehittäessä tulee kuulla myös maatalouden harjoittajia ja muistaa, että peltoalue on se viimeinen mahdollinen paikka, johon uusia taloja rakennetaan. Kehittämissuunnitelmissa ehdottomasti paras menettelytapa on kutsua paikalliset asukkaat ja maanomistajat kaavoitustyöpajoihin, joissa ensin katsotaan mitä kylällä on, mitä ja missä laajuudessa tarvitaan ja mitä ei ehdottomasti kaivata ja sitten seuraavassa vaiheessa käydään yhdessä eri vaihtoehtoja lävitse ja rakennetaan ehdotuksista yhteinen malli vaikka erilaisia paloja eri suunnitelmista valitsemalla. Tärkeä osa suunnittelua on myös keskustella suunnitellun rakentamisen ulkonäöstä ja mittasuhteista, koska pienissä kylissä oman kylän identiteetti muodostuu myös kylän rakennuskannan yhteensopivuudesta ja kerroksellisuudesta. Kylien kehittämiskeskusteluissa voidaan hyödyntää myös EU:n maaseuturahoituksella tuettavia, asukkaiden itsensä laatimia kyläsuunnitelmia. Myös kyläalueita, joita ei yleiskaavan puitteissa kehitetä, tulee tarkastella samalla tapaa osayleiskaavojen tarkistuksen yhteydessä.

Hevoskylät ja hevosreitit

Hevoskyläiden rakentaminen osoitetuille paikoille perustuu osin vanhentuneeseen tietoon. Esimerkiksi Kellokosken harjoitusravirata/kavioura on poistettu käytöstä eikä sitä voida palauttaa käyttöön, ellei radan keskelle rakennetun omakotitalon omistaja ryhdy itse hevosharrastajaksi. Alue rajautuu Keravanjokeen eli on Vantaanjoen valuma-aluetta ja tallien rakentamisen yhteydessä pitää muistaa lantalat, vesistöt ja ympäristövaikutukset. Sama koskee Jokelan varausta, joka rajautuu Palojokeen. Miten kaavoitus on aikonut ratkaista hevoskyläiden lanta- ja valumaongelmat? Uudet ja/tai laajentavat nauta-, sika- ja siipikarjatilat tarvitsevat ympäristöluvan - aikooko kunta hakea tällaisille keskittymille poikkeusluvan?

Jokelassa varattu alue on myös vanha tiilitehtaan saventoaluetta. Molemmilla paikoilla perustamisolosuhteet ovat vaikeat eli rakentamisesta tulee kallista, hevosille eläiminä savikot eivät ole yhtään huono vaihtoehto.

Hevosreitit tulee osoittaa kunnan omistamalle maalle ja paikoissa, joissa kunnan maata ei ole, hevosharrastajien tulee osallistua reiteiksi sovittujen ja käytettyjen yksityisteiden jne rakentamis-, haitta- ja ylläpidokustannuksiin. Yksityiset tiet sekä tilustiet, metsätiet eivät ole ensisijaisia reittivaihtoehtoja ja mikäli näitä päädytään käyttämään, kunkin tallin on maksettava vuosittainen korvaus ylläpidosta käyttämästään reitistä. Metsäpolut eivät ole kaviouria ellei sitten tallinpitäjä pitäydy

omistamallaan maalla sijaitsevan polun/kaviouran käytössä ts. omalla maallaan saa temmeltää kuten tahtoo. Hevosurheilu ei ole jokamiehenoikeuden tarkoittamaa välttämätöntä kulkutarvetta. Sama koskee myös muita maastoa vahingoittavia harrastusmuotoja, jotka tiiviin asutuksen läheisyydessä eivät ole enää satunnaisten yksittäisharrastajien harmitonta liikkumista vaan satojen eri-ikäisten käyttäjien luvatonta yksityisen maan päivittäistä urheilupuistokäyttöä.

ELY:n tekemä selvitys hevostiloista on äärimmäisen vajavainen; hevostiloista puuttuu ainakin noin puolet.

Viheralue (yhteydet)et ja ekologiset yhteystarpeet sekä "patikkapolut"

Viheralueet sijaitsevat kiitettävästi kunnan omistamilla mailla. Temmonmäkeen keskittyvällä alueella tulee tarkastella eteläisin alue yhdessä maanomistajien kanssa - samoin keskellä peltoaukeaa kulkevan viheryhteyden soveltuvuus (Lehmusvaaran tila, kulttuurikohde 135) aktiiviviljelyssä olevan peltoalueen lävitse. Ekologisissa yhteystarpeissa on otettava huomioon se, että ne sijaitsevat pääasiassa yksityisillä metsäalueilla ja metsänhoito vaatii aika-ajoin hakkuita ja muita metsänhoitotoita. Maisematyölupiin liittyvät kustannukset (luvan hinta, hakkuun myöhästymisen tuhohyönteisten torjunnassa lupamenettelyn hitauden ja hakkuutavan takia sekä menetetyn hakkuutulon aiheuttama tappio) on selvitettävä ennakkoon ennen kaavamerkintäpäätöstä ja silloin kun lupamenettely maksaa enemmän kuin hakkuusta sen teettäjälle käteenjäävä tuotto, on kunnan palautettava maisematyöluvan taksa metsänomistajalle. Korvausvelvollisuus kunnalle voi syntyä muutoinkin mikäli maisematyölupaan liittyvä tulonmenetys on merkittävä.

Linjamäessä Mikkolanojan osoitettu ekologinen yhteystarve on käytännössä meanderoiva laskuoja peltojen keskellä ja maalaistalojen takapihoilla, joten sen leveys ei voi nykyisestään kasvaa eikä sitä pidä missään tapauksessa osoittaa retkeily- tai patikointipoluksi. Sama koskee Keravanjoen vartta: jyrkät savirinteet Kellokoskelta kohti Santakoskea ja Hyvinkään Kaukasta eivät kestä kulutusta satunnaisia kulkijoita enempää, joten reittiä ei pidä osoittaa tälle alueelle - sama pätee Kellokosken ja Haarajoen välistä aluetta; muistutettakoon tässä myös ne syyt, miksi Keravanjoelle on osoitettu Natura-alueet: joen geologinen muoto pohjoisella alueella (ja siitä aiheutuvat vaarat maaston kulumisen myötä) ja eliöstöstä eteläisellä alueella (flora ja fauna) seuraavat kulkurajoitteet (erityisesti Lemmenlaakso Järvenpäässä). Jokea rantoineen on turvallisin ihailla soutuveneestä. Joen varrella on useita välittömässä sortumavaarassa olevia kohtia, joten olisi edesvastuutonta merkitä joen varrelle polkua pois lukien jo olemassaoleva ja osittain hoidettu polku Kellokosken Männistöä Omenalahden sillalle.

Kiventaan viheralueyhteys on osoitettu aktiiviviljelyksessä olevan luomutilan lävitse/vieritse ja vetisen suoalueen lävitse. Tämä ei voi olla tarkoituksenmukaista. Jokelassa on vastaava viheryhteysmerkintä (seuraavassa kohdassa tarkemmin perusteluineen), jota vaadimme poistettavaksi.

Tuusulanjoen rannat ovat pääasiassa yksityisomistuksessa ja monelta osin maatalouskäytössä: erityisesti arvokkaaksi kulttuurialueeksi merkityltä osalta. Maatalousmaiden ympäröimälle Tuusulanjoen ranta-alueille ei voi sijoittaa retkeily- eikä virkistysreittejä, sillä niiden luontaista hoitoa ovat laidunnus ja niittytalous ja tällaisille alueille ei voida osoittaa muuta toimintaa. Koskenmäki- Lahela-välillä virkistysalue on osittain mahdollista. Ensisijaisesti maatalouskäytössä olevalla alueella maatalouden ympäristötuen ja viherryttämisen keinot kuuluvat MAVI:lle, joten alueen käytöstä yleiskaavan osoittamalla alueella ja tällä laajuudella ei voida yksityiskohtaisesti määrätä kunnan kaavoituksessa: virkistyskäyttö pitää rajata uudelleen sinne missä se on mahdollista. Kaavoituksen osaaminen ei yllä ympäristö- eikä maatalousneuvontaan.

Asumisen reservialueet ja asuinalueiden levittäminen peltoalueille

Kiventaan asumisreservialue ei tue kestävästä kehitystä: alue ei sijaitse lähelläkään raideyhteyksiä. Sama pätee Lahelassa jäljellä olevilla peltoalueilla: peltojen rakentaminen vie edellytykset pitää toimivat maatilat elinkelpoisina: uutta peltoa ei kannata raivata, koska pääsääntöisesti kaikki viljelyseen kelpaava maa on jo raivattu pelloksi. Sen sijaan Purolan aseman välittömään läheisyyteen ei ole Tuusulan puolella osoitettu edes asumisen reservialuetta, vaikka se on raideyhteyden välittömässä läheisyydessä ja radan toisella puolen Järvenpää on varannut alueensa tällä kohtaa asumisen ja työpaikkojen reservialueeksi. Eikö kuntien välistä yhteistyötä ja toisiaan tukevaa kaavoitusta tulisi tehdä juuri raja-alueilla? Onneksi tätä naapurikuntaan tukeutuvaa toimintaa on osittain sovellettu Kellokosken kohdalla ja Mattilan alueella.

Ristikydön reservialue vaatii tuekseen junaseisakkeen. Tuusulan, Keravan ja Järvenpään tulee tässä kohden yhdistää voimansa ja vaatia Kytömaan seisakkeen palauttamista käyttöön. Ristikytö varaus on ottanut käyttöönsä myös Tuomalan kylän historiallisesti merkittävät peltoalueet - käytännössä

yleiskaavassa tuhotaan ainoa jäljellä oleva osuus valtakunnallisesti merkittävästä Rantatien kulttuurialueesta, jonka Museoviraston on virheellisesti rajannut koskemaan vain järven ja tien välistä aluetta, vaikka nimenomaan Järvenpään, Tuomalan ja Ristinummen kylien välinen peltomaiseman ja järven rannan alue on merkittävä kulttuurimaisema. Tuomalassa jäljelle jätetty valkoinen on riittämätön mikäli se kuvaa maatalouden käyttöön jäävää aluetta. Tuomalan kylä peltoalueineen on peittäisin jo 1200-luvulta, joten se ansaitsee olla avoimena viljelysmaisemana vielä toiset 800 vuotta.

Kellokoskella on osoitettu asumista (AP) ja asumisen reservialue Kaukolan luomutilalle (Esa Heikkilä) ja kyseisen tilan tilakeskuksesta itään sekä etelään ja Jokelassa on tehty samoin Tiensuuntien varrelle (AP ja AO) toiminnassa olevalle Penttilän maatilalle (Jussi Taruma). Kummassakin tapauksessa asumisen laajentaminen lopettaisi kaksi suurta, menestyvää ja elinkelpoista maatilaa eli vaarantaa sellaisen elinkeinotoiminnan, joka on elinehto kaikelle muulle elämälle ja joka on muutoinkin jatkuvassa kriisissä: jokainen jatkava ja elinkelpoinen tila Etelä-Suomessa on seudullisesti tärkeä lyhyiden kuljetusmatkojen takia (=kustannustehokasta). Jokelassa on lisäksi osoitettu viheryhteystarve samaisen em maatilalan talousmetsään ja sen naapurimetsiin. Yksityinen talousmetsä ei voi olla kaavassa osoitetun kunnallisen virkistysreitien kohde ja sama pätee kaikkiin vastaaviin tilanteisiin Tuusulassa. Yksityinen talousmetsä ei Jokelan kokoisella alueella kykene uusiutumaan sellaisella vauhdilla kuin satojen päivittäisten ulkoilijoiden kulutus (lenkkeily, koiranulkoilutus, maastopyöräily, mo-poilu, mönkijäralli, ratsastus, jne) sille kohdistaa: poluista tulee nopeasti metrien levyisiä kura-uria, joiden varrelta puut kuolevat pystyyn ja joiden varrelle heitellään roskia ja toisinaan jopa tuodaan roskia pois silmistä (kiinnostuneet voivat käydä tutustumassa Puolimatkatien pohjoispäähän ja Puolimatkan kaatopaikan väliseen metsäalueeseen). Lieveilmiöt maa- ja metsätalouden kohdatessa (puoli)urbaanin asutuksen on ilmeisesti kivikaupungissa ja keskusta-alueilla asuville suunnittelijoille täysin vieras maailma.

Tuottajayhdistys voi tarvittaessa viedä kaavoituksen tutustumaan myös Vantaalle, samantyyppisessä vaihtumisvyöhykkeessä olevalla maatilalla kohdattuihin ongelmiin ja ilmiöihin: paperille piirretty viiva ei ole muutama käyttäjä vaan lupa sadoille, jopa tuhansille omavaltaisille toimijoille, joilla ei ole vastuuta vaan vain ja ainoastaan oikeuksia "jokamiehen oikeuden" ja "kun kaavassa lukee" ja "kyllä Keskuspuistossa" perusteella. Ihminen voi olla tyhmä, mutta vielä hölmömpi on se kaavoittaja, joka antaa tällaiselle toiminnalle luvan merkitsemällä kaavasunnitelmaan reittejä ajattelemaan seurauksia. Suunnittelija voi olla itse vastuullinen toimija, mutta tuhannet tavalliset kansalaiset eivät sitä ole. Sama koskee Jokelassa Lepolan alueelta kohti itää suuntautuvaa viheryhteys merkintää. Vaadimme, että nämä rajaukset ja viheryhteystarpeet poistetaan.

Liikenneyhteydet

Huomautamme, että Purolassa on rautatieasema (seisake viralliselta nimeltään) ja käytännössä sen käyttäjistä puolet on Tuusulan puolella asuvia. Olisi aiheellista miettiä miten tätä aluetta kehitetään yhdessä naapurikaupungin kanssa, sillä Purolassa on toimiva kunnallinen palvelu (koulu) sekä kylätalo olemassa ja nopea julkinen päivittäinen liikenneyhteys suoraan Helsinkiin ja Hyvinkäälle.

Erinäiset liikenneyhteystarpeet asuinalueiden kiertämiseksi ovat huonoa suunnittelua ja näistä Kellosken Roinilan kiertotie eli Carlanderintien muuttaminen "kehätieksi" olisi järkevintä unohtaa ja hoitaa ohjaustarve Linjatietä parantamalla yhdessä Mäntsälän kanssa sekä heittämillä pallo Mäntsälälle, jotta he etsivät uuden reitin Hyökännummesta Vanhalle Lahdentielle. Ristikydön liikenne tulee ohjata Järvenpääntien sijaan suoraan Lahdenväylille ja Keravalle. Ongelmallinen Hakalantie pitää joko ottaa kunnan haltuun tai neuvotella Keravan kanssa yhteinen ja korotettu hoitomaksu tälle tielle, koska toinen puoli tien käyttäjistä on Keravan Kytömaan pelloille rakennetun nukkumälähiön asukkaita.

Vaunukangas Ristikiven kanssa hoituu sisäisellä liikenteellä sekä Nahkelantien ja Hämeenväylän kiertoliittymää ja kaistavalikoimaa kehittämällä: mitä useampi erillinen liittymä valtaväylälle, sitä tukkoisampi ja onnettomuusalttiimpi siitä tulee, sillä eritasoliittymiin ei ole enää paikalla tilaa.

Lahelanorsi on tarpeellinen ja Tuusulan itäisen ohitustien pohjoisin pää eli Kirkonkylään menevä pätkä olisi viisainta rakentaa kuten tekninen lautakunta lausunnossaan on linjannut: katuna, jolloin pohjoiseen suuntautuva Helsingistä ja Vantaalta tuleva läpiajoliikenne ohjautuu valtakunnalliselle pääväylälle eli Lahdentielle ja osa käyttäjistä siirtyy pääradan parannusten myötä lisättyjen paikallisuovuorojen käyttäjiksi.

Muut puuttuvat merkinnät

Nuppulinnan maankaatopaikka pitää merkitä yleiskaavaan, koska muutoin paikan aiempi käyttötarkoitus on helposti unohtunut seuraavaa yleiskaavaa laadittaessa.

Soranottoalueet - kylien yhteiset sora- ja hiekkakuopat tulisi edelleen ottaa mukaan yleiskaavaan ja erityisesti niissä tapauksissa, joissa maa-ainesten pienimuotoinen otto osakkaiden omaan käyttöön on edelleen mahdollista.

Historialliset tiet tulee sisällyttää yleiskaavaan tai vähintään osayleiskaavoihin;

kulttuuriympäristöselvityksessä tiet on käsitelty vajavaisesti. Tässä kohden lausunnon laatija huomauttaa, että historiallisten teiden tutkimus ja kartoitus on valtakunnan mittakaavassa hyvin rajoitunutta ja keskittyneyttä muutamiin pääväyliin. Erityisesti tulisi tarkastella Rusutjärventietä, Nahkelan vanhaa kylänraittia ja sen yhteyttä Lahelan eteläpuolelle kohti Ruotsinkylää sekä vanhaa Hämeentietä Hämeenlinnantieltä Jäniksenlinnaan, Tuusulan ja Nurmijärven rajalle.

Vastine:

Valkoisille alueille lisätään kaavamääräys: *Alue, jolle ei ole yleiskaavakartalla osoitettu erityistä käyttötarkoitusta, on tarkoitettu ensisijaisesti maa- ja metsätalouden käyttöön. Alueelle suuntautuvaa asuinrakentamista tulee ohjata taajamatoimintojen alueille ja kyliin. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on selvitettävä ja otettava huomioon maiseman ja kulttuuriympäristön ominaispiirteet, sekä maa- ja metsätaloudellisesti, ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät pelto-, metsä ja muut luontoalueet ja vältettävä niiden tarpeetonta pirstomista.*

Kaava on laadittu taajamien maakäyttöön keskittyväksi ja ennen kaikkea asumisen laajenemissuuntia osoittavaksi. Haja-asutusalueen osayleiskaavat laskennallisine hajarakennusmahdollisuuksineen jäävät voimaan, osayleiskaavoja ei kumota. Kyläalueen määräyksen mukaan suunnittelu- ja tarveratkaisuun mahdollistettava rakentaminen tulee ohjata mahdollisuuksien mukaan kyliin.

Hevoskylät on merkitty kaavaan ohjeellisina paikkoina. Alueet ja niiden mahdollinen soveltuminen hevos- tms. elinkeinoja, -harrastamista ja asumista yhdistäväksi alueeksi tutkitaan tarkemmin ja mikäli alue tullaan perustamaan, suunnitellaan se asemakaavalla.

Jokelan Temmonmäen ja Lepokallion virkistysaluemerkintä on rajattu yleiskaavaaluonnosta suppeammaksi. Alueelta on yleiskaavan luonto- ja maisemaselvityksissä löydetty merkittäviä luontoarvoja, kuten lähteitä ja noro. Alueen halki kulkee ekologinen yhteys pohjois-eteläsuunnassa.

Lepokallio on lisäksi MeL 10 §:n mukainen kohde: vähätuottoiset kitu- ja joutomaan elinympäristöt, kookkaampaa, vanhempaa puustoa, lahoppuuta, kokonaisuuden harvoja kookasta ja vanhempaa puustoa kasvavia metsiä, paikallisesti arvokas kohde. Alue osoitetaan kaavaan sl-merkinnällä. Alueella on avohakkuu kielletty. Alueella on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus, joka koskee kaivamis-, louhimis-, tasoittamis- ja täyttämistöitä.

Kunnalla on vuokrasopimus virkistysalueelle, jota toivotaan vielä jatkettavan uudella sopimuksella. Mäki-alue nousi myös kunnan viheraluekyselyssä pidetyksi paikaksi.

Temmon- ja Lepokallion alueita osoitetaan yleiskaavaehdotuksessa MU-merkinnällä, joka tarkoittaa maa- ja metsätalousaluetta, jolla on myös virkistyskäyttöä. Alueella sallitaan maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen. Alueen metsänhoitotoimenpiteet suositellaan tehtävän alueen arvot huomioiden.

Ekologisen yhteyksiä on selvitetty Tuusulan yleiskaavan luontoselvityksessä. Merkinnällä osoitetaan ekologisen verkosto Tuusulan alueelle yleispiirteisellä tasolla. Ekologisia käytäviä ei ole tarkoitettu perustaa ulkoilureiteiksi.

Ilman toimivaa ekologista verkostoa lajien eri osa-alueiden kannat eristyvät toisistaan ja häviävät ajan myötä, ellei ydinalue ole riittävän kokoinen ylläpitämään kantaa yksin. Maankäytön levitessä yhä laajemmalle, eliöstölle soveltuvat alueet pirstoutuvat entistä pienemmiksi yksiköiksi. Pienet

alueet eivät kykene yksinään ylläpitämään monimuotoista tai erikoitunutta lajistoa kuin vastaavan kokoinen suuri yhtenäinen alue. Pienten ja suurempienkin erillisten elinympäristöjen tulee olla yhteydessä toisiinsa vastaviihin elinympäristöihin. Elinympäristölaikut tai saarekkeet (luonnonydinalueet) ja niiden väliset ekologiset yhteydet muodostavat ekologisen verkoston. Ekologinen verkosto on tärkeä luonnon monimuotoisuuden suojelun sekä ekologisten toimintojen turvaamiseksi.

Ekologiset yhteydet voivat olla metsävyöhykkeitä tai muita luonnon elinympäristöjä taikka metsä-peltoketjuja. Näiden yhteyksien kautta eliöstö voi kulkea elinpiirinsä toisille osa-alueille tai levittäytyä uusille kohteille, muutoin epäsuotuisassa ympäristössä.

Ekologisten yhteyksien lähtöpisteinä sekä niiden varrella on ns. luonnon ydinalueita, jotka ovat eläimistölle tärkeitä, rauhallisia ja laajoja alueita. Nämä alueet ovat lajien kannalta tärkeitä elinympäristöjä tai ruokailu- ja levähdys-paikkoja.

Ekologisten yhteyksien vaatimukset vaihtelevat eliölajin mukaan, esim. liito-oravan ja käävän tarpeet ovat hyvin erilaiset. Toimivat ekologiset yhteydet ovat leveydeltään 400–500 metriä ja vähimmäisleveytenä voidaan pitää 250–300 metriä. Tällaisen kapeikon pituus tulisi olla kuitenkin pienempi kuin sen leveys. (Väre ja Krisp 2005). Tätä suositusta on monin paikoin mahdotonta yhdistä muun maankäytön kanssa. Ohjeellisesta yhteyden leveydestä voidaan tinkiä, mikäli yhteys on muutoin laadukas eli käytännössä mahdollisimman puustoinen ja luonnontilainen. Kapeat ekologiset yhteydet eivät voi sisältää esimerkiksi virkistyskäyttöön tarkoitettuja reittejä, koska reittien käytöstä aiheutuu häiriötä lajistolle.

Yleiskaavaehdotuksessa ei määräyksillä rajoiteta maa- ja metsätalousalueiden hyödyntämistä ekologisen yhteysmerkinnän alueella. Rajoituksia osoitetaan näille alueille vain siinä tapauksessa, että alue on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä tai valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti merkittävää maisema-alueita. Rajoituksia annetaan myös, mikäli alue on luonnonsuojelualueita tai alueelta on tehdyissä luontoselvityksissä löytynyt paikallisesti, maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittäviä lajihavaintoja, kasvillisuus tai metsätyyppejä, luonnontilaisia soita, pienvesistöjä, kuten puroja, noroja tai lähteitä. Kaavassa annetaan rajoituksia myös geologisesti merkittävillä alueilla, kuten kallioalueille, harjuille, moreenimuodostumille tai hiidenkirnuille.

Yleiskaavaehdotuksessa olevat ulkoilureitit ovat ohjeellisia reittejä, joiden tarkempi linjaus tulee tutkia ulkoilureittisuunnitelmalla tai asemakaavalla. Ulkoilureittejä voidaan perustaa virkistysalueiksi osoitetuille alueille. Tuusulanjokilaakson varteen voidaan perustaa uusia kevyen liikenteen reittejä Lahelan alueelle sekä olevan Mikkolan sillalta aina Tuusulanjärvelle saakka. Stenbackan eteläisemmälle alueelle ei ulkoilureittejä juurikaan osoiteta. Poikkeuksena on Seitsemän veljeksien reitin Myllykosken alueella menevä osuus, joka on ohjeellisena jo merkitty lainvoimaiseen Ruotsinkylä-Myllykylä II osayleiskaavaankin.

Taajamiin tai niiden laajenemisalueille osoitetut viheralueet tai -yhteydet noudattelevat osin voimassa olevien osayleiskaavojen aluevarauksia ja merkintöjä. Strategiseen yleiskaavaan on jonkin verran yleistetty alueita. Myös asuinalueiden laajenemistarpeita on arvioitu tarkemmin. Nykyisten talousmetsien muuttuminen lähivirkistysalueiksi saattaa olla tarpeellista silloin, kun alueen väestömäärä merkittävästi lisääntyy. Virkistysalueiden ja reittien toteutustapa ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa. Ekologiset yhteydet ympäröivään maaseutuun täytyy yleiskaavatasoisessa suunnitelmassa osoittaa ja viherverkoston selvittäminen on myös ollut viheraluestrategian ja yleiskaavan keskeinen tavoite.

Jokivarret toimivat Tuusulan ekologisten yhteyksien selkärankana. Merkinällä osoitetaan Tuusulanjoen, Palojoen, Keravanjoen, Haarajoen sekä

Vantaanjoen uomat ja ranta-alueet. Alueet ovat luonnon moninaisuuden kannalta tärkeitä virtavesiä, jotka toimivat merkittävinä ekologisina yhteyksinä ja muodostavat Tuusulan viherverkoston selkärangan. Jokivarret toimivat lukuisien lajien elin- ja ruokailualueina. Jokivarsilla on myös suuri maisemallinen merkitystä etenkin kulttuurimaisema-alueilla.

Vantaanjoki on Natura-alue (FI0100104). Yhtenä perusteena Natura-alueen perustamiselle on joessa esiintyvä luontodirektiivin simpukkalaji vuolejokisimpukka (*Unio crassus*), joka on Suomessa uhanalainen ja rauhoitettu.

Tuusulanjärvi, Rusutjärvi, Vantaanjoki, Tuusulanjoki, Palojoki sekä Vuohikkaanoja ovat lisäksi vedenhankinnan kannalta merkittäviä pintavesiä.

Kaavan asumisen alueita on karsittu, mm. Kiventaan alueelta. Lahelanpeltoille osoitetaan edelleen asumista valtuuston päätöksen mukaisesti. Purolaan merkitään työpaikkojen reservialue. Ristikydön pellot Tuomalan kylältä Järvenpääntielle merkitään maisemallisesti paikallisesti arvokkaaksi alueeksi. Alueelle merkitään maakuntakaavan ja valtuuston päätöksen mukaisesti myös uusi asemanseutuun tukeutuva tiivis taajamatoimintojen reservialue, jonka asemakaavoittaminen tutkitaan naapurikuntien kanssa yhteistyössä laadittavalla yleiskaavalla.

Jokalassa Tiensuuntien asuinalueet on merkitty jo oikeusvaikutteiseen Jokelan osayleiskaavaan. Myös Roinilan eteläosaan (Kaukolan tila) on Kellokosken oikeusvaikutteisessa osayleiskaavassa osoitettu asumisen laajenemissuunta. Yleiskaavaehdotuksessa aluetta ei osoiteta asumisen reservialueeksi.

Tuusulan Itäväylän jatke on osoitettu yleiskaavaehdotuksessa katumaisena, paikallisen maankäytön kehittymistä tukevana väylänä. Ristikydön reservialueelta on osoitettu tieliikenteen yhteystarpeet tarkoituksenmukaisesti kaikkiin keskeisiin suuntiin.

Nuppulinna ja Senkkerin maankaatopaikat ja Rantatie museotienä lisätään kaavaan.

27. Tuusulan Itäinen Omakotiyhdistys

Tuusulan Itäisen Omakotiyhdistyksen lausunto koskien Tuusulan 2040 yleiskaavaluonnosta, viheraluestrategialuonnosta ja kulttuuriympäristön inventointia

Pidämme tiedonvaihtoa tekeillä olevista suunnitelmista ja tiivistä yhteistyötä naapurikuntien kaavoittajien kanssa erittäin tärkeänä. Omakotiasujat ja maanomistajat huomioon ottava kaavoitus, avoimuus ja aikainen tiedottaminen edesauttavat onnistunutta kuntakaavoitusta. Kaavoitussuunnittelussa tulee myös aina huomioida asukkaille tärkeä Tuusulanjärvelle pääsy ja järvinäkymien säilyttäminen.

Tiekaavoitus

Tulevien tiehankkeiden suunnittelussa pidämme tärkeänä, että uudet tielinjaukset parantavat työpaikkaliikenteen sujuvuutta ja edesauttavat elinkeinoelämää, eivätkä vain siirrä ruuhkia toisaalle.

Yhdistyksen mielestä Tuusulan liikenteellisesti tärkeät lähitulevaisuuden tiehankkeet:

Lahden moottoritien pohjoinen liittymä/Ristinummen asemanseudun tielinjaus Lahdentielle

Ristikydön/Ristinummen alueelta Lahdenväylän suuntaan linjattavan tieyhteyden suunnittelu tulisi aloittaa yhteistyössä Keravan ja Järvenpään kaupunkien kanssa. Järvenpään Ainolan pelloille rakennettava asuinalue ja Ristinummen mahdollinen tuleva asemanseutu vaatii liikenteen ohjaamista suoraan joko Lahden moottoritiele tai moottoritie alittaen Vanhalle Lahdentielle.

Tuusulan nykyinen Itäväylä

Tuusulan nykyisen Itäväylän eteläisen liittymän parantaminen ja nykyisen tien kaavoitus nelikaksitaiseksi tulisi aloittaa pikaisesti. Samalla Helsinki-Vantaan liikenteen lentomelualueelle voitaisiin

kaavoittaa työpaikka-alueita. Nelikaistaisuus mahdollistaa tulevan Rykmentinpuiston ja Sipoon kasvavan logistiikka-alueen liikenteen sujuvuuden etelään ja edelleen kehä III:lle länteen.

Tuusulan läntinen ohikulkutie

Yleiskaavaluonnoksessa hahmoteltu läntisen ohikulkutien linjaus pahentaisi nykyisiä ruuhkia Tuusulanväylän eteläosassa. Läntisen ohikulkutien eteläpään linjaus tulisi muuttaa kulkemaan Lahelan länsipuolelta etelään siten, että se liittyisi Myllykyläntiehen sopivassa kohdassa Metsäkyläntien risteuksen länsipuolella tai vaihtoehtoisesti linjaus kulkisi sähkölinjaa/ sen itäpuolta seuraten suoraan Vantaan Katriinantiehen. Kyseinen linjaus poistaisi Tuusulassa Koskenmäen liikenneympyrän ja Hämeentien ruuhkia, vähentäisi Hyrylän läpiajavaa raskasta liikennettä sekä helpottaisi Lahelan asuinalueen liikennointiä.

Järvenpään pohjoisen ohitustien (Vähänummentien) jatkaminen vanhalle Hämeentielle

Vähänummentien jatko tulisi kaavoittaa yleiskaava luonnoksessa piirretyllä linjalla tai vaihtoehtoisesti linjattuna enemmän lounaaseen kohti Vanhan Hämeentien ja Monsantien risteystä.

Nykyisin Sipoon logistiikka-alueelta Hyrylän keskustan kautta kulkeva raskas liikenne saataisiin näin ohjattua Lahden moottoritille ja pohjoisen kautta taajamat ohittaen Hämeenlinnan moottoritille.

Työpaikka-, palvelu-, asuinalue- ja viheraluekaavoitus

Työpaikka-alueet (TP)

Itäisen ohikulkutien pohjoisen jatkeen yhteyteen kaavailtu TP-alue tulee poistaa yleiskaavasta Kannistonmäen tie-/katuliittymän pohjoispuoliselta osalta seuraavista syistä johtuen:

- 1) Alueella toimivan Kirkonkylän alakoulun neljäsatia oppilasta alistettaisiin jokapäiväiseen vaaraan, kun he taittaisivat koulumatkojaan työpaikka-alueelle suuntaavan raskaan liikenteen seassa. Pienille ala-koululaisille kokoojateiden risteysalueet lisäisivät suuresti riskiä joutua kuorma-auton yliajamaksi.
- 2) Suunnitellun itäisen ohikulkutien pohjoinen osa on nykyisin pientalovaltaista aluetta. ELY-keskuksen nelikaistaiseksi suunnitteleman alueellisen tien suuntaiset kokoojatiet aiheuttaisivat välitöntä haittaa olemassa olevalle pientaloasutukselle raskaan läpiajoliikenteen muodossa.
- 3) Tuusulan ainutlaatuiset kulttuuriarvot ovat keskittyneet Rantatien yhteyteen. Krapin tilan maisemat muodostavat tärkeän osan Tuusulan kulttuuri-identiteetistä ja maaseutumaisuudesta.

Alueelle suunnitellut työpaikka-alueet eivät toteuta Tuusulan kuntastrategian visiota:

"Tuusula tunnetaan metropolialueella kestävästi kehittyvänä kulttuurikuntana"

Alueelle suunnitellun työpaikka-alueen tilalle tulee kaavoittaa pientalovaltaista asutusta ja viheralueita.

Palvelualueet (P)

Itäisen ohikulkutien pohjoisen jatkeen länsipuolella sijaitsevan Kannistonmäen yhteyteen kaavoitettu palveluiden alue tulee harkita siirrettäväksi Suopurontielle johtavan risteysalueen yhteyteen, jolloin se korvaisi risteysalueen nykyiset TP-merkinnät.

Viheralueet (V ja UV)

Mahlamäen itäpuolinen viheralue

Kannistonmäen metsäinen kallioalue on nykyisin hieno ulkoilu- ja sienestysalue. Aluetta käyttävät nykyisin ulkoiluun Mahlamäen, Mattilan ja Jukolantien asukkaat. Kallioinen, maisemaltaan ja kasvis-toiltaan vaihteleva Kannistonmäki olisi viheralueena asukkaille mielekäs vaihtoehto.

Kirkonkylän koulun seutu ja Saksan pellot

Itäisen ohikulkutien pohjoisen jatkeen yhteyteen, välille Kannistonmäki-Kirkonkylän koulu tulee jättää riittävät viheraluekaistaleet, jotta alueen maaseutumaisuus ja asukasviihtyvyys säilyvät parhaalla mahdollisella tavalla. Myös hyvät kävely-yhteydet ja latuverkosto järvelle tulee säilyttää.

Viheraluestrategia ja rakennetun kulttuuriympäristön inventointi

Viheraluestrategialuonnoksessa sivulla 23 olevaan karttakuvaan (Kuva 5> tulee lisätä punaiset viivamerkinnot Tuusulanjärven ranta- ja näköalueille kuvaamaan tärkeitä maisemia vähintäänkin seuraaviin kohtiin:

- 1) Kirkkotieltä kirkon ja Gustavelundin välisen puiston yli järvelle
- 2) Järvenpääntieltä Kirkonkylän koululta golfkentän yli järven suuntaan
- 3) Fjällbon kalliolta järvelle välille lounas-luode
- 4) Rantatieltä "Taistelukoulun" ja Halosenniemen välistä järvelle
- 5) Sarvikalliolta pohjoisen ja etelän välille järven suuntaan

Lisäksi karttaan tulee merkitä vaaleanpunaisella värillä Krapin tilan eteläpuolella oleva golfkentän osa merkitsemään avointa maisematilaa.

Tuusulan Itäisen Omakotiyhdistyksen hallituksen tietoon on tullut useita tapauksia, jossa ulkopuolisen konsultin tekemä suunnitelma ei ole tavoittanut maanomistajaa/kiinteistönomistajaa.

Tuusulan Itäisen Omakotiyhdistyksen hallitus toivoo kunnalta tulevaisuudessa parempaa avoimuutta ja huolellisuutta käytettäessä ulkopuolisia konsultteja arvioimaan yksityistä maa- ja kiinteistöomaisuutta esimerkiksi suojeltavaksi suunniteltujen rakennusten ja kunnan ylläpitämien ulkoilureittien osalta.

Vastine:

Ristikydön yleissuunnitelma on käynnistetty yhteistyössä Tuusulan, Järvenpään ja Keravan kanssa. Tavoitteena on ohjata alueen liikenne uuteen moottoritie- ja rautatie- ja bussiliikenteeseen. Tämä osoitetaan yleiskaavaehdotuksessa yhteystarpeena.

Tuusulan Itäväylän jatke on osoitettu yleiskaavaehdotuksessa katumaisena, paikallisen maankäytön kehittymistä tukevana väylänä. Itäväylän parantaminen on Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaan sisältyvä hanke, jonka edistäminen on kunnan tavoitteena.

Laadittujen liikennetarkasteluiden perusteella Läntinen ohikulkutie poistetaan kaavaehdotuksesta, koska sen merkitys Tuusulan sekä seudulliseen maankäyttöön ja liikenteeseen on vähäinen. Keski-Uudenmaan poikittais-yhteys selvityksessä ja valmisteilla olevassa maakuntakaavassa on osoitettu Vähänummentie, Kehä IV ja Itäinen Radanvarsitie, jotka palvelevat seudullista ja ennen kaikkea raskasta liikennettä. Vähänummentie on Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa osoitettu Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksien parantamisen ensimmäiseksi vaiheeksi.

Yleiskaavaluonnoksessa Tuusulan itäväylän jatkeen varrelle merkitty työpaikka-alue poistetaan. Tilalle merkitään pientalo- ja rivitalovaltaista aluetta ja Kannistonmäen viheralue.

Koillis-Hyrylän aluevarauksista osa on merkitty reserviksi, vuoden 2040 jälkeen toteutettaviksi alueiksi, jolloin tutkitaan myös palveluiden sijoittumistarve ja paikat. Luonnoksen mukainen P-alue Tuusulan itäväylän jatkeen länsipuolelta poistetaan.

Järvinäkymien turvaamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota. Kaavaan merkitään rakentamattomina säilytettävät maisemapellot MA-merkinnällä. Fjällbon alue osoitetaan virkistysalueeksi. Golfkentän alueella olevaan VU-g määräykseen lisätään maininta, jossa alueen todetaan muodostavan merkittävän avoimen maiseman. Sarvikallion alue osoitetaan luonnonsuojelualueeksi. Rantatien alueella myös asumisen kaavamääräys estää asumisen tiivistämisen.

28. Kauppakamari

Tuusulan Kuntakehitys on pyytänyt Helsingin seudun kauppakamarin Keski-Uudenmaan yksiköltä lausuntoa Tuusulan kunnan yleiskaava 2040 luonnoksesta. Kauppakamari esittää lausuntonaan seuraavaa:

1. Yleistä

Tuusulan kunta on laatimassa yleiskaavaa koko Tuusulan kunnan alueelle. Yleiskaavasta on tarkoitus laatia strateginen ja maankäyttö- ja rakennuslain mukainen oikeusvaikutteinen yleiskaava, jonka tavoitevuosi on 2040. Nykyinen yleiskaava 2010 on oikeusvaikutuksen ja monilta osin vanhentunut. Nyt lausunnolla oleva Yleiskaava 2040 luonnos on laadittu rakennemalleista saadun palautteen ja valtuuston päätöksen pohjalta. Kaavaluonnos on käsitelty kuntakehityslautakunnassa ja kunnanhallituksessa. Luonnoksesta saatujen lausuntojen jälkeen tulevat vielä ehdotusvaihe ja hyväksymis- ja voimaantulovaihe, jotka on tarkoitus toteuttaa vuonna 2015.

Tuusulan yleiskaavasta 2040 on tarkoitus laatia strateginen ja maankäyttö- ja rakennuslain mukainen oikeusvaikutteinen yleiskaava, jonka keskeiset tavoitteet ovat mm.

- Tuusulan aseman vahvistaminen osana Helsingin seutua ja tukea metropolialueen kilpailukykyä
- kestävän yhdyskuntarakennemallin luominen
- yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ja eheyttäminen
- liikenneverkoston toimivuuden kehittäminen
- elinkeinoelämän toimintaedellytysten vahvistaminen

Kauppakamari pitää hyvänä ajatusta uudistaa vanhentunut kaava kohti strategista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jonka yllä kerrotut keskeiset tavoitteet tukevat hyvin yritysten odotuksia kunnan kehittämisessä.

Kauppakamari korostaa, että strategisen yleiskaavan lähtökohtana pitää olla joustavuus ja uusien toimintojen toteuttamismahdollisuus. Kauppakamari painottaa, että yleiskaavassa on otettava huomioon myös sen vaikutus laajemmin alueen kehittämiseen ja eheyttämiseen yli kuntarajojen. Esimerkiksi Ristikydön strategisesti erinomainen sijainti raideyhteyksien varrella Keravan ja Järvenpään keskusten välissä, ja alueen merkitys seudullisesti merkittävänä asumisen sekä työpaikkojen kehittämiskohteena on otettava riittävästi yleiskaavassa huomioon. Kauppakamari pitää tärkeänä, että yleiskaavassa luodaan edellytykset

- seudulliselle näkökulmalle,
- yleisten kasvuedellytysten ja yritysten toimintaedellytysten turvaamiselle,
- riittävästä rakennusoikeusvarannosta huolehtimiselle,
- kaikkien liikennemuotojen toimivuudelle, sekä
- pysäköinti- ja liityntäpysäköintialueiden rakentamiselle

Asunto-ongelma on jatkossakin pääkaupunkisedun keskeisimpiä haasteita. Yritysten kannalta on tärkeää, että monipuolisella asuntotuotannolla jokaisessa metropolialueen kunnassa edesautetaan yritysten työvoiman saantia.

2. Kaupalliset palvelut

Tuusulan yleiskaava 2040 luonnoksessa seudulliset vähittäiskaupan suuryksiköt sijaitsevat työpaikka-alueilla. Näitä ovat Etelä-Tuusulassa lentokentän vieressä sijaitseva Fokus-alue ja Itäisen ohikulkutien varsi Sulassa. Lisäksi Tuusulan itäosassa moottoritieeliittymän yhteydessä on Tuusulan ja Järvenpään alueille sijoittuva vähittäiskaupan suuryksikköalue, josta Tuusulan osuus on 30 % kaupallisista palveluista.

Yleiskaava vaikuttaa kaupan kehittämiseen pitkälle tulevaisuuteen vuosikymmenten päähän, minkä aikana Tuusulan väestö kasvaa voimakkaasti. Kaupan tulee pystyä kehittämään uusien asukkaiden ja muuttuvien tarpeiden mukaisesti. Jotta laadukkaat ja alueellisesti kilpailukykyiset kaupan palvelut voidaan varmistaa, tulee kaavoituksen mahdollistaa kaupalle riittävästi potentiaalisia paikkoja.

Kauppakamarin käsityksen mukaan kaava noudattaa kaupan osalta vahvistettavana olevaa 2. vaihemaakuntakaavaa. Muiden kuin maakuntakaavan mukaisten kohteiden osalta kaavamääräyksissä ei ole eritelty kaupan laatua tai pinta-aloja ja kaupan laadullinen määrittäminen onkin jätetty asemakaava-vaiheeseen. Kauppakamari pitää tätä menettelyä oikeana ja tulevaisuuden tarpeiden määrittelyn kannalta hyvänä.

Esitämme kuitenkin tarkistettavaksi eräitä yksityiskohtia kaavaluonnoksessa:

Kaupan osalta esitämme, että Sahankulman ja Sulan Portin alue muutetaan KM-1 merkinnästä merkinnäksi KM, koska alueella on jo KM-merkintää käytännössä edellyttävää toimintaa (auto-, rauta- ja huonekalukaupat).

Osayleiskaavassa Amerin alueella on nyt KM-merkintä, joten esitämme, että yleiskaava 2040 luonnoksen AK—merkintä muutetaan KM-merkintään. Lisäksi esitämme, että Lahelan tulevan palvelukeskuksen merkintä eritellään sekä P-merkinnällä että selvyuden vuoksi myös KM-merkinnällä. Lisäksi mainitun Lahelan alueen koko tulee määritellä riittävän suureksi, jotta sinne voidaan sijoittaa tulevaisuudessa alueen kasvun edellyttämää vähittäiskauppaa.

Kellokosken alue vaatii kaupan kehittymisen mahdollistamiseksi laajemman C-alueen. Yleiskaavaluonnoksessa kaupan kasvu painottuu voimakkaimmin C-alueelle Vanhan Valtatien varteen Ohkolanjoen pohjoispuolelle. Maankäytöllisesti alue ei mahdollista riittävästi tilaa kaupalle eikä kasvu-suunta ole kaupan kannalta optimaalinen. Tästä johtuen yleiskaavan tulisikin mahdollistaa tulevaisuudessa kaupalle ja laajemman valikoiman myymälöille myös muita sijoituspaikkoja. Esitämme, että C-alue tulisikin ulottaa Vanhan Valtatien, Koulutien ja Kirvesmiehentien risteysalueelle, mikä olisi väestön ja kaupan kannalta parempi paikka. Risteysalueen P-merkintä pitäisi muuttaa C-merkinnäksi. P-merkintä tulisi ulottaa syvemmälle kaakkoon Koulutien suuntaan, mikä mahdollistaisi palveluille riittävän kehityspotentiaalin Kellokosken asuinrakenteessa.

3. Elinkeinot ja palvelut

Tuusulan yleiskaava 2040:ssa työpaikka-alueita ovat Etelä-Tuusulassa Fokus-alue, Kulomäentien alueet Kehä IV:n varrella ja Sulan alue Tuusulan Itäväylän varrella sekä alueen länsiosassa Ristikivi. Jokelan työpaikka-alueet sijoittuvat pääradan varrelle ja alueen länsiosaan, jossa aluetta laajennetaan Ridasjärventien varrella. Kellokosken työpaikka-alue on Rajalinna, jonka laajentamiseen yleiskaavassa on varauduttu. Tuomaalassa työpaikka-alueeksi on osoitettu Lahdentien ja Lahden moottoritien välialueelle erillinen alue. Lisäksi on varauduttu siihen, että asuntoalueille ja keskustatoimintojen alueille voi syntyä palvelutyöpaikkoja.

Kauppakamari katsoo, että Tuusulan sijainti lähellä Suomen päälentorasemaa ja merkittäviä pääväyliä mahdollistaa tulevaisuudessa monipuolisen elinkeino toiminnan sijoittumisen Tuusulan alueelle osana vireää Metropolialuetta. Tämän vuoksi työpaikka-alueiden kaavamerkinnot tulee laatia riittävän avoimiksi siten, että ne mahdollistavat elinkeinorakenteen muuttumisen ja kehittymisen sekä metropolialueen kokonaiskehittymisen tarpeet. Kaavaluonnoksessa on huomioitu hyvin työpaikka-alueiden näkyvillä olevat tarpeet. Korostamme Fokus-alueen kehittämistä osana laajaa lentokenttäkaupunkia, sillä alueen on mahdollistettava myös uudet tulevaisuuden, vielä mahdollisesti piilossa olevat, tarpeet.

Kauppakamari on ollut huolissaan pääkaupunkiseudun kaupunkien ja kuntien suhtautumisesta teollisuuden ja tuotannollisen toiminnan tarpeisiin. Teollisuuden toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä voidaan vahvistaa paikallisesti. Teollisuuden merkitys työllisyyteen on huomattava ja teolliset työpaikat luovat kysyntää yksityisen ja julkisen sektorin palveluille. Tukemalla teollisuuden toimintaedellytyksiä kasvatetaan samalla myös vientiä. Sen vuoksi on tärkeää että kaavoituksella varmistetaan, että jo toimivilla sekä tulevilla teollisuusyrityksillä on tilaa toimia. Hyvällä suunnittelulla ja maankäytöllä yritysillä on mahdollisuus myös laajentua. Tämän vuoksi on tärkeää myös arvioida, onko esitetyssä Yleiskaava 2040 luonnoksessa otettu riittävästi huomioon paikallisen teollisuuden tarpeet ja tulevaisuuden kasvuodotukset.

Vastine:

Ristikydön yleissuunnitelma on käynnistetty yhteistyössä Tuusulan, Järvenpään ja Keravan kanssa. Työhön osallistuu myös valtion viranomaisia. Ristikytö osoitetaan Tuusulan yleiskaavassa reservimerkinnällä vuoden 2040 toteutuvana alueena. Naapurikuntien kanssa tehdään yhteistyötä myös muiden maankäyttöratkaisujen yhteensovittamisessa. Esimerkiksi viherverkoston jatkuminen yli kuntarajojen on tärkeää.

Sahankulmaan ja Sulan porttiin on merkitty oleva, paikallinen KM-1 -merkintä, joka sallii alueella toimivat tilaa vaativat erikoiskaupat. Amerin alueelle merkitään KM-merkintä Sulan osayleiskaavan mukaisesti. Lahelaan merkitään päivittäistavarakaupan kohdemerkinnät. Asumisen alueille voi

sijoittua lähipalveluita, esimerkiksi korkeintaan 500 k-m² suuruisia päivittäistavaramyymälöitä, mutta tilaa vaativaa vähittäiskauppaa Lahelaan ei tavoitella.

Kellokosken keskustan asemakaava on saanut lainvoiman. Kaavassa osoitetaan kaupalliset toiminnot keskitetyksi Vanhan Valtatien varrelle, nykyisten kauppojen pohjoispuolelle. Yleiskaavaehdotus noudattelee tätä kaavarakkaisua.

Työpaikka-alueen kaavamääräys pidetään riittävän väljänä, jotta alueille voi sijoittua monipuolisia työpaikkatoimintoja. Focus-alueelle esitetään laajentumissuuntaa kohti pohjoista.

29. Metsähallitus

Metsähallitus on tutustunut Tuusulan yleiskaava 2040 yleiskaavaluonnokseen ja lausuu seuraavaa:

Metsähallituksen Tuusulassa hallinnoimat muut kuin luonnonsuojeluun varatut maa-alueet on valtaosin vuokrattu joko Metsäntutkimuslaitokselle tutkimusmetsäksi tai Puolustusvoimille harjoitusalueeksi. Näiden alueiden pääkäyttömuoto on siten joko metsäntutkimus tai puolustusvoimien harjoitustoiminta. Kaavan määräyksillä ei tule vaarantaa Ruotsinkylän tutkimusmetsän tai Puolustusvoimien harjoitusalueen käyttöä siihen tarkoitukseen kuin ne on varattu.

Tutkimusmetsiin on laadittu tutkimusmetsäsuunnitelmat, joiden mukaan niitä hoidetaan. Puolustusvoimien harjoitusalueita hoidetaan harjoitustoiminnan edellyttämällä tavalla ja tehdään harjoitustoiminnan vaatimat toimenpiteet.

Yleiskaava 2040 kaavaselostus ja kaavakartta

Metsähallitus esittää, että Ruotsinkylän tutkimusmetsän alueella kaavamerkintä muutetaan merkinnäksi VR/tm. Tutkimusmetsän aluerajaus on esitetty liitekartassa. Metsäntutkimuksen turvaamiseksi kaavamääräyksiin tulee kirjata, että VR/tm-merkintä ei rajoita kenttäkoetoimintaa ja metsien käsittelyä tutkimusmetsässä.

Metsähallitus esittää, että virkistysalueita koskevasta kaavamääräyksestä poistetaan virke ”Taajaman ulkopuolisissa, laajemmissa virkistysmetsissä toimenpiteiden tarkoituksena tulisi olla alueen luonnonarvojen säilyttäminen ja palauttaminen, sekä käytöstä aiheutuvien haittojen vähentäminen”. Virkkeen vaatimukset voivat olla ristiriidassa metsäntutkimuksen vaatimien toimenpiteiden kanssa ja haitata tutkimustoimintaa johonka alueet on varattu.

Metsähallituksen mielestä on hyvä, ettei kaavamääräyksissä vaadita virkistysalueille maisematyöluupaa. Tämä mahdollistaa tutkimusmetsän ja laajempien taajaman ulkopuolisten metsien joustavan ja hallinnollisesti keveän hoidon jatkossakin.

Ruotsinkylän tutkimusmetsän kuvauksessa sivulla 42 ensimmäinen virke on muutettava muotoon ”**Ruotsinkylän tutkimusmetsä** on noin 450 hehtaarin suuruinen Metsähallituksen hallinnoima alue, joka on Metsäntutkimuslaitoksen käytössä.” Alueen luonnetta selventämään olisi kuvaukseen syytä lisätä maininta, että tutkimusmetsän pääkäyttömuoto on metsäntutkimus ja metsiä hoidetaan tutkimuksen edellyttämällä tavalla.

Metsähallitus hyväksyy sivulla 42 kuvatun Seitsemän veljeksien vaellusreitlin linjauksen tutkimusmetsän osalta, jos reitti ei haittaa tai rajoita koetoimintaa ja metsänkäsittelyä ja jos reittiä voidaan tulevaisuudessakin käyttää puutavaran kuljetukseen siltä osin, kun reitti kulkee metsäteillä. Reitlin tarkka linjaus maastoon pitää tehdä yhteistyössä Metsäntutkimuslaitoksen kanssa.

Sivun 48 liikenneverkkokarttaan on tutkimusmetsän läpi merkitty vaihtoehtoisia ja tarkentuvia tie-linjauksia. Linjaukset pirstoisivat tutkimusmetsän eniten kokeita sisältävät alueet ja haittaisivat tutkimustoimintaa merkittävästi.

Kohtaa **5.9. Maa- ja metsätalous** täydentäisi hyvin maininta Ruotsinkylän tutkimusmetsästä. Tuusulassa on Suomessa merkittävän elinkeinon ja taloudellisen tukijalan tutkimustoimintaa, johon on maastossa mahdollista tutustua ja virkistäytyä samalla.

Liitteenä karttaote

Vastine: Metsäntutkimusalueen alue muutetaan retkeily- ja ulkoilualue, metsäntutkimusalueeksi, jonka kaavamääräys on VR/tm. Määräyksellä ei rajoiteta kenttäkoetoimintaa ja metsien käsittelyä tutkimusmetsässä.

Selostusta muutetaan metsäntutkimuslaitoksen osalta.

Tuusulanjoentien jatke osoitetaan kaavaehdotuksessa ohjeellisena väylävarauksena. Tieyhteys ei ole yleiskaavan mukaisen maankäytön perusteella tarpeellinen ja sen merkitys olisi lähinnä paikallista maankäyttöä palveleva. Tuusulanjoentien ohjeellinen linjaus kulkee maakuntakaavassa virkistysalueeksi merkityllä alueella sekä luonto- ja virkistysarvojen kannalta merkittävillä alueilla, mikä rajoittaa uuden maankäytön osoittamista tieyhteyden vaikutusalueelle.

Seitsemän veljeksien ohjeelliselle vaellusreitille esitetään linjaus olemassa olevaa tiestöä pitkin.

30. Metla

Lausunnossa käsitellään yleiskaava- ja viheraluestrategialuonnoksen niitä kohtia, jotka liittyvät Metsähallituksen hallinnoimaan ja Metsäntutkimuslaitoksen käytössä olevaan Ruotsinkylän tutkimusmetsään.

Metsäntutkimuslaitos on keskittänyt kenttäkoetoimintaansa tutkimusmetsiin. Kenttäkokeilla metsiä pitää voida käsitellä tutkimuksen edellyttämällä tavalla. Tutkimusmetsien kokeista vapaiden alueiden hoidon tavoitteena on ylläpitää ja lisätä metsien tutkimusmahdollisuuksia. Tutkimusmetsien kokeista vapaita alueita pitää voida käsitellä tutkimusmetsäsuunnitelmien mukaisesti.

Yleiskaava 2040 kaavaselostus ja kaavakartta

Sivun 34 kaavakartassa Ruotsinkylän tutkimusmetsä on merkitty VR-alueeksi (retkeily- ja ulkoilualue). VR-merkinnän kuvaus ja kaavamääräykset ovat sivulla 45 ja 63. VR-merkinnän kuvaus ja kaavamääräykset eivät sovi tutkimusmetsään. Metsäntutkimuslaitos esittää, että kaavamääräyksiin kirjattaisiin, että VR-merkintä ei rajoita kenttäkoetoimintaa ja metsien käsittelyä tutkimusmetsässä.

Sivulla 42 on kuvaus Ruotsinkylän tutkimusmetsästä. Metsäntutkimuslaitos esittää, että kuvauksen ensimmäinen virke muutettaisiin seuraavasti: "**Ruotsinkylän tutkimusmetsä** on noin 450 hehtaarin suuruinen Metsähallituksen hallinnoima alue, joka on Metsäntutkimuslaitoksen käytössä."

Sivulla 45 on kuvaus Seitsemän veljeksien vaellusreitistä. Metsäntutkimuslaitos hyväksyy reitin tutkimusmetsän osalta, jos reitti ei haittaa tai rajoita koetoimintaa ja metsänkäsittelyä ja jos reittiä voidaan tulevaisuudessakin käyttää puutavaran kuljetukseen siltä osin, kun reitti kulkee metsäteillä. Sivun 46 kartalle merkitty reitti kulkee muutamien kenttäkokeiden päältä (tarkempi kartta viheraluestrategiassa kuva 20). Reitin tarkka linjaus maastoon pitää tehdä yhteistyössä Metsäntutkimuslaitoksen kanssa.

Sivulla 48 on liikenneverkkokartta, jossa tutkimusmetsän läpi kulkee vaihtoehtoisia ja tarkentuvia tielinjauksia. Linjaukset pirstoisivat tutkimusmetsän eniten kokeita sisältävät alueet ja heikentäisivät oleellisesti myös tutkimusmetsän arvoa virkistysmetsänä. Metsäntutkimuslaitos vastustaa näitä linjauksia.

Vastine: Metsäntutkimusalueen alue muutetaan retkeily- ja ulkoilualue, metsäntutkimusalueeksi, jonka kaavamääräys on VR/tm. Määräyksellä ei rajoiteta kenttäkoetoimintaa ja metsien käsittelyä tutkimusmetsässä.

Selostusta muutetaan Metsäntutkimuslaitoksen osalta.

Tuusulanjoentien jatke osoitetaan kaavaehdotuksessa ohjeellisena väylävarauksena. Tieyhteys ei ole yleiskaavan mukaisen maankäytön perusteella tarpeellinen ja sen merkitys olisi lähinnä paikallista maankäyttöä palveleva. Tuusulanjoentien ohjeellinen linjaus kulkee maakuntakaavassa virkistysalueeksi merkityllä alueella sekä luonto- ja virkistysarvojen kannalta merkittävillä alueilla, mikä rajoittaa uuden maankäytön osoittamista tieyhteyden vaikutusalueelle.

Seitsemän veljeksen ohjeelliselle vaellusreitille esitetään linjaus olemassa olevaa tiestöä pitkin.

31. Mattilan alueen asukkaat /30 allekirjoitusta

Me Mattilan alueen asukkaat lausumme Tuusulan Yleiskaava 2040 -suunnitelmasta seuraavaa:

Saksan pellot jätetään yleiskaavassa maatalousmaaksi — reserviksi, jonka käyttötarkoitus voidaan ratkaista myöhemmin, kun nähdään, miten Keski-Uudenmaan alue kehittyy ja minkälaiset ovat kun-
tarajat ja tarpeet tuolloin. Näin välttyttäisiin hätäisiltä ja vääriltä ratkaisuilta ja turvattaisiin Tuusulan
kirkonkylän miljöön suunnittelu mahdollisimman järkevällä tavalla tulevaisuudelle.

Perusteina esitämme:

- Saksan pellot ja golfkenttä muodostavat yhdessä niin arvokkaan rakentamattoman alu-
een, että annetaan tulevien sukupolvien päättää niiden käytöstä. Alue on Keski-Uuden-
maan keskipisteessä, kuten vuosikymmeniä aikaisemminkin. Se on lähellä kaikkia kes-
kuksia: Hyrylä, Kerava ja Järvenpää.
- Rakentamaton alue ulottuu Hyrylästä aina Järvenpäähän saakka. Tällaista viher- ja vir-
kistysaluetta ei saa katkaista. Emme tiedä tänä päivänä millaisia käyttötarkoituksia tu-
levilla sukupolvilla voi olla tällaisen yhtenäisen alueen käytölle. Ei nyt viedä heiltä niitä
mahdollisuuksia pois. Nykyään alue on tärkeä virkistysalue, jonka kautta on yhteys
mm. Tuusulanjärvelle.
- Hyrylän ohitustien melunvaimennus tulee tapahtua meluestein.
- Työpaikka-alue ei toimi meluesteenä, koska rakennusten väliin jää piha- ja tonttialu-
eita. Rakennusten välistä tuleva melu voi olla hyvinkin voimakasta ja häiritsevää.
- Mikäli Yleiskaava 2040 —luonnos toteutuisi Saksan pelloilla, tarkoittasi se työpaikkalii-
kenteen ohjautumista Mattilan alueelle. Ohitustielle ei ole todennäköisesti tulossa liit-
tymiä 80 km/h rajoituksen vuoksi, joten tiestö tulisi tehdä alueen sisälle. Vaikka työ-
paikka-alue toteutuisi edes osittaisena, lisäisi sekin liikennettä omakotialueen sisällä ja
kirkonkylän koulun läheisyydessä. Alueelle saapuva työmatkaliikenne olisi vielä vastak-
kainen aamuisin ja iltapäivisin asuinalueen työ- ja koulumatkaliikenteen kanssa.
- Kunnalla on riittävästi alueita työpaikoille ja asutukselle Rykmentinpuiston ja lentokent-
täalueen kaavoituksessa.

Kun alueet on täyteen rakennettu, niin sitten katsotaan muita alueita ja mitä niille olisi järkevintä
kaavoittaa.

Nyt ei kannata hajottaa kaavoitusvoimia ympäri pitäjää. Väärät päätökset tämän päivän kiireessä
sitovat tulevien sukupolvien kädet liiaksi.

Toivomme, että tämä lausunto otetaan kaavan valmistelussa huomioon, vaikka se on jätetty loka-
kuussa 2014. Vasta lokakuun aikana asukkaat ovat keskustelleet asiasta vilkkaasti, kun oli ilmennyt,
että Mattilan alueen asukasyhdistys oli lausunnossaan syyskuussa ottanut osittain myönteisen kan-
nan työpaikka-alueeseen Saksan pelloilla ja korjannut sitä kielteiseksi yhdistyksen syyskokouksessa.

Vastine:

Yleiskaavaluonnoksessa Tuusulan itäväylän jatkeen varrelle merkitty työ-
paikka-alue poistetaan. Tilalle merkitään pientalo- ja rivitalovaltaista alu-
etta ja Kannistonmäen viheralue. Osat Koillis-Hyrylän alueesta jätetään
reservialueeksi, jonka kaavoittaminen aloitetaan kun merkittävä osa taa-
jaman II-vaiheen asemakaavoista on laadittu.

32. Tuusulan Ympäristöyhdistys ry

Kaavaan tulee lisätä SL-merkinnät Sarvikalliolle ja Gunnkärrin kalliolle sekä vuollejokisimpukan suo-
jelualue Myllykylään ja Kellokoskelle.

Golf-kentän raja on epäselvä ja se tulee merkitä selkeämmin. Missä kulkee VU- ja V-merkintöjen raja?

Anttilanrannan AO-merkintä tulee vaihtaa V-/VL-merkinnäksi. Ranta tulee jättää yhtenäiseksi V-alueeksi.

Kaavaluonnoksessa on hirvittävä määrä "viherkujia". Niitä tulee leventää ja liitteenä olevien luontoinventointien kohteet tulee jättää koskematta. Erityisesti Matkoisten- ja Harminsuon ympäristö ja Sikokallion viherväylää koskien.

Joktien uudesta liikenneympyrästä Tuusulanväylään yhdistyvä tie tulee poistaa. Metlan metsät ovat Riihikalliolaisille tärkeä ulkoilualue eikä sinne tule osoittaa liikennettä. Järkevämpää olisi rakentaa Maisalantieltä ramppi Tuusulanväylälle. Tietä voisi leventää ja kunnostaa tarkoitukseen paremmin sopivammaksi.

Lausuntonne liitteenä olevat luontoinventoinnit ja raportti kaavoituksen uhkaamista kohteista tulee ottaa huomioon kaavaa suunnitellessa.

LIITTEET:

3 luontoinventointikarttaa

Inventoinnin selitteet

Raportti kaavoituksen uhkaamista kohteista Keski-Uusimaalla

Vastine:

Sarvikallio merkitään SL-alueeksi. Gunnkärrin kalliota ei osoiteta SL-merkinnällä. Yleispiirteisenä suunnitelmana yleiskaavan keskeinen tehtävä on osoittaa Tuusulan keskeiset viheralueet ja yhteydet. Taajamiin osoitetaan vain merkittävimmät puisto- ja viheralueet sekä niiden väliset yhteystarpeet. Uusille asuinalueille voidaan ja tuleekin suunnitella viheralueita. Yleiskaavassa ei myöskään osoiteta kaikkia olemassa olevia puistoja asemakaava-alueilla.

Tuusulanjoentien jatke osoitetaan kaavaehdotuksessa ohjeellisena väylävarauksena. Tieyhteys ei ole yleiskaavan mukaisen maankäytön perusteella tarpeellinen ja sen merkitys olisi lähinnä paikallista maankäyttöä palveleva. Tuusulanjoentien ohjeellinen linjaus kulkee maakuntakaavassa virkistysalueeksi merkityllä alueella sekä luonto- ja virkistysarvojen kannalta merkittävillä alueilla, mikä rajoittaa uuden maankäytön osoittamista tieyhteyden vaikutusalueelle.

33. Gasum

Tuusulan kunta pyytää lausuntoa yleiskaavan 2040 luonnoksesta, kulttuurimaisema ja rakennuskanta – selvityksen luonnoksesta ja viheraluestrategian luonnoksesta.

Tuusulan yleiskaava 2040 on koko kuntaa koskeva yleispiirteinen ja strateginen maankäytön suunnitelma. Kulttuurimaisema ja rakennuskanta –selvitys käsittelee koko kunnan säilyttämisen arvoisia rakennuksia ja kulttuuriympäristöjä. Viheraluestrategialla halutaan luoda pitkän aikavälin suunnitelma viher- ja virkistysalueiden suunnittelulle ja kehittämiselle.

Tuusulan kunnan alueella on Gasum Oy:n korkeapaineista maakaasun siirtoputkia DN100-DN500 sekä paineenvähennys- ja venttiiliasemia. Lisäksi kunnan alueella on maakaasun jakeluputkistoa.

Rakennusten ja rakenteiden suojaetäisyyksistä ja muista maakaasun käyttöön ja turvallisuuteen liittyvistä asioista säädetään maakaasun käsittelyn turvallisuudesta annetussa asetuksessa (551/2009). Suojaetäisyyksiä määritettäessä ulkopuoliset rakennukset jaetaan ryhmiin A ja B. Ryhmään A kuuluvat yleiset kokoontumiseen tarkoitettut rakennukset, kokoontumishuoneistot ja asuinhuoneistot (kerrostalo) sekä räjähteitä tai vaarallisia kemikaaleja käsittelevät laitokset. Ryhmään B kuuluvat asuinhuoneistot (omakotitalo, rivitalo), työpaikkahuoneistot ja muut rakennukset, missä ihmisiä säännöllisesti oleskelee, sekä eräät erityiskohteet.

Maakaasuputken DN500 (halkaisija 500 mm) suojaetäisyysvaatimus asetuksessa tarkoitettuihin kohteisiin on 16 metriä (ryhmä A) tai 8 metriä (ryhmä B). Maakaasuputkien ≤ DN200 (halkaisija

200 mm tai pienempi) suojaetäisyysvaatimus on vastaavasti 10 tai 5 metriä. Paineenvähennysaseman ja venttiiliaseman suojaetäisyysvaatimus on 50 metriä (ryhmä A) tai 25 metriä (ryhmä B). Suojaetäisyysvaatimus moottori-, moottoriliikenne-, valta- ja kantatiehen, rautatie on 25 metriä. Suojaetäisyys mitataan paineenvähennysasemalla suojarakennuksesta ja venttiili- ja kaavinasemalla uloimmasta venttiilistä tai kaavinloukusta.

Maakaasuputkistolla ja sähköä johtavilla rakenteilla saattaa olla haitallisia keskinäisiä vaikutuksia. Kiinteistöjen maadoitukset ja muut sähköä johtavat rakenteet on suunniteltava standardin 5717 mukaisesti.

Asetuksessa säädetyt rakennusten suojaetäisyydet ja muut maakaasuputkiston turvallisuuteen liittyvät määräykset on otettava huomioon alueen tarkemman suunnittelun yhteydessä. Kunnallistekniikkaa ja muuta infrastruktuuria suunniteltaessa ja rakennettaessa on toteutettava maakaasuputkiston edellyttämät suojaustoimet.

Maakaasuputken läheisyydessä ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, josta aiheutuu haittaa tai vaaraa maakaasuputken pitämiseksi. Maakaasuputkilinjalla on säilyttävä näköyhteys merkintäpölväältä toiselle. Gasumilla ei ole vireillä hankkeita maakaasun siirtoputkiston laajentamiseksi Tuusulan kunnan alueella.

Liitteenä ote asetuksesta 551/2009

Vastine: Kaavakarttaan lisätään maakaasun runkoputket liitekartan mukaisesti. Viittaus suojaetäisyyksistä annettuun asetukseen lisätään kaavaselostukseen.

34. Mattilan alueen asukasyhdistys ry

Mattilan alueen asukasyhdistys toteaa yleiskaavas suunnitelmasta seuraavaa:

Antamassamme lausunnossa vuonna 2008 koskien itäistä ohikulkutietä otimme myönteisen kannan tien rakentamiselle. Tuolloin päästiin hyvässä yhteistyössä suunnittelijoiden kanssa tyydyttävään ratkaisuun, jossa Mattilan alueen liikenne saadaan sujuvasti liitettyä ohitustielle. Silloin ei missään keskusteluissa mainittu mahdollisista työpaikka-alueista, vaan puhuttiin asuin- ja viheralueista sekä melusteista.

Nyt kuitenkin yleiskaavas suunnitelma on laadittu siten, että jopa osa Mattilan alueen omakotialueesta muutettaisiin jatkossa työpaikka-alueeksi. Tätä emme voi hyväksyä.

Viheralueyhteydet tulee säilyttää alueiden yhdistävänä tekijänä siten, että niiden kulkua painotetaan ohitustien itäisellä puolella.

Mattilan alueen asukasyhdistys toteaa yleiskaavas suunnitelmasta seuraavaa:

Antamassamme lausunnossa vuonna 2008 koskien itäistä ohikulkutietä otimme myönteisen kannan tien rakentamiselle. Tuolloin päästiin hyvässä yhteistyössä suunnittelijoiden kanssa tyydyttävään ratkaisuun, jossa Mattilan alueen liikenne saadaan sujuvasti liitettyä ohitustielle. Silloin ei missään keskusteluissa mainittu mahdollisista työpaikka-alueista, vaan puhuttiin asuin- ja viheralueista sekä melusteista.

Nyt kuitenkin yleiskaavas suunnitelma on laadittu siten, että jopa osa Mattilan alueen omakotialueesta muutettaisiin jatkossa työpaikka-alueeksi. Tätä emme voi hyväksyä.

Mikäli koko työpaikka-alueesta ei voida luopua, tulisi sitä kuitenkin kaventaa siten, että se mukailee ohitustien linjaa eikä siis ulotu Tuusulantien eteläpuolella Mattilan alueen nykyisen asutuksen välittömään läheisyyteen.

Vastine: Yleiskaavaluonnoksessa Tuusulan itäväylän jatkeen varrelle merkitty työpaikka-alue poistetaan. Tilalle merkitään pientalo- ja rivitalovaltaista aluetta ja Kannistonmäen viheralue.

35. Tukes

Yleiskaava 2040 luonnoksen alueella sijaitsevat Tukes valvonnassa olevat vaarallisten kemikaalien käsittelylaitokset sijaitsevat pääosin kaavamerkinnällä TP olevilla alueilla, jolloin niiden erikoispiirre tulee huomioida tarkemmassa kaava suunnittelussa. Kemikaalien käsittelylaitosten tulee sijaita alueella, jonka kaavamerkintä on "Tkem".

Ainoa sellainen kohde, josta Tukes haluaa huomauttaa, on Lemminkäinen Betonituote Oy:n/Rudus Rakennustuote Oy:n tuotantolaitos osoitteessa Puusepätie 11. Tukes on asiasta lausunut jo aiemmin Focus-alueen osayleiskaavaa koskevassa lausunnossaan 4245/36/2013. Tämä tuotantolaitos sijaitsee alueella jonka kaavamerkintä yleiskaava 2040 luonnoksessa on KM. Tuotantolaitoksella on edelleen voimassa olevat luvat laajamittaiselle nestekaasun varastoinnille. Mikäli tuotantolaitoksen vaarallisten kemikaalien käsittely ja varastointi tulee jatkumaan laajamittaisena, tulee toiminnasta aiheutuvat vaarat ottaa huomioon kaavoituksessa.

Vastine: Lemminkäisen Betonituotteen toiminta perustuu ympäristölupaun. Kaavamerkintää ei ole syytä muuttaa, koska lähtökohtana on, että nykyinen toiminta poistuu ennen kuin muuta maankäyttöä (KM) on alueelle mahdollista toteuttaa.

36. HSL

HSL:n hallitus päätti 21.10.2014 pitämässään kokouksessa antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Helsingin seudulle laaditaan parhaillaan uutta liikennejärjestelmäsuunnitelmaa (HLJ 2015) yhteistyössä seudun maankäyttösuunnitelman kanssa. Suunnitelmat ovat lausunnoilla marraskuun alusta vuoden loppuun. HLJ luonnoksen sisältö on tiivistetty neljään linjaukseen: Nostetaan kestävien kulutapojen palvelutasoa, Hyödynnetään informaatio- ja ohjauskeinoja tehokkaasti, Huolehditaan tarpeista sekä tieliikenteen toimivuudesta sekä Saavutetaan tulokset tehokkailla toimintatavoilla.

HLJ 2015 luonnos sisältää muun muassa esityksen seudun joukkoliikenteen runkoverkoksi vuosina 2025 ja 2040. Tärkeiksi seudullisiksi yhteyksiksi on tunnistettu mm. runkoyhteys Hyrylästä Kehäradalle sekä Hyrylä-KeravaJärvenpää-Hyrylä-yhteydet. Tuusulan yleiskaavaluonnoksessa peruslähtökohtana on joukkoliikenteen mahdollistava ja sitä tukeva yhdyskuntarakenne. Yleiskaavaluonnoksen painotukset tukevatkin hyvin tätä tavoitetta. Keskeistä on Hyrylän taajaman kasvu sekä Jokelan kehittäminen pääradan varren taajamana. Kellokoskea kehitetään bussiliikenteeseen tukeutuvana taajamana. HSL painottaa, että asuminen ja palvelut tulee ohjata joukkoliikenneyhteyksien läheisyyteen, mikä tarkoittaa esimerkiksi Jokelassa uuden maankäytön painottamista asemanseudulle.

Yleiskaavaluonnoksessa on tunnistettu kevyen liikenteen seudulliset ja paikalliset yhteydet. Seudullisten yhteyksien laatutaso tulee jatkosuunnittelussa varmistaa seudullisen pääpyöräilyreitistön (PÄÄVE) laatutasokriteereitä vastaavaksi.

Liityntäpysäköinnistä ei ole yleiskaavaluonnoksessa mainintaa. Liityntäpysäköinnin seudulliset tarpeet on syytä tunnistaa suhteessa työmatkaliikenteeseen ja koko liikennejärjestelmään. Suunnittelussa tulee huomioida HLJ 2015 luonnokseen kirjatut näkökohdat liityntäpysäköinnin kehittämisestä.

Maankäytössä on tärkeää varautua myös olemassa olevien ratojen varrelle mahdollisesti tulevaisuudessa toteutettaviin uusiin asemanseutuihin. Ristikytö sijaitsee seudun yhdyskuntarakenteen eheyttämisen kannalta otollisesti pääradan varressa Järvenpään ja Keravan taajamien välissä. Näin ollen Ristikytö on seudullisesti merkittävä asemanseutu, jonka kaavoitukselliset edellytykset on tärkeää turvata. Ristikytöön varautuminen on Helsingin seudun MAL-tavoitteiden näkökulmasta perusteltua. Myös HLJ 2015:n ja Maankäyttösuunnitelman valmistelussa on varauduttu Ristikytön kehittämiseen ajanjaksolla 2026–2040.

Logististen toimintojen painopiste on siirtymässä seudulla pitkällä aikavälillä Kehä III:n vyöhykkeeltä pohjoisemmaksi. Lisäksi Kehä III:n pohjoispuolella ja Vt 25 eteläpuolella on tarve kehittää logistiikan yhteyksiä valtateiden 3 ja 4 välillä. Keski-Uudenmaan poikittaisyhteyksistä tehdään parhaillaan verkollista tarkastelua Uudenmaan ELY-keskuksen johdolla. Osa tutkittavista tieyhteyksistä sijaitsee Tuusulan alueella. Selvityksen tulokset tulee niiden valmistuessa ottaa huomioon Tuusulan yleiskaavatyössä.

HSL pitää hyvänä viheraluestrategian paikallisten kevyen liikenteen reittien kytkeytymistä osaksi seudullista verkostoa. HSL:llä ei ole huomautettavaa kulttuurimaisema- ja rakennuskantaselvitykseen

Vastine:

Yleiskaavaehdotuksessa osoitetaan joukkoliikenteen runkoverkko joka koostuu Kellokoski-Järvenpää-Hyrylä-Helsinki -linja-autoyhteydestä sekä liityntäliikenneyhteydestä Kerava-Hyrylä-Kehärata.

Yleiskaavaehdotuksessa osoitetaan kevyen liikenteen pääreitistö, ns. pyöräilyn laatukäytävät.

Liityntäpysäköintiä on mahdollista sijoittaa keskustatoimintojen alueelle, tästä kerrotaan kaavaselostuksessa. Sulan oikeusvaikutteinen osayleiskaava jää voimaan ja kaavassa mahdollistetaan liityntäpysäköinti Tuusulanväylän ja Tuusulan itäväylän liittymäalueella.

Ristikydön yleissuunnitelma on käynnistetty yhteistyössä Tuusulan, Järvenpään ja Keravan kanssa. Työhön osallistuu myös valtion viranomaisia.

Yleiskaavaehdotus noudattaa Keski-Uudenmaan poikittaisyhteysselvitystä. Kaavassa osoitetaan poikittaisyhteys Järvenpäästä kantatielle 45, Kehä IV ja Itäinen radanvarsitie.